

Uvodnik

Damijan Terpin

Upamo, da je Trst obrnil stran!

Potrebni sta dobra setev in tudi dobra žetev. Kdor pa slabo seje in slabo organizira žetev, tudi pridelka ne dobi. Tako bil lahko strnilo poučno sporočilo teh upravnih volitev, ki so se za Slovence izšle nepričakovano dobro. Po zmagi v prvem krogu na goriški pokrajini je skoraj nepričakovano, a zato tudi bolj posrečena zmaga Roberta Cosolinija na občinskih volitvah v Trstu, potrjena pa je bila tudi pokrajinska predsednica Maria Teresa Bassa Poropat. Zlasti na Tržaškem se torej začena povsem novo upravopolitično obdobje, saj so krmilo obeh krajevnih uprav prevzeli ljudje, ki so načeloma odprti do naše narodnostne skupnosti - pa kako naj ne bi bili, saj so prejeli plebiscitarno podporo domala celotne slovenske manjšine na Tržaškem!

Slovenska skupnost je, kljub vsemu, tudi na Tržaškem dosegla skoraj vse zastavljene cilje, in sicer potrditev Igorja Švaba v tržaški občinski svet, izvolitev pokrajinskega svetovaleca na samostojni listi, kjer bo slovensko stranko odslej zastopal Maurizio Vidali z Repentabra, izvolili pa smo skoraj vse rajonske svetovalce, ki smo jih načrtovali, razen - sicer za malo glasov - v mestnem središču.

Ko je sedaj proslavljanje zmage mimo, je čas analiz, treznega razmisleka in predvsem načrtovanja. Je pa tudi čas pogajanj za sestavo uprav, glede katerih, kot pravi naš deželni svetnik Igor Gabrovec, si ne moremo predstavljati, da ne bi bilo v občinskem in pokrajinskem odboru tudi slovenskih zastopnikov. Sam bi odločno dodal: tudi ne brez zastopnikov Slovenske skupnosti! Z razliko od Gorice, kjer je podpredsedstvo pokrajine za Maro Černic javno razglasil predsednik Gherghetta že konec marca, čeprav je urednik Primorskega dnevnika to prikrival kar enajst dni - ni bilo kaj dosti govora o sestavi prihodnjih uprav, zato pa sedaj potekajo mrzlična pogajanja na ravni pokrajinskih tajnikov koalicijskih strank, župana in predsednice. Pokrajinsko tajništvo naše stranke se bo moralo res potruditi in izkazati vse svoje pogajalske sposobnosti, da iztržimo najmanj enega odbornika na občini ali na pokrajini.

Volilni rezultati iz prvega kroga, v katerem nismo v celoti potrdili sicer izjemnega rezultata zadnjih deželnih volitev, nam seveda niso v največjo oporo. Zato pa bo treba k pogajanjem pristopiti v širšem kontekstu sodelovanja Slovenske skupnosti v levosredinski koaliciji na Tržaškem in v deželi nasploh, kjer smo bili, tako ali drugače, vsekakor ključni dejavnik zmage leve sredine, in to bosta morala novi župan in predsednica pokrajine seveda upoštevati. Sami pa bomo morali pri Slovenski skupnosti trezno razmisliti, ali je tam, kjer rezultati niso bili najbolj briljantni, temu bolj otrovala setev ali morda malce neorganizirana žetev. Potrebni sta obe, saj če dobro seješ, lahko marsikaj požanješ; če pa ob času žetve zmanjka žanjcev ali slabo žanjejo in pridelek puščajo kar na njivi - da ga morda pobere kdo drug -, je rezultat seveda prav tako nekoliko manj navdušujoč.

Zato je prav, da pregledamo tudi vse tisto, kar nas morda žuli, in brez nepotrebnega polemiziranja znotraj stranke tudi ustrezno predebatiramo, saj sta za jesenski čas napovedana pokrajinski in deželni kongres SSK.

Na Tržaškem imamo pa kar nekaj tako imenovanih primerov odličnosti, kot je sedaj moderno reči o uspešnih ljudeh in uspešnih načrtih: predvsem je treba čestitati Marku Milkoviču, ki je dosegel sijajen osebni uspeh, kar pa je zagotovo rezultat odlične setve in naravnost znanstveno zasnovane žetve, od hiše do hiše, od volilca do volilca.

/ stran 2

Roberto Cosolini je postal tržaški župan, na pokrajini se volilci potrdili doseganje predsednico Mario Teresa Bassa Poropat

Foto IG

Verniki iz goriške nadškofije in koprške škofije na Sveti Gori Potrdimo vezi med obmejnima škofijama!

Svetogorska Kraljica je tudi na letošnjo zadnjo nedeljo v maju priklicala v Slovenecem, Italijanom in Furlanom priljubljeno svetišče veliko vernikov iz goriške nadškofije in koprške škofije.

Medškofijsko romanje z naslovom *Stojim na gori kakor prej*, ki je v latinščini (Ego autem steti in monte sicut prius) vklesan na pročelje bazilike in je tokrat želel spomniti navzoče na 60-letnico vrnitve milostne podobe Matere Božje na Sveto Goro, je po zdravju gvardijana p. Bogdana Knava uvedel goriški nadškof msgr. Dino De Antoni. Obudil je doživete trenutke ob pastirskem obisku Benedikta XVI., ki je v Ogleju zbral okrog sebe predstavnike vseh sestrskih Cerkev, ki jih je oglejska Cerkev rodila. "Sveti oče je potrdil našo vero", je dejal. Na Sveti Gori pa smo se zbrali, "da obnovimo in potrdimo vezi med našima obmejnima škofijama". Dogodek, ki sta si ga zamislila msgr. Bommarco in msgr. Pirih, si, "čeprav počasi, le utira pot in raste po logiki evangeljskega malega semena". Sploh pa je po nadškofovem mnenju eden izmed pomembnejših pokazateljev spoštovanja in prijateljstva dveh škofij. Msgr. De Antoni je tudi povedal, da se z "gospodom Metodom" bližata dnevu, ko bosta vodstvo Cerkev zaupala mlajšim vodnikom: koprski škof je namreč že ponudil papežu odstavko, sam bo to storil v prvi polovici meseca julija. V kratkem naj bi torej oba postala upokojena škofa. Vendar, je še povedal, ne bosta mogla pozabiti poti, "ki sta jo prehodila drug ob drugem pod dobrohotnim pogledom Svetogorske Kraljice"; njej še enkrat zaupata vernike, "da bi mogli vedno bolj udeležati zaželeno spravo in mir". Objem dveh škofov je nato v baziliki požel iskren aplavz. V homiliji je msgr. Pirih povedal, da je pokristjanjevanje prišlo v naše kraje iz Ogleja. Oglejska Cerkev je bila mati vseh krajevnih Cerkev. Tu so misijonarji z oznanjevanjem evangelija posvečevali tudi čaščenje Božje Matere Marije. Sveti oče Be-

nedikt XVI. je v Ogleju pred nekaj tedni povedal prisotnim, da vrniti se v Oglej pomeni v prvi vrsti naučiti se, kako naj si danes v korenito spremenjenem svetu prizadevamo za novo evangelizacijo naše zemlje, da bi prihodnjim rodovom posredovali dragoceno dediščino krščanske vere. Prvenstveno poslanstvo, ki nam ga Gospod zaupa danes, ko nas prenavlja v osebnem srečanju z Njim, je ta, da pričujemo Božje delovanje v človeku. Zato, je še povedal sveti oče, moramo poskrbeti, da bi v središču pozornosti postavljali družino, zibelko ljubezni in življenja, temeljno celico družbe in cerkvene skupnosti. Ko nas je pritiskal komunizem, je nadaljeval koprski škof, "smo bolj iskali pomoč pri Bogu in pri Materi Božji". Sedaj se sklicujemo na svojo svobodo in demokracijo, pohujšujemo se nad Cerkvijo in njenimi napakami, "razjeda nas ne le gospodarska kriza, ampak še bolj moralna kriza in kriza vrednot". Marija je pomoč kristjanov, naša tolažnica in veliko pribežališče. V njej prepoznavamo in sprejemamo vso Božjo tenkočutnost in ljubezen do nas, preprostih in ubogih ljudi. Obenem nam je v njej dana najboljša obramba proti zlu v današnjem času. Svetogorska

Marija nam veleva, naj prosimo milost za miroljubno sožitje med nami, za vedno boljše razumevanje, za plodno sodelovanje ter izmenjavo duhovnih in kulturnih vrednot. Romarji prihajajo na Sveto Goro v prvi vrsti zaradi Marije, ki nam iz

naročja izroča Dete Jezusa. To je največji dar, največja milost, ki jo moremo prejeti. Kristus je namreč za vsakega izmed nas varna pot, popolna resnica in resnično življenje.

Svečano evharistično slavje, ki so ga obogatili molitve in pesmi v slovenščini, italijanščini in furlanščini, se je po obhajilu nadaljevalo s prelepo molitvijo Mariji, Materi upanja. Z njo so romarji prosili, da bi bili vneti graditelji pravičnega sveta, da

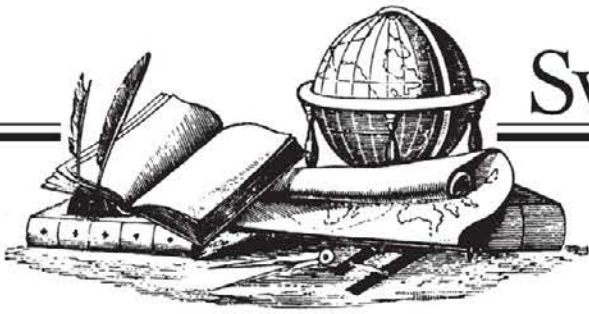
bi Evropa bila odprta za evangelij in kraj prave skupnosti, da bi kristjani hodili po poti edinstva kot kvas sloge vse celine. Mariji so zaupali mladino, upanje prihodnosti, pa tudi odgovorne za ljudstva, da bi se zavzemali za gradnjo skupne hiše. Po sklepnem obredu so se navzoči ustavili pri znamenju Concordia et Pax, kjer so s škofoma na čelu molili za vse skupnosti, ki živijo pod varstvom Svetogorske Kraljice, za padle nasprotnih vojaških taborov, za žrtve ideoloških strasti in maščevanj, za pozabljene in vse rajne. / DD

Jubilej

V Rojanu so proslavili 50-letnico Marijinega doma in 60-letnico cerkvenega pevskega zbora

11

S 1. strani

Upamo, da je Trst ...

Nekaj podobnega lahko rečemo tudi za Maurizioa Vidalija, ki je sicer startal brez kakšnih dolgoročnih upravnih ali političnih izkušenj, dokazal pa je - skupaj s celotno repentabrsko ekipo z Markom Pisanijem na čelu -, da lahko dosežemo lepe uspehe. Leva sredina je seveda izkoristila negativni val, ki je silovito pljusnil predvsem ob Berlusconi osebno, njegovo stranko ter celotno desno sredino, in tako dosegla po vsej državi sijajen rezultat. Res pa je tudi, da se je na Tržaškem že od vsega začetka predstavila enotno, s konkretnimi upravnimi načrti, brez besedičenja ali nepotrebnih polemik in konfrontacij, kar je pri volilcih dalo občutek, da stojijo pred resnimi in odgovornimi ljudmi. Nasprotno pa je desna sredina

naredila tako rekoč vse, kar je mogla, da bi volitve izgubila. Predstavili so se skregani med seboj, brez resnih upravnih programov in tudi brez spodobnih upravnih rezultatov dosedanje Dipiazzeve uprave v Trstu, tako da so doživeli pekoč poraz, ki pa ga mora sedaj leva sredina ustrezno vnovčiti. V petih letih naslednjega mandata mora dokazati, da je sposobna miselnega koraka naprej pri splošnem odpiranju mesta iz predolge upravne zahtovitosti, večjega odpiranja in sodelovanja s sosednjimi občinami v Sloveniji. Predvsem pa bo zlasti v občini Trst potrebno narediti nekaj bistvenih korakov naprej pri uveljavljanju pravic naše narodnostne skupnosti: Cosolini bo moral lahko sicer postopno, a vendar vztrajno in konkretno - dokazati, da si je zaupanje velikanke večine Slovencev tudi

dejansko zaslužil, zlasti na področju vidne dvojezičnosti in nasploh pri širjenju (sicer tega, kar je dejstvo, a ga v Trstu še ne priznavajo v celoti), da smo Slovenci pristni in zgodovinski del tega mesta, z vsem, kar iz tega preprostega in nespornega dejstva pravzaprav izhaja. Na pokrajini sta sicer oba (tako rat še) kandidata Ret in Poropatova obljubljala marsikaj. Ob branju intervjujev županskih kandidatov pa je bil Cosolini skorajda še previdnejši od Antonioneja, ko je glede imenovanja slovenskega odbornika odgovoril: "Ne vem. To je še odprto vprašanje". Na vprašanje, ali bomo kdaj na občinski palači v Trstu videli napis 'Municipio - Županstvo, Comune di Trieste - Občina Trst' pa je odgovoril: "Ne vem. Je pa možno". Upamo in utemeljeno pričakujemo, da je bila to le volilna taktika in da se bo v praksi vsakdanjega delovanja nove tržaške občinske uprave poznalo, da je Trst res obrnil stran.

SSK Konferenca za Italijo Slovesnost ob 20-letnici osamosvojitve Slovenije

Na sedežu v Gorici se je sestel upravni odbor Konference za Italijo Svetovnega slovenskega kongresa in razpravjal o svojem prihodnjem delu. Letošnja osrednja dejavnost Konference je namenjena pripravi slovesnosti ob 20-letnici osamosvojitve Slovenije, ki poteka letos. V ta namen je Konferenca v sodelovanju s Krožkom za družbeno vprašanja Anton Gregorčič, s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in z Društvom vojnih veteranov Kras 1. pripravila okviren načrt, ki predvideva slovesnost v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici v petek, 17. junija 2011,

ob 19. uri. Slavnostni gost in glavni govornik bo Janez Janša, ki je bil v prelomnih letih v prvi vrsti osamosvojitelj in obrambni minister med osamosvojitveno vojno. Bil je nato tudi predsednik slovenske vlade prav v času, ko je Slovenija predsedovala Evropski uniji in je to častno in zelo uspešno in dobro opravil. Na programu je še nastop odlične pevske skupine Bodeča neža in gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel. Sledilo bo druženje Pod lipo v Števerjanu, kjer bodo obogatili slovesnost pritrkovalci iz Lokavca v Vipavski dolini. Odbor Konference se je

seznanil še z delovanjem osrednjega odbora Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani, v katerem so dejavni tudi nekateri zastopniki Konference iz Italije. Posebej je bil govor o bližnji že VII. Konferenci slovenskih zdravnikov iz sveta in Slovenije, ki bo potekala od 9. do 11. junija 2011 v Domus Medica (Dunajska cesta 62) v Ljubljani, katerega glavni pokrovitelj je Zdravniška zbornica Slovenije, častni pokrovitelj pa predsednik slovenske vlade Borut Pahor. Govorili so še o VII. Konferenci slovenskih znanstvenikov in gospodarstvenikov iz sveta in Slovenije, ki se bodo zbrali v jeseni v oktobru. Pri organizaciji posveta ima odgovorno vlogo tudi naš zastopnik iz Gorice dr. Karlo Bresciani.

**Predsednik Konference SSK
Marjan Terpin**

Ob sprejetju projekta ETZS na goriški občini Zadovoljstvo SSO in SKGZ

Goriška predsednika SSO Walter Bandelj in SKGZ Livio Semolič izražata posebno zadovoljstvo ob slovesnem dogodku na goriški občini, kjer sta italijanski zunanji mini-

edina perspektivna pot razvoja, ki lahko sloni samo na tvornem sodelovanju, evropski integraciji in vsesplošnih sinergijah na področju infrastrukture, gospodarstva in tudi čezmejnega zdravstva.

Walter Bandelj (foto JMP)

Livio Semolič (foto JMP)

ster Frattini in državna sekretarka na slovenskem zunanjem ministrstvu potrdila veliko zanimanje dveh vlad za projekt ETZS, ki dejansko povezuje ta naš goriški čezmejni prostor. S to slovesnostjo je bila še dodatno poudarjena

Prav poudarek ministra Frattinija na velik, danes še neizkoriščen potencial na področju zdravstva kaže na daljnovidnost številnih slovenskih in italijanskih predstavnikov, ki so že pred dvajsetimi leti videli v integraciji goriške in

šempetrske bolnišnice edino možnost kakovostnih zdravstvenih storitev za krajevno prebivalstvo.

Oba predstavnika vlad in tudi trije župani Romoli, Arčon in Turk so se sicer osredotočili na gospodarske projekte in učinke, ki jih bo ETZS lahko imelo tudi na področju zaposlovanja, kar je seveda zelo hvalevredno. Žal, pa je na tem slovesnem srečanju povsem zmanjkala katerakoli omemba kulturne izmenjave in tudi povezovalne vloge slovenske manjšine. To je še toliko bolj nerazumljivo, ker goriška občina računa, da bo črpala del sredstev za delovanje ETZS prav iz zaščitnega zakona 38, kot je bilo pred časom napovedano. Prepričani smo, da je šlo le za površnost in da bodo vse tri občinske uprave znale čim prej pravilno ovrednotiti povezovalno vlogo, ki jo slovenska manjšina že stalno in povsem naravno odigra v tem čezmejnem prostoru.

Predsednika Bandelj in Semolič se ob koncu želita javno zahvaliti tudi nekdanjima županoma Brulcu in Valenčiču, ki sta z učinkovitim prizadevanjem odločilno pripomogla k uresničitvi prvega ETZS med Italijo in Slovenijo.

Vedno aktualno vprašanje

Politična razdrobljenost Slovencev na volitvah

Pripadniki slovenske manjšinske narodne skupnosti v Italiji neposredno ali posredno in z večjo ali manjšo težo sodelujejo v javnem političnem življenju, in to na raznih ravneh in v raznih organizacijskih oblikah. V zvezi s tem ugotavljamo svojo neenotnost, razdeljenost in razpršenost in prilagoditev vsiljenim razmeram. Tudi pravkar minule delne upravne volitve potrjujejo navedeno stanje in nam hkrati nudijo priložnost, da spregovorimo o tem vprašanju z raznih vidikov ter resneje razmišljamo o smotnosti sedanjega stanja in možnostih za učinkovitejšo politično delovanje v splošno korist celotne manjšinske skupnosti.

Začnimo konkretno kar s prikazom političnega zavzevanja oz. nastopanja pripadnikov manjšine kot posameznikov in organiziranih skupin na teh upravnih volitvah, ki so zadevale izvolitev oz. obnove javnih predstavniških teles kar dveh pokrajin, tj. tržaške in goriške, tržaške občine in njenih rajonskih ali krajevnih svetov, miljsko občino in precejšnje število slovenskih volivcev.

Tudi na teh volitvah se je v bistvu ponovila slika raznolikega nastopanja slovenskih političnih komponent. Na eni strani je nastopala stranka Slovenske skupnosti, ki že desetletja skuša uveljavljati načelo samostojnega nastopanja v vseh tistih primerih, ko obstaja kolikor toliko stvarna možnost izvolitve lastnega predstavništva, v drugih primerih pa sklepa zaveznitvo s tistimi političnimi silami večinskega naroda, ki so dojemljive za takšno sodelovanje s posebnim ozirom na dejansko uveljavljanje pravic slovenske manjšine predvsem na osnovi veljavnega zaščitnega zakona št. 38 iz leta 2001 in za posledično izvolitev po njej predlaganih kandidatov v zavzetem izražanju osebnih preferenc omenjenim kandidatom. Na osnovi teh izhodišč se je stranka

Slovenske skupnosti na Tržaškem odločila za samostojen nastop z lastnim volilnim znakom na letošnjih pokrajinskih volitvah, za vključitev po enega svojega kandidata na listo Demokratske stranke za tržaško občino in zadevnega županskega kandidata ter na listo DS za miljsko občino. Za sodelovanje z Demokratsko stranko se je tokrat odločila tudi goriška sekcija Slovenske skupnosti, ker so ji bila dana zagotovila za izvolitev njenega predla-

Maria Teresa Bassa Poropat

ganega kandidata oz. kandidatke in njeno naknadno imenovanje za podpredsedniško mesto pokrajine.

Pomemben del slovenskih volivcev je potrdil omenjeno politično usmeritev Slovenske skupnosti in tako omogočil izvolitev njenih predlaganih kandidatov. Na osnovi ugodnega izida balotajskih volitev 29. in 30. maja je bila potrjena levosredinska koalicija oz. predsedniška kandidatka Maria Bassa Poropat. Tako bo izvoljen v novi pokrajinski svet tudi predstavnik Slovenske skupnosti. V novi goriški pokrajinski svet pa je bila že v prvem krogu volitev ponovno izvoljena predstavnica Slovenske skupnosti, in to z zelo solidnim volilnim količnikom v svojem volilnem okrožju.

Kot že povedano, so slovenski kandidati bili tudi na listah nekaterih vsedravnih strank in gibanj in so v volilni kampanji na-

stopili tudi v slovenskih medijih, tako javnih kot zasebnih. Slovenski kandidati so nastopali v naslednjih strankah in gibanjih: največ jih je nastopilo na pokrajinskih volitvah v Trstu in Gorici, na občinskih in rajonskih volitvah v Trstu in občinskih volitvah v Miljah. V zvezi s tem velja povedati, da v Demokratski stranki po dolgi tradiciji deluje slovenska komponenta oz. koordinacija, ki predlaga strankinemu vodstvu slovenske kandida-

te. Izvoljenih je bilo tudi dostojno število le-teh. Po eden ali več kandidatov je kandidiralo na listah naslednjih vsedravnih strank: Zveza levec (Komunistična prenova in SIK - Slovenski in italijanski komunisti), Levica-Ekologija-Svoboda, Severna liga, Di Pietrova Italija vrednot, Občanska lista Cosolini, Občanska lista Dipiazza, Lista Ret-Berlusconi za pokrajinski svet. Kot smo že uvodoma omenili, slovenska manjšinska skupnost še ves povojni čas na raznih volitvah nastopa razdeljena predvsem po tradicionalnih ideoloških merilih s težnjo po še novih delitvah v zadnjem obdobju, predvsem v levem taboru. Vsekakor se umestno postavlja vprašanje, ali je takšna stopnja politične razdrobljenosti za slovensko manjšino smotna in najbolj koristna za skupnost kot takšno, ki teži k temu, da bi odigrala vlogo političnega subjekta in s tem učinkoviteje uveljavljala svoje pravice in skupne koristi. V manjšini se še nekaj časa razvija razprava o poenotenju oz. združevanju sil, organizaciji in tudi materialnih dobrin. Podobno se razpravlja o smotnem oblikovanju zunanjskega predstavništva manjšine, da bi bilo bolj učinkovito in operativno, ne da bi se omejevala pluralnost njegovega sestava. V tem pogledu v stališčih raznih manjšinskih komponent obstajajo razna protislovja in nedorečenosti. Težnja k enotnosti ne sme izključevati nobenega področja.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Ko je bogastvo že norčevanje

Pred nedavnim je bilo mogoče zaslediti neverjetno, a resnično zgodbo današnjega časa, ob kateri človek ne ve, ali bi se smejal ali trpko zamislil. Za leto predsedništva družbe Generali je Cesare Geronzi prejel 16,7 milijonov evrov odpravnine. To pa je le začetek zgodbe, saj se je na omenjeno vsoto odzval predhodni predsednik iste družbe Antoine Bernheim, ki tako visoke odpravnine očitno ni bil deležen, saj je najavil, da bo od družbe za opravljeno delo zahteval 20 milijonov evrov. K temu je treba dodati še dosmrtno rento, ki jo dobiva Bernheim in znaša letno 1,5 milijona evrov. Nima smisla komentirati dohodkov predsednikov velikih družb, osupljiva je prizadetost predhodnega predsednika, ki se obnaša, kot bi trpel pomanjkanje. Pri tem se seveda postavlja vprašanje, kje izbrani predstavniki bogatega sloja živijo, vsekakor izven resničnosti, kjer jim stojijo nasproti množice ljudi, ki se le stežka preživljajo. Uradne statistike za Italijo namreč zatrjujejo, da petina delavcev prejema pokojnino, ki je nižja od 500 evrov, četrtnina pa pokojnino nižjo od 1000 evrov, kar pomeni, da 8 milijonov ljudi živi na pragu revščine ali pod njim. Če primerjamo teh 8 milijonov in brezposelne mlade z akterjema uvodne zgodbe, prav gotovo ostanemo brez besed in, če smo čuteči, tudi prizadeti. Razkorak med bogatimi in revnimi je tako velik, da to že predstavlja nevarnost za ekonomsko rast. Na to je opozorila Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi, ne zaradi kakš-

ne človekoljubnosti, ampak bojazni, da se bo ekonomska rast v prihodnosti še zmanjševala, kar bi postavilo v stisko celoten sistem svobodnega trga. Stiska pomeni manjši pretok kapitala, ker revni pač kupujejo vse manj in manj, v skrajnem primeru pa je možen odpor in celo upor teh revnih, kar bi sistem dobesedno in usodno ogrozilo. Pri vsem tem gre torej za skrb sistema kot takšnega, kjer pa ni niti najmanjše pozornosti do ljudi, niti najmanjšega vzgiba solidarnosti, ki slej ko prej izginja iz družbene zavesti. Če bi bogat sloj pokazal vsaj nekaj sočutja ali vsaj razumevanja za vse tiste, ki zares živijo v stiski, bi lahko storil ogromno. Če bi npr. Geronzi od svoje odpravnine odstopil milijon evrov, bi to pomenilo isto, kot če bi oseba s tisoč evri mesečnega dohodka dala v dobrodelne namene nekaj več kot šestdeset evrov. Res enkratno, kako bogastvo težko kaj podari in kako nenehno kopiči vpliv in zaloge, ki jih ni nikoli dovolj - na vsak način diabolčno. So pa tudi izjeme, med katerimi velja omeniti dvoje filmskih zvezd, kot sta Leonardo DiCaprio in Sandra Bullock. Objavljeno je bilo, da je prvi dal za potresence na Haitiju milijon ameriških dolarjev, medtem ko je Sandra Bullock ravno tako dala Haitiju milijon dolarjev in potem še milijon za Fukušimo in prej milijon za cunami v Indijskem oceanu. Toda za to ju ni nihče slavil, očitno je brezčutno kolektivno zavest ob takšni darežljivosti v dno duše sram.

Janez Povše

OBČINA IN POKRAJINA TRST V drugem krogu volitev premočno zmagala kandidata leve sredine

Presenetljivo! Kar se je zgodilo, bo ostalo zapisano v zgodovini Trsta!

Balotažni izidi so pokazali, da je veter zapihal v pravo smer bodisi v Italiji, kjer je bil Berlusconi dejansko povsod poražen, bodisi v Trstu, kjer je kandidat leve sredine Roberto Cosolini premagal tekmeca nasprotnega tabora Roberta Antonioneja. Maria Teresa Bassa Poropat pa bo še naprej vodila pokrajinsko upravo: Giorgia Reta je premagala za kar 17 točk. V prokrajinskem svetu bo odslej sedelo šest Slovencev: Štefan Čok (DS), Majda Canziani (Italija vrednot), Sandy Klun (DS), Maurizio Vidali (SSK), Nadja Debenjak (DS) in Elena Legiša (Zveza levece).

Najbrž si nihče ni predstavljal, da bo tako levičarsko profiliran kandidat dosegel tako izrazit rezultat (57%!), zlasti ne Tržačani, ki so navajeni drugačnih političnih usod. Sijajna zmaga Roberta Co-

solinija je najbrž potrdila marsikaj. Po mnenju nekdanjega podtajnika Prodijeve vlade **Ettoreja Rosata**, ki je bil na balotaži za stolček tržaškega župana pred petimi leti poražen, je na tokratni izid vplivalo neko prenovljeno čustvo v italijanskem volilnem tkivu; nezamislivo vlogo ima po njegovem mnenju tudi kohezivna sila volilcev leve sredine glede kandidatov in idejnih temeljev volilne kampanje; kot zadnje je Rosato omenil tudi izredno fragmentacijo desne sredine: "To ni poraz dosedanjega župana Dipiazze, to je poraz Ljudstva svobode v Trstu", je dejal v dvorani občinskega sveta, ko je bilo že jasno, kdo je zmagal in kdo je bil poražen. Dokaj previdna pa je bila analiza **Miloša Budina**, s katero nam je postregel pod občinsko palačo v vrvežu zastav Demokratične stranke. "Poraz desne sredine v Trstu je namreč v skladu s porazom desne sredine

poraz desne sredine na vsedržavnem nivoju. Nedvomno ima Rosato prav, ko trdi, da se je neko splošno vzdušje volilcev spremenilo: "Berlusconi je osmešil Italijo do tolikšne mere, da je državljane sram v tujini povedati, da so Italijani", nam je

dobro zaveda prihodnjih zahtevnih izzivov; tokrat bo problematike spremljal iz vrst večine. Zadovoljstva ni skrival niti slovenski predstavnik DS v občinskem svetu **Stefano Ukmar**: "Rezultat je nedvomno presegal pričakovanja. Tržačani so razumeli, da je konč-

radosten povedal **Iztok Furlanič**, predstavnik Zveze levece, ki je z zmago Cosolinija potrdil svoje mesto v občinskem svetu. Tokrat bo Furlanič sedel v vrstah večine,

Roberto Cosolini slavi zmago pred občinsko palačo (foto IG)

Podporniki levosredinske koalicije se veselijo zmage na trgu Zedinjenja Italije (foto IG)

sam pa se dobro zaveda zgodovinskega trenutka za svojo politično stran: "Prvič bodo komunisti upravljali tržaško občino. Takšne zmage nisem pričakoval, glede na nekatere poteze desničarskih skrajnežev pa se mi je zdelo, da je Antonione v škripcih. Dejstva pa so pokazala, da taka nestrpnost ni več v skladu s časom in da sodijo taka razmišljanja v 20. stoletje", nam je povedal potrjeni občinski svetnik, ki se

prav tako zadovoljen je bil **Igor Švab**, svetnik stranke Slovenska skupnost, ki je bil v občinski svet potrjen že v prvem krogu tokratnih volitev. "Danes smo bili v Trstu priča koreniti spremembi politične zgodovine mesta. Po desetih letih desnosredinske uprave bo mesto lahko končno zažive- lo in načrtovalo svojo prihodnost v prid mlajšim generacijam. Odslej bo Trst lahko končno udeležil svoje poslanstvo, ki temelji na specifični geografski legi: ta vidik je bil preveč časa v zatišju. Nastopil je čas, ko bo tržaška občina lahko začela dejansko sodelovati ne le s sosednjimi občinami tržaške pokrajine, temveč tudi s sorodnimi upravnimi enotami v Sloveniji in na Hrvaškem". Občinskega svetnika smo vprašali tudi, kako namena Cosolini oblikovati svoj odbor. "To vprašanje prepuščam raje županu samemu, kot pripadnik Slovenske skupnosti pa pričakujem, da bosta bodisi potrjena predsednica pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat bodisi župan Cosolini upoštevala, da sta njuni zmagi tudi sad podpore slovenskih volil-

no nastopil čas za resne spremembe. Leva sredina se je na volitvah predstavila z dobrim kandidatom in dobrim programom: zmaga je torej zaslužena!"

občinsko palačo prihitela v spremstvu osrednjega slavljenca, je svojo zmago pripisala dobro opravljenemu delu svoje uprave v palači Galati. "Volilci so nagradili zmerost nastopanja moje ekipe in njeno strokovnost". Kot je Poropatova pošteno ugotovila, bo lahko končno računala na zaveznika v Trstu, saj se je čutila nekoliko osamljena glede na politične

ličanov. On pa pravi: "Katoličani so izbrali kandidata, ki govori o etiki skupnosti, ki govori o konkretnih politikah za družino, ki je na strani trepečih in revnih. Dovolite mi, da poudarim tudi nezamislivo dejstvo, da smo s temi volitvami politiko ponovno približali mladim. To nam vliva zaupanje in prinaša odgovornost".

Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica Prenovljeni statut

Tedni se je z registracijo pri davčni upravi končal postopek, s katerim so se pri Združenju cerkvenih pevskih zborov – Gorica lotili zahtevnega dela popolne preнове statuta. Prejšnji, iz leta 1973, namreč ni več odgovarjal sedanjim zahtevam. Število včlanjenih zborov se je zelo povečalo, marsikateri je stopil na pot temeljite kakovostne rasti, mnogi ne nastopajo več samo v pokrajinskem ali deželnem merilu, temveč se udeležujejo priznanih državnih in mednarodnih tekmovanj. Poleg odraslih se je povečalo število otroških in mladinskih zborov, ki so vezni člen med generacijami; na njih se gradi upanje, da bo vloženi trud bogato poplačan. Tudi ti zbori kakovostno hitro rastejo in so prešli že marsikatero pomembno, celo mednarodno priznanje.

tržaškega tajnika SSK **Petra Močnika** je zmaga Cosolinija sijajen dogodek v tržaški politiki. "Danes Trst, prihodnje leto Nabrežina: če bi leva sredina zmagala tudi v tej občini, bi vseh sedem občin v tržaški pokrajini bilo naklonjenih slovenski narodni skupnosti. SSK je

opcijo, ki je doslej upravljala Trst in bo še nekaj let upravljala deželno. "Odslej bom v dobri družbi. To je pomembno, saj se ozemlje pokrajine dejansko ujema z mejami tržaške občine. To bo nedvomno pozitivno učinkovalo na pravnšnje upravljanje območja". Kaj pa osrednji slavljenec dneva? Na Velikem trgu je **Roberto Cosolini** stal na čelu sprevoda, v katerem so plapolale zastave Demokratične stranke, pred občinsko palačo pa ga je čakala truma novinarjev in podpornikov, ki so ga nagradili z občutnim aplavzom. Pred vhomom je takole spregovoril: "Tržačani so s svojim glasom nagradili kandidata, ki se je obvezal, da bo svojo politiko usmerjal v prihodnost. Tržačani so izbrali kandidata, ki ni strašil z vsebinami iz preteklosti, temveč jih je pričeval z načrti za jutrišnji dan. Leva sredina se je obenem pokazala strnjena, nasprotni tabor pa ne", so bile njegove besede. Kako pa ugodno Cosolini slovenske volilce? "Iz srca pozdravljam vse volilce, ki so mi zaupali. Nekoč sem že dejal, da so zame Tržačani bodisi Italijani bodisi Slovenci, skratka vsi, ki vsak dan soustvarjajo našo skupnost. S tem da so del le-te, ustvarjajo njeno bogastvo. To veleva narava Trsta in neverjetno lepo je biti župan mesta, ki ima take lastnosti". Nekateri so bili mnenja, da bi zaradi svoje izrazite levičarske profiliranosti lahko izgubil glas kato-

ličanov. On pa pravi: "Katoličani so izbrali kandidata, ki govori o etiki skupnosti, ki govori o konkretnih politikah za družino, ki je na strani trepečih in revnih. Dovolite mi, da poudarim tudi nezamislivo dejstvo, da smo s temi volitvami politiko ponovno približali mladim. To nam vliva zaupanje in prinaša odgovornost".

tržaškega tajnika SSK **Petra Močnika** je zmaga Cosolinija sijajen dogodek v tržaški politiki. "Danes Trst, prihodnje leto Nabrežina: če bi leva sredina zmagala tudi v tej občini, bi vseh sedem občin v tržaški pokrajini bilo naklonjenih slovenski narodni skupnosti. SSK je

Poraženi Antonione kavalirsko čestita Cosoliniju (foto IG)

Vse navedeno zahteva seveda stalno izpopolnjevanje pevovodij in pripravo novih. Pri petju med cerkvenimi obredi pa so velika dodana vrednost naši organizaciji, za usposabljanje katerih je prejšnjem mandatu. Letošnjega januarja izvoljeni Izvršni odbor pa si je zadal kot eno izmed prioritarnih nalog v čim krajšem času izpeljati ta postopek do konca. Tako je pripravil predlog novega dokumenta in ga predstavil na izrednem občnem zboru Združenja, ki je bil sklican 29. aprila 2011. Kako občutena je bila potreba po prenovi, priča dej-

Novoizvoljeni župan Cosolini je prestopil prag dvorane občinskega sveta (foto IG)

SSO / Zadovoljstvo ob izidu volitev

Predsednik SSO – Sveta slovenskih organizacij dr. Drago Štoka je posredoval javnosti naslednjo izjavo: "Z velikim zadovoljstvom lahko poudarjam, da se je pri pravkar minulih volitvah končno vse zasukalo v tisto smer, ki si jo naši ljudje že lep čas iskreno želijo. Tako na pokrajinskih kot na občinskih ravneh v naši deželi se je leva sredina okrepila in zmagala tako na Tržaškem kot na Goriškem, v raznih občinskih svetih pa jasno dokazala svojo prisotnost in življenjskost. Iskrene čestitke gredo seveda najprej predsedniku Enricu Gherghetti in podpredsednici Marii Černic za velik uspeh na Goriškem že v prvem krogu volitev, na Tržaškem pa ponovno potrjeni predsednici Mariji Teresi Bassa Poropat in novoizvoljeni tržiški županji Silvii Altran.

Prav tako izražam zadovoljstvo zaradi podžupanskega mesta v Dreki, na katerega je bil izvoljen Miha Koren, dolgoletni borec za pravice Slovencev v Benečiji. Posebej pa sem zadovoljen, da je bil za tržaškega župana izvoljen Roberto Cosolini, s katerim sem imel skupaj z Igorjem Švabom med volilno kampanjo več srečanj. Prepričan sem, da bo v Trstu, glavnem mestu dežele Furlanije Julijske krajine, znal iti po poteh nekdanjega župana Riccarda Illyja in da bo s slovensko narodno skupnostjo znal vzpostaviti tisti odnos, ki si ga ta želi in tudi zasluži. Gre za udeležanje njenih pravic povsod tam, kjer to predvidevajo zaščitni zakon iz leta 2001, republiška ustava in mednarodni sporazumi, ter da bo tudi znal z Republiko Slovenijo na novo vzpostaviti tisti dialog, ki ga zahtevata sedanji čas in vsestranski razvoj".

stvo, da se je zborovanja udeležilo rekordnih 34 zborov s 50 delegati. Na začetku je predsednik ZCPZ Gorica, Dario Bertinazzi, opozoril prisotne, da novi statut ne prekinja vezi s preteklostjo, ampak kaže na kontinuiteto in je dopolnitev tistega iz leta 1973. /stran 6

Na Zaplazu so prenesli relikvije blaženega Alojzija Grozdeta

"Pridružil se je Kristusovi daritvi na križu!"

V cerkev Matere Božje na Zaplazu so minulo soboto, 28. maja, prenesli relikvije bl. Alojzija Grozdeta. Slovesno somaševanje je med številnimi verniki vodil novi apostolski nuncij v Republiki Sloveniji nadškof Juliusz Janusz, homilijo pa je imel ljubljanski nadškof metropolit dr. Anton Stres, ki je poudaril, da je blaženi Grozde zgled popolne predanosti Jezusu Kristusu, zgled dejavnega vernika, ki ne stoji ob strani, ampak se osebno vključuje v dejavnost Cerkve in njeno poslanstvo v svetu. Nove mu apostolskemu nunciju in ljubljanskemu nadškofu so se pri oltarni mizi pridružili številni duhovniki in redovniki ter škofje Andrej Glavan, Jurij Bizjak, Alojz Uran in Anton Jamnik. Pri maši so sodelovali mladi iz vse Slovenije, predstavniki družin, invalidov, bogoslovci in narodno noše. Pri darovanju so predstavniki vseh šestih škofij prinesli vsak svojo svečo z grbom škofije, ki jih bodo pozneje postavili v Grozdetovo kapelo ob oltarju z njegovimi relikvijami, saj je bl. Alojzij Grozde priprošnjik za vse Slovence. Mašo je neposredno prenašal radio Ognjišče, ki je tudi objavil daljše zapise o slovesnosti na svoji spletni strani. Lani med evharističnim slavjem v Celju je papežev legat, državni tajnik kardinal Tarcisio Bertone, Alojzija Grozdeta razglasil za blaženega in ga tako postavil nam vsem, posebej še njegovim vrstnikom, za zgled zvestobe v veri in krščanskega poguma, je v

nagovoru dejal nadškof Stres, ki je nadaljeval: "Mlademu Lojzetu zvestoba in pogum nista kar padla v naročje, ampak si ju je izprosil z zvestim in vztrajnim krščanskim duhovnim življenjem, z molitvijo in posebej še s čaščenjem in prejetjem svete-

končno sonce zvestobe v veri in pogumnega pričevanja zanj blaženega Alojzija Grozdeta, na kar nas bo spominjal njegov tukajšnji grob". Nadškof Stres je prepričan, da je razglasitev Alojzija Grozdeta za blaženega velika tolažba in priz-

ga Rešnjega Telesa. V spomin smo si vtisnili njegov izrek o evharistiji kot soncu njegovega življenja. Sonce razsvetljuje, daje rast in zorenje, sonce krepi, razveseljuje in spodbuja. V krščanskem pogumu in zvestobi nas krepi tudi obhajanje svete evharistije". Nadškof je še dodal, da bodo sedaj, ko so Grozdetovi mučniški posmrtni ostanki dobili svoj dom pod oboki romarske cerkve na Zaplazu, "to Božjo hišo in vse, ki bomo kot romarji prihajali sem, razsvetljevala in krepila v veri, pogumu in zvestobi tri sonca: sonce svete evharistije, ki se tukaj obhaja, sonce milostne podoobe Matere Božje na Zaplazu, kateri je ta cerkev posvečena, in

nanje vsem, ki so v naši polpretekli zgodovini trpeli zaradi zvestobe Jezusu Kristusu ali celo izgubili življenje kot žrtve revolucionarnega terorja in likvidacij; vsem, ki so bili žrtve komunističnega teptanja človekovih pravic, še posebej pravice do svobodnega izpovedovanja vere, torej žrtvam totalitarnega nasilja: "Grozdetova zvestoba in trpljenje sta njihova; njihova zvestoba in trpljenje sta v Grozdetovi razglasitvi za blaženega dobila najvišje priznanje, najvišji izraz spoštovanja. Doba, v kateri umirajo mučenci, je hkrati žalostna in veličastna. Žalostna in nesprejemljiva zaradi nasilja, ki v njej prevladuje, veličastna pa zaradi poguma in zvestobe, ki jo na

črnem ozadju nasilja izpričujejo njegove mučniške žrtve".

Po besedah nadškofa Stresa sta Grozdetova zvestoba in pogum poganjala iz ene same korenine, iz njegove osebne vere. Vera zanj ni bila samo spoštovanja vredno izročilo ali samoumevna navada, o kateri se niti ne sprašujemo, ali ji velja slediti ali ne: "Njegova vera je bila osebna, kar pomeni, da se je zanj zavestno odločil potem, ko je šel skozi preizkušnje in iskanja, in se končno prepričal, da je Jezus Kristus in samo On naša Pot, Resnica in Življenje. Ko je enkrat srečal Jezusa Kristusa, je vse svoje življenje zastavil zanj, za nedeljeno služenje njegovemu kraljestvu. Verjetno se je celo odločil za duhovniški poklic, kakor dajejo slutiti njegovi verzi: Po novih potih šel bom v nove dni, / srca in duše bo le Bog vladar/ Šla moja pot bo pred Njegov oltar... Blaženi Alojzij Grozde je tako zgled popolne predanosti Jezusu Kristusu, zgled dejavnega vernika, ki ne stoji ob strani, ampak se osebno vključuje v dejavnost Cerkve in njeno poslanstvo v svetu. Je zgled evangelijske zvestobe in poguma do konca, tudi do mučniške smrti... Časi, v katerih živimo, kličejo po ljudeh in kristjanih, ki jih odlikuje osebna vera, dejavna in požrtvovalna pripadnost Jezusu Kristusu v Cerkvi ter zvestoba in pogum, brez katerih v služnju Božjemu kraljestvu ni mogoče zdržati. Srce se ne boji, še posebej pravice do svobodnega izpovedovanja vere, torej žrtvam totalitarnega nasilja: "Grozdetova zvestoba in trpljenje sta njihova; njihova zvestoba in trpljenje sta v Grozdetovi razglasitvi za blaženega dobila najvišje priznanje, najvišji izraz spoštovanja. Doba, v kateri umirajo mučenci, je hkrati žalostna in veličastna. Žalostna in nesprejemljiva zaradi nasilja, ki v njej prevladuje, veličastna pa zaradi poguma in zvestobe, ki jo na

mo, kličejo po ljudeh in kristjanih, ki jih odlikuje osebna vera, dejavna in požrtvovalna pripadnost Jezusu Kristusu v Cerkvi ter zvestoba in pogum, brez katerih v služnju Božjemu kraljestvu ni mogoče zdržati. Srce se ne boji, še posebej pravice do svobodnega izpovedovanja vere, torej žrtvam totalitarnega nasilja: "Grozdetova zvestoba in trpljenje sta njihova; njihova zvestoba in trpljenje sta v Grozdetovi razglasitvi za blaženega dobila najvišje priznanje, najvišji izraz spoštovanja. Doba, v kateri umirajo mučenci, je hkrati žalostna in veličastna. Žalostna in nesprejemljiva zaradi nasilja, ki v njej prevladuje, veličastna pa zaradi poguma in zvestobe, ki jo na

V razmislek O sreči

O bračajte, kakor hočete, prišli boste do spoznanja, da definicijo sreče zelo težko postavimo. Vsak človek je svojstven subjekt, ki ima vedno nove želje in včasih tudi nove zahteve, saj vedno obstaja tisti še in tisti še nekaj, kar dokazuje, da nenehno hlastamo po nečem, kar naj bi bila sreča. V trenutku, ko v sebi začutimo srečo, začutimo tudi neki strah, kaj sedaj, to je občutek, ki nas naredi, da smo potem še bolj negotovi. Bogu blizu, da je v Njegovi bližini.

Za sodobni, sekularizirani ali utilitaristični svet je najpomembnejše to, kar je koristno ali ugodno – prijetno. Vendar neki trenutek je lahko ugoden, kaj mu bo sledilo, je pa vprašanje. Goethe je v Faustu zanimivo napisal: "Ustavi se čas, ti si tako lep"! Kako naj zaustavimo čas, ko pa neizbežno drvi mimo nas, pa naj se tega zavedamo ali ne? Prav zato je vsak človek večni iskalec sreče, čeprav ni nikoli tako srečen, da bi lahko rekel: "Sedaj pa je sreča pri meni in ostane za vedno z menoj!"

Ljudje običajno ne uživajo v sreči drugih, ampak se ob tem v nas rada pojavi zavist. Ste se kdaj vprašali, zakaj prihaja do zavisti? Odgovor je zelo preprost: zavist v človeku obstaja zato, ker je v človeku tudi zlo! Poznamo starorimski rek: Človek človeku volk. Če ga malo priredimo, ga lahko dobimo v obliki: Človek (je) človeku dar! Drug drugega lahko doživljamo kot dobrobit in ne kot nesrečo. Nihče na tem ljubem svetu ni sam, zato mora vsak od nas do sočloveka pristopiti s pozitivnim pogledom nanj – kot na dar. Tako ga ne bomo doživljali kot nesrečo. Čeprav je drug človek povsem drugačen od nas in nam gre mogoče celo na živce. Tudi od takega

sočloveka se lahko kaj naučimo in postanemo boljši.

Kaj je prava sreča, se velikokrat sprašujemo. Če srečo deliš z drugim, spoznaš, da je to prava sreča. Sebičnež ne more biti nikoli srečen! Ljudje smo bitja odnosov. Vsak človek čuti, da se mora nekemu odpreti, ne glede kako in koliko, zato se mora zavedati, da se tudi drugi njemu odprejo. (Ali lepše povedano: moraš začutiti, da se ti tudi drugi želijo ali hoče odpreti.) Tu je dialog ali pogovor, ki je temelj našega medsebojnega veselja.

Ljudje so veseli, če se srečajo, če so lahko skupaj. Tedaj navadno tudi zapojejo. Človek ne more biti vedno sam, izoliran, zato

je za vsakega od nas največja nesreča, če nas kdo prezira ali ko se čutimo zavržene – odpisane. Tisti, ki doživijo prezir od drugih, nerazumevanje, pa je veren, se zaveda, da kljub temu ni nikoli sam. Bog ga vedno razume in je z njim! Tako vedno lahko gradi odnos do drugega, obenem pa skupaj z njim do Boga.

Že v vsem starem svetu je bilo znano in v različnih starih kulturah izpričano tako imenovano "zlato pravilo". Judovski učitelji so ga pred Jezusom razumeli kot bistvo postave. Ko je znamenitega rabija Hilela neki pogan malo zafrkljivo prosil, naj ga naredi za prozelita (tj. spreobrnjenca v judovstvo), a pod pogojem, da ga nauči vso postavo, medtem ko bo stal na eni nogi, mu je ta odgovoril: "Kar tebi ni ljubo, ne stori svojemu bližnjemu: to je vsa Postava, vse drugo je razlaga. Pojdi in se tega nauči". Jezus je to pravilo samo potrdil: "Tako torej vse, kar hočete, da bi ljudje storili vam, tudi vi storite njim"! Ob drugi priložnosti pa je še poudaril, da je treba drugim delati dobro, ne da bi za to pričakovali kakršni koli povračila. – In odpadlo bo vprašanje, kaj je dejanska sreča!

Ambrož Kodolja

Goethe

Devetdnevna blaženega Alojzija Grozdeta na Tolminskem Resnično seme zvestobe, edinosti, odpuščanja in sprave

V tolminski župnijski cerkvi Marijinega vnebovzjetja so bile v letošnjem maju razstavljene relikvije blaženih: dijaka Lojzeta Grozdeta in škofa Antona Martina Slomška. Tej priložnosti je posvečeno tudi celotno Glasilo za mesec maj. Kot je znano, so relikvije posmrtni ostanki svetnikov ali njihovih osebnih predmetov. Njihovo

čaščenje je razširjeno v katoliški in pravoslavni Cerkvi, poznajo pa ga tudi v budizmu in še v nekaterih drugih verstvih. V tolminski župnijski cerkvi so relikvije spravljene takoj za vhodom, tu so spoštljivo okrašeni in zaščiteni relikviarji. Gre za omogočanje čaščenja vernikov, ki se želijo obrniti na svetnika s priprošnjami, tudi za njegovo čudežno posredo-

vanje. Relikvije so vernikom v pomoč, da se ob tem neposrednem stiku lažje duhovno zbližajo z občestvom svetnikov in prek njih tudi z Bogom, ki je vir svetosti. Čaščenje teh blaženih ob njihovih relikvijah bo potekalo po vseh slovenskih škofijah. Prav zato je letošnji maj zapisan v zgodovino Cerkve na Slovenskem z

zlatimi črkami, v kroniko in tudi v srca mnogih posameznikov. Pričakovati je, da bodo relikvije na grozdetov, ostuden način mučenega in umorjenega blaženega Alojzija Grozdeta lahko počastili na Mirni, kjer je bil mučen; poslovil se bo od Šentruperta, kjer je imel svoj grob, in končno bo prišel na Zaplazu, kjer bo dobil svoj oltar. Z namenom da bi Grozdetov zgled ljubezni in zvestobe do Kristusa pritegnil kar največ ljudi, bodo v Marijinem mesecu ponekod nagovorili birmance. K čaščenju relikvij bodo povabili molitvene skupine in duhovna gibanja. V glasilu

je priloženo poročilo politkomi-

sarja iz leta 1943, kjer na koncu piše: "Štab je bil pozneje prisiljen, da potom posebnega razglašala opraviči prebivalstvu, zlasti v Št. Rupertu, potrebo smrtne obsodbe. Pri tem moram avtokritično priznati, da sem se za slučaj premalo zanimal in nisem preprečil obsodbe, kar bi lahko, če bi sodeloval v brigadnem sodišču". V Glasilu so zapisali naslednjo obliko prošnje, ki velja za vse škofije: "Nebeški Oče, na priprošnjo blaženega Alojzija Grozdeta mi podeli milost, za katero Te prosim: ..."

MM

Poslanica papeža Benedikta XVI. za 48. svetovni dan molitve za duhovne poklice (2) "Hodi za menoj!"

Vse krajevne Cerkve morajo nameniti vedno več pozornosti pastoralni poklicev ter v družini, po župnijah in v gibanjih vzgajati mlade – kakor je storil Jezus s svojimi učenci –, da bi v njih zorelo pristno in globoko prijateljstvo z Gospodom, ki bi ga gojili z osebno in bogoslužno molitvijo. Vzgojati jih morajo za pozorno in plodovito poslušanje Božje Besede prek naraščajoče domačnosti s Svetim pismom. Pomagati jim morajo razumevati, da izpolnjevanje Božje volje ne izničuje in uničuje človeka, ampak mu omogoča, da odkrije in sprejme globljo resnico o sebi. Vzgojati jih morajo, da bodo z velikodušnostjo in bratskim duhom živeli v odnosih z drugi-

mi, kajti le, če se bodo odprli Božji ljubezni, bodo lahko našli resnično radost in v polnosti uredili svoja hrepenenja. Predlagati duhovne poklice v krajevni Cerkvi pomeni imeti pogum prek primerne pastorele poklicev pokazati na zahtevno pot hoje za Kristusom, ki lahko zaradi svoje bogate smiselnosti vključuje celotno življenje. Obračam se še zlasti na vas, dragi sobratje v škofovski službi. Za nadaljevanje in širjenje vašega odrešilnega poslanstva v Kristusu je pomembno "čim bolj skrbeti za duhovniške in redovniške poklice, zlasti pa za misijske poklice". Gospod potrebuje vaše sodelovanje, da bi njegovi klici lahko dosegli srca tistih, ki jih je

izbral. Poskrbite za ustanovitev škofijskih centrov za duhovne poklice, ki so dragoceno sredstvo širjenja in organiziranja pastorele poklicev ter molitve, ki tovrstno pastoralno podpira in ji zagotavlja učinkovitost. Rad bi vas, dragi sobratje škofje, opozoril tudi na skrb vesoljne Cerkve za enakomerno porazdelitev duhovnikov po svetu. Vaša razpoložljivost do škofij, kjer je poklicev malo, postaja Božji blagoslov za te skupnosti, za vernike pa pričevanje duhovniškega služenja, ki se velikodušno odpira potrebam vse Cerkve. Drugi vatikanski cerkveni zbor je izrecno opozoril, da ima "celot-

no krščansko občestvo dolžnost skrbeti za poklice, kar naj dosega predvsem z zares krščanskim življenjem". Poseben bratski pozdrav bi rad namenil vsem, ki po župnijah na različne načine sodelujejo z duhovniki. Še zlasti imam v mislih vse, ki lahko prispevajo

ročam, naj bodo sposobni pričevati za edinstvo s škofi in drugimi sobratji, da bi tako zagotavljali življenjski humus za nove poganjke duhovniških poklicev. Družine naj bodo "prežete z duhom vere, ljubezni in pobožnosti", sposobne pomagati sinovom in hčeram, da bodo velikodušno sprejeli klic v duhovništvo in posvečeno življenje. Katehisti in animatorji katoliških združenj in cerkvenih gibanj naj si v prepričanosti o svojem vzgojnem poslanstvu "prizadevajo vzgajati zaupane jim mlade tako, da bodo mogli spoznati Božji klic in mu bodo radi sledili". Dragi bratje in sestre, vaše prizadevanje za spodbujanje in gojenje duhovnih poklicev dobiva poln smisel in

pastoralno učinkovitost, ko se usmerjuje v edinstvo Cerkve in je usmerjeno v službo občestvenosti. Zato je vsak trenutek življenja cerkvene skupnosti – od kateheze in pedagoških srečanj do bogoslužne molitve in romanj – dragocena možnost, da se v Božjem ljudstvu, zlasti pa pri malih in pri mladih, vzbudi čut pripadnosti Cerkvi in odgovornosti za odgovor na klic v duhovništvo in posvečeno življenje, v svobodi in zavestni odločitvi.

Sposobnost gojenja duhovnih poklicev je razpoznavno znamenje življenjske moči krajevne Cerkve. Z zaupanjem vztrajno prosim pomoči Devico Marijo, da bi z zgledom svojega sprejemanja božanskega načrta odrešenja in s svojo učinkovito priprošnjo, znatno vsake skupnosti spodbudila razpoložljivost za "da" Gospodu, ki kliče vedno nove delavce na svojo žetev. S to željo vam vsem iz srca podeljujem svoj apostolski blagoslov.

svoj delež pri pastoralni poklicev: duhovniki, duhovne, katehisti in animatorji. Duhovnikom pripo-

Na vsedravnem srečanju srednješolcev v Bologni

Predstavitev duhovnika Filipa Terčelja

Župnik v Podragi Bogdan Vidmar je bil povabljen, da predstavi Filipa Terčelja v Bologni na vsedravnem srečanju srednješolcev, ki so sodelovali na nacionalnem natečaju iz zgodovine z naslovom "Uomini Liberi. Giusti e protagonisti del dissenso. Vite e destini tra Est ed Ovest". Natečaj v sklopu vzgoje za državljanstvo, ki ga podpira tudi Evropski parlament, je letos v Italiji na nacionalni ravni potekal že drugič.

Sklepni kongres, 19. 5. 2011, je organiziral licej "E. Fermi" iz Bologne (Liceo Scientifico "E. Fermi" Bologna). Nanj je prišlo okoli 200 dijakov z vse Italije, ki so predstavili svoje raziskovalne naloge, najboljši med njimi pa so bili nagradjeni. Organizatorji so na zaključno srečanje povabili tudi zunanje goste iz Italije, Poljske, Romunije in Slovenije. Poljaki so predstavili Jaceka Durona, upornika komunističnega režima na Poljskem, ki je sodeloval v gibanju Solidarnost. Iz Romunije je prišel g. Ocjav Bjoza, ki je predsednik organizacije nekdanjih političnih zapornikov v Romuniji. Petnajst let je preživel v zaporih in izkusil največje strahote komunističnih zaporov v Romuniji, odvzeli so mu vse premoženje, nato pa so mu bile za naslednjih deset let odvzete vse državljanske svoboščine. Slovenijo je zastopal g. Bogdan Vidmar, ki je kot "pravičnika" in "protestnika" proti faš-

postal tudi upornik proti ideologiji v lastnih vrstah. Zavzemal se je za demokracijo, za sobivanje različno mislečih, za upor, ki ne bo imel za posledico represalij nad civilnim prebivalstvom, in brez oklevanja priznaval svojo vero. Misli je, da bo lahko vplival na stanje

organizirani. Delovali so v ilegali, toda imeli so jasne cilje, odseke, dobro razvejeno mrežo, ki je segala izven Julijske krajine, ter finančne vire za delovanje. Postavlja se vprašanje, koliko je fašistična tajna policija sploh razkrila tajno delovanje primorske

Predavatelj - vicepostulator g. Bogdan Vidmar (foto: Stefano Costi)

med italijanskimi partizani, a žal ni bilo tako. Podobno kot se pri nas govori o tem, kako so narodnega heroja Janka Premrla vojka ubili komunisti, naj bi se zgodilo tudi z Mariom Simonazzijem Azorjem. Njegova smrt je zavita v skrivnost, po pričevanju nekaterih oseb pa naj bi ga umorili njegovi tovariši 21. marca 1945.

G. Bogdan Vidmar je na kratko predstavil duhovnika Filipa Terčelja, stanje na Primorskem v času fašizma ter Zbor svečnikov sv. Pavla in okoliščine umora v Davči 7. januarja 1946. Podobno kot

duhovščine. So Filipa Terčelja fašisti zaprli in mučili zato, da bi izdal skrivnost uspešnosti slovenskih in hrvaških duhovnikov? Filip Terčelj svojih soborcev ni izdal, kljub mučenju. Temeljno vprašanje, ki ga je zastavil g. Vidmar, je bilo: je bil Filip Terčelj, tako kot so ga skušali predstaviti fašisti, nacionalist, sovražnik vsega italijanskega, spodbujevalec terorizma, ali pa je bil človek, ki si je, resda na ilegalen način, za kar je bilo zagroženo od 5 do 10 let zapor, prizadeval za človekove temeljne pravice? Je bil Terčelj svetniška osebnost,

smo natančni glede vlog, stališč in odnosov med različnimi usmeritvami, ki so bile prisotne, in Terčelju ne pripisujemo nečesa, kar je bilo tipično za določene tokove tistega časa. G. Vidmar je v svojem pogovoru postavil tudi vprašanje glede pritiska fašistične vlade na odločitve Vatikana v zvezi z imenovanjem tržaških in goriških škofov in na druge odločitve v zvezi z organiziranostjo takratne cerkvene skupnosti v Julijski krajini tudi glede odnosa do Slovencev v Julijski krajini.

Na zadnje vprašanje o sporočilu Filipa Terčelja za naš čas je g. Vidmar poudaril, da je duhovnik Filip Terčelj človek, ki lahko povezuje. Povezuje lahko sprte strani v slovenskem narodu, saj je ob narodnoosvobodilnem boju sočasno potekala tudi revolucija. Filip Terčelj je s tega vidika po mnenju g. Vidmarja "čista duša", ki lahko pomaga še vedno sprtima stranema v prizadevanju za narodno spravo. Terčelj pa lahko pomaga razumeti tudi odnose med Slovenijo in Italijo, saj nas zgodovina uči, da odnosi med dvema narodoma v preteklosti niso bili dobri. Konflikti in nasilje v preteklosti pa nas ne smejo privedi do tega, da se moramo sovražiti danes. V Sloveniji se pogosto poudarja, da je treba na zgodovino pozabiti. Ravno to je po mnenju Vidmarja zgrešeno, saj ne gre le za "zgodovino", marveč za naš odnos do preteklosti, ta odnos pa je sedanjost, saj se dogaja sedaj in tukaj. Kdor se noče nič naučiti iz zgodovine, je obsojen, da bo zgodovino ponavljal.

Danes se v Sloveniji pojavljajo tudi težnje, da narodnost in jezik nista pomembna. Postavlja se teza: "Pomembno je, da smo ljudje, potrebno se je odreči narodnosti, zato da med nami ne bo sovraštva". Podobno lahko rečemo tudi glede razumevanja spolne različenosti. Po mnenju Vidmarja je to povsem zgrešeno stališče, ki ljudem jemlje voljo do življenja. "Neutrlnost" je po njegovem mnenju največji in bistveni problem Evropske unije, je nova ideologija, ki po krutosti presega nacizem, fašizem in komunizem, tri velike ideologije prejšnjega stoletja. Laična država, ki ne temelji na pluralizmu, ampak na nevtalnosti, pomeni napad na našo civilizacijo. Narodna, jezikovna, verska in spolna pripadnost so pomembno dejstvo! Kdor si drzne od nas zahtevati, da smo nevtralni, da pozabimo na zgodovino, da smo verni le v svoji sobi in cerkvi, da tudi biološko dejstvo spolne različenosti naredimo za nekaj nepomembnega in drugotnega, ta želi z nami manipulirati in nas razčlovečiti. Filip Terčelj je s tega vidika za nas zgled in spodbuda, da se temu enoumju odločno upremo.

Anton Sedej

Kratke

5. junija Dan družine pri sv. Ivanu v Gorici

Skupnost družin Sončnica vabi v nedeljo, 5. junija, na sedež duhovnije sv. Ivana v Gorici, kjer bosta zaključek veroučnega leta in Dan družine v organizaciji SD Sončnica. Ob 10. uri bo maša, pri kateri bodo sodelovali prvoobhajanci s prošnjami in zahvalami, ostali otroci pa s petjem. Ob 11. uri bo v bližnjem domu Franc Močnik lutkovna predstava Štirje fantje muzikantje, ki jo pripravljajo člani birmanske skupine O'Klapa. Delo je napisal letošnji Prešernov nagradjenec Miroslav Košuta, ki bo tisti dan kot gost počastil goriške mlade. Sledita skupno kosilo in družabnost. Toplo vabljeni!

Blaženi Alojz Grozde je član tudi tolminskega farnega občestva

Pri slovesni večerni maši 14. maja, ki jo je ob somaševanju župnika Bajca, vikarja Čibeja, kaplana Vončine in Grozdetovega postulatorja msgr. Luzarja vodil novomeški škof msgr. Andrej Glavan, so bile

župnijski cerkvi Marijinega vnebovzeta izročene relikvije mladega mučenca Alojza Grozdeteta, ki ga je ob njegovi razglasitvi za blaženega pred letom dni papež Benedikt XVI. s posebnim poudar-

kom razglasil za zavetnika mladih, zato so sv. mašo ob Grozdetovem "prihodu" v Tolmin z mladostnim žarom oblikovali tolminski študentje in dijaki, z ubranim petjem pa obogatili cerkveni mešani mladinski, dekliški in otroški zbori. Ob 20. rojstnem dnevu naše domovine so ob Slomškovih zemeljskih ostankih v tolminski župni cerkvi sedaj tudi Grozdetovi kot dragoceno seme za nadaljnjo duhovno in vsesplošno rast našega naroda ob njegovi zahodni meji. / s. g.

60. obletnica duhovniškega posvečenja papeža Benedikta XVI.

Papež Benedikt XVI. bo 29. junija 2011 praznoval 60. obletnico duhovniškega posvečenja, ki ga je prejel na praznik apostolov Petra in Pavla, 29. junija 1951. Kongregacija za duhovščino vabi vse škofije po svetu, naj ob jubilejni obletnici kot dar papežu pripravijo šestdeset ur čiščenja Najsvetejšega, ki bi lahko potekalo enkrat neprekinjeno ali pa večkrat krajši čas v mesecu juniju. Čiščenje naj bi bilo namenjeno posvečevanju duhovščine in kot prošnja Bogu za dar novih duhovniških poklicev. Vrhunec molitvene pobude bo praznik Presvetege Srca Jezusovega 1. julija 2011, ki bi ga praznovali tudi kot dan duhovniškega posvečenja. S tem naj bi vzpostavili verigo molitve in nadnaravne edinosti, ki bi pokazala na pravo središče našega življenja, iz katerega izhaja vsako misijonarsko in pastoralno delovanje, ter na pristno obličje Cerkve in njenih duhovnikov.

Novi apostolski nuncij v Republiki Sloveniji nastopa službo

Novi apostolski nuncij, nadškof msgr. Juliusz Janusz, ki ga je papež Benedikt XVI. imenoval 10. februarja letos za novega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji s funkcijo apostolskega delegata na Kosovu, je 26. maja na Ministrstvu za zunanje zadeve predal kopijo poverljivih listin. Apostolski nuncij je 28. maja vodil slovesnost prenosa relikvij blaženega Alojzija Grozdeteta na Zaplazu.

Nadškof Janusz se je rodil 17. marca 1944 v Lyczani na Poljskem. V duhovnika krakovske nadškofije je bil posvečen 19. marca 1967. Po diplomu iz kanonskega prava na Papeški cerkveni akademiji (Pontificia Accademia Ecclesiastica) leta 1973 je vstopil v diplomatsko službo Svetega sedeža. Služboval je na papeških nunciaturah na Tajskem, v Skandinaviji, Nemčiji, Braziliji, Nizozemski in Madžarski. Za odpravnika poslova a. i. na Kitajskem je bil imenovan 25. avgusta 1992, za naslovnega nadškofa mesta Caorle in apostolskega nuncija v Ruandi 25. marca 1995, za apostolskega nuncija v Mozambiku 26. septembra 1998 in za apostolskega nuncija na Madžarskem 9. aprila 2003. Nadškof Juliusz Janusz poleg poljskega jezika govori še angleško, francosko, italijansko, kitajsko, madžarsko, nemško, nizozemsko, portugalsko, rusko in špansko.

Foto Stefano Costi

tičnemu režimu predstavil duhovnika, g. Filipa Terčelja. Voditeljica zaključnega srečanja ga. Antonia Grasselli je enaka vprašanja postavljala g. Bogdanu Vidmarju in Danieli Anni Simonazzi, ki je predstavila svojega strica Maria Simonazzija - partizanskega poveljnika "Azorja", ki se je bojeval proti nacistom in fašistom. Kmalu pa je spoznal, da partizanski način boja ne more prinesiti resnične osvoboditve, zato je

partizanski poveljnik Azor je bil tudi Terčelj "upornik" in žrtev več ideologij tistega časa. Poudaril je, da prizadevanja primorskih in hrvaških duhovnikov, duhovnikov v t. i. Julijski krajini, niso temeljila zgolj na čustvih in na samoiniciativni posameznih čedermacev, kot bi morda lahko napačno sklepali na podlagi Bevkovega romana Kaplan Martin Cedermac, ampak so bili duhovniki zelo dobro or-

ali pa je njegovo delovanje temeljilo na sovraštvu in nacionalizmu? To vprašanje je za g. Vidmarja pomembno, saj je v zvezi s postopkom Filipa Terčelja za blaženega imenovan za vicepostulatorja. Pri tem je potrebno seveda vedeti, da so v Sloveniji obstajali tudi organizacija Tigr, Osvobodilna fronta, domobranstvo in druga gibanja, ki so si na različne načine prizadevali za narodno osvoboditev. Pošteno je, da

Generalna skupščina Caritas Internationalis Kard. Rodríguez Maradiaga predsednik

Tristo predstavnikov organizacij članic Caritas z vsega sveta se je med 22. in 27. majem 2011 v Rimu udeležilo generalne skupščine Caritas Internationalis. Kardinal Oscarja Andresa Rodrígueza Maradiaga iz Hondurasa so v torek, 24. maja 2011, ponovno izvolili za njenega predsednika, s čimer je nastopil drugi zaporedni štiri-

letni mandat. Prvi mandat je nastopil leta 2007, tokrat pa ga je podprlo 75-odstotkov volilnih upravičencev. Kardinal Rodríguez se je zahvalil za podporo in ob sprejemu poslanstva za najrevnejše službe izrazil hvaležnost. Na volitvah 19. generalne skupščine Caritas Internationalis je bil za blagajnika potrjen tudi Jürg Krummenacher. Tovrstno

delo je začasno opravljal že v preteklem letu.

Življenjepis kardinala Oscarja Rodrígueza

Kardinal Oscar Andres Rodríguez Maradiaga SDB se je rodil 29. decembra 1942 v Tegucigalpi v Hondurasu. Leta 1961 je postal član salezijanske redovniške skupnosti in bil leta 1970 posvečen v duhovnika. Poučeval je na različnih salezijanskih šolah v Salvadorju, Hondurasu in Gvatemali. Profesor in rektor je bil na salezijanskem teološkem inštitutu v Gvatemali.

Leta 1978 je bil imenovan za škofa in kasneje za nadškofa

Tegucigalpa. Od leta 1995 do 1999 je bil predsednik Škofovske konference Latinske Amerike (CELAM), pri čemer je hkrati opravljal tudi mandat predsednika Škofovske konference Hondurasa. Leta 2001 ga je papež Janez Pavel II. (1978-2005) imenoval za kardinala. Oscar Andres Rodríguez Maradiaga je član različnih papeških svetov, npr. Sveta za sredstva družbenega obveščanja, Sveta za Pravičnost in mir ter Komisije za Latinsko Ameriko. Diplomiral je iz filozofije, teologije in klinične psiho-

logije. Govori šest svetovnih jezikov in je ves čas svojega delovanja neomajen zagovornik človekovih pravic, s čimer predstavlja močan glas v boju proti revščini. Kot predstavnik Svetega sedeža je sodeloval v pogajanjih z Mednarodnim denarnim skladom in Svetovno banko o vprašanju odpisov dolga tretjemu svetu. Za voditelje najbogatejših držav izziv ostaja vztrajanje pri obljubah, da bodo najrevnejšim državam povečale in izboljšale oblike razvojnega pomoči.

Dodatne informacije so dostopne na povezavih www. ewtn.com in www. caritas.org.

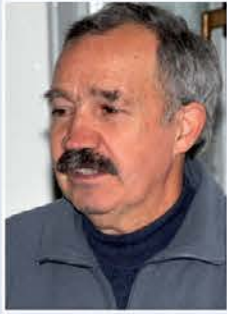

Kratke

Nasveti psihoterapevta Bogdana Žorža

Mladinski dom iz Gorice v sodelovanju s srednjo šolo Ivan Trinko prireja v ponedeljek, 6. junija, ob 20.30 v prostorih šole v ul. Grabizio srečanje s strokovnjakom. Psihoterapevt Bogdan Žorž bo staršem, šolnikom in vzgojiteljem odgovarjal na vprašanja o vzgoji, medsebojnih odnosih in specifičnih težavah.

Naslednjega dne, 7. junija, bo Žorž v Mladinskem domu ob 16.30 vodil delavnico za maturante o ohranjanju koncentracije pri učenju in premagovanju treme pred izpiti. Podobno bo ob 18. uri tudi staršem maturantov spregovoril o tem, kako lahko otrokom stojijo ob strani in jim pomagajo ob preizkušnji.

Premisliti Jugoslavijo

Pod tem naslovom je Slovenska kulturno gospodarska zveza pripravila več večerov, na katerih so različni ljudje razpravljali o času, v katerem je prišlo do osamosvojitve Slovenije, ki bo te dni praznovala že 20 let obstoja. V torek, 24. maja, sta v kulturnem domu društva Briški grič na Bukovju v Števerjanu o tem spregovorila predsednik Zadruga Goriška Mohorjeva dr. Damjan Paulin in naš odgovorni urednik Jurij Paljki, ki ju je med pogovorom vodila dr. Maja Humar, medtem ko je goriški predsednik SKGZ dr. Livio Semolič uvodoma povedal, da so s tem želeli osvetliti dogodke, ki

so bili ključnega pomena, da je do demokratične države Slovenije sploh lahko prišlo. Na lepem večeru je prišlo predvsem do izraza dejstvo, da je v času Jugoslavije katoliški del, če seveda smemo o tem še tako pisati, naše narodne skupnosti bil zastavljen, kot sta sogovornika tudi prikazala svoje videnje nekdanje Jugoslavije in njenega odnosa do nekdanjega zamejskega prostora.

V Doberdob so pokukali Butalci

Kaj se zgodi, ko otroci nočejo spati? Mamica jih spravi v posteljo le z obljubo, da jim bo povedala pravljico. Tako se je v župnijski dvorani v Doberdobu v soboto, 21. maja, začela predstava o Butalcih. Društvo Hrast se je odločilo, da bo za en večer oder prepustilo samo mladim, zato je prireditev nosila naslov Mladi na odru.

Ob odru je stala postelja, nad njo luč, ki jo je mama po potrebi prižigala in ugašala. Na odru se je namreč prikazala njena pravljica: butalska zgodba najbolj butalastih Butalcev, ki so jih mladi Doberdobci odlično igrali. Jasmin Podveršič, ki je igrico priredila in režirala, je izbrala

nekaj odlomkov iz znane mladinske knjige Frana Milčinskega. Prikazala je lov za Cefizjem, tekmovanje med Butalci in Tepanjčani, kdo izmed njih je pametnejši, dodala pa je tudi nekaj smešnih točk iz svoje malhe. Da bi bil prikaz pristnejši in da bi deloval še toliko bolj smešno, je izkoristila tudi vse razsežnosti, ki jih nudi slovenski jezik: mamica je seveda govorila knjižno, Butalci pa so govorili deloma v doberdobskem narečju in deloma knjižno; to je predstavilo obogatilo z dodatnimi humorističnimi notami. Pred nastopom mladih igralcev so se na odru izkazali tudi pevci otroškega pevskega zbora Veseljaki, ki ga vodi Lucija Lavrenčič. / Bee

Psička Lili išče nov dom

Ob smrti pevovodkinje Elvire Chiabai je postala sirota njena simpatična psička Lili. Ljubka mala kepica z mehko, kodrasto dlako in živimi očki ter živahnega značaja ni večja od domače muce. Stara je osem let in je navajena biti v stanovanju, čeprav hodi seveda tudi rada na sprehod. Ni zahtevna: je enkrat na dan, za kosilo. Zadnje čase je žal v Elvirini hiši večkrat sama, zato neotlažljivo cvili in pokaže vso svojo razigranost in naklonjenost, ko ji Bruna ali Dorina pripravita kosilo in jo malo pocrkljata. Sedaj, ko je izgubila svojo ljubljeno Elviro, ki ji je izkazovala vso pozornost, rabi predvsem to: ljubečo roko, ki bi jo pobožala in potolažila ob bridki izgubi, ki jo je doživela.

Med našimi bralci so gotovo tudi ljubitelji živali. Če je kdo izmed njih pripravljen jo vzeti k sebi, naj se za podrobne informacije o psički Lili in postopku njene posvojitve obrne na Upravo Novega glasa. Lili mu bo prinesla gotovo veliko veselja!

PD ŠTANDREŽ Praznik špargljev

Pestro dogajanje za vse okuse

Tradicionalni Praznik špargljev, ki ga vsako leto z veliko vnemo in požrtvovalnim delom pripravlja Prosvetno društvo Štandrež v župnijskem parku med lipami, je zadnja dva dneva, v soboto, 28., in nedeljo, 29. maja, zabeležil lepo število gostov, ki so se zadrževali pri mizah pod šotiri in okušali dobrote, ki so jih pripravili pridni kuharji, člani društva. Otroci so imeli največ veselja s srečelovom, ki je vabil z mnogimi dobitki. Dobro je bilo poskrbljeno tudi za suha grla. Ansambla Souvenir in Hram sta z raznolikimi melodijami kratkočasila prisotne in zvalila na ples vse, ki se radi veselo zasakajo. Prireditelji tudi tokrat niso pozabili na kulturni program, ki ga je v nedeljo napovedovala Greta Zavadlav. Pozdrave je namenila pokrajinski odbornici Mari Černic in občinskima svetnikoma Marilki Koršič in Silvanu Primožiču. Na njeno povabilo je Čerčičeva stopila na oder in se iz srca zahvalila Štandrežcem, ki so jo tako množično podprli na nedavnih volitvah, predvsem pa svoji 'ekipi', ki ji je strnjeno stala ob strani in ji pomagala do zmage. MoPZ Kromberški Vodopivci pod vodstvom Vojka Paulina se je občinstvu predstavil s šopkom znanih skladb slovenskih avtorjev; med drugim so zapeli Oj, Triglav, moj dom in Gregorčičevo Mojo srčno kri škropite. Poslušalcem, ki so jim bučno zaploskali, so poklonili še znane Vodopivčeve Žabe. Marsikdo obišče zadnji dan Praznika špargljev samo zato, ker se na njem vselej zablešči tudi gle-

dališka iskrica, ki jo vžgejo člani dramskega odseka PD Štandrež. Kot že marsikdaj prej sta jo prižgala Majda Zavadlav in Božidar Tabaj, ki sta pobrskala po svojem arhivu in beli dan je spet zagledala enodejanka Konec pravljic ali..., ki sta jo napisala in odigrala pred devetimi leti v režiji Janeza

obarvala in jo izvajala v sočnosti štandreškega narečja, da je celota izzvenela še bolj domače. Spet sta priklicala smeh na usta in doživela krepko ploskanje in tako dokazala, da še zmeraj trdno drži v rokah komedijantsko žezlo. Nedeljsko popoldne se je sicer začelo z nagrajevanjem slikarskega

1. Giorgia Guerriero, Štandrež (1. letnik); 2.: Luca Puja, Štandrež (3. letnik); 3.: Andrea Faggiani, Štandrež (1. letnik); 2. skupina: 1. in 2. r.: Anna Michelon (OŠ F. Erjavca Štandrež, 2. r.); 2.: Ema Marušič (OŠ iz Kostanjevice, 2. r.); 3. Petra Filafiero (OŠ O. Župančič Gorica, 2. r.); 3. skupina: 3., 4., 5.

MoPZ Kromberški Vodopivci (foto DP)

Starine. Ob posodobljeni vsebini, v katero sta s humorom, začinjeno ostrino zamesila politike z italijanske, slovenske in svetovne politične scene, in ob razgibani, ujedljivji režijski roki Jožeta Hrovata je dobila naslov Ah, te pravljice! Medtem ko nona mesi testo, očita nonotu, da vozi na sprehod vnučka, le zato, da bi lahko v miru zahajal v vaško gostilno, in ga nagovarja, naj raje pove malemu kako lepo pravljico. Toda žal prav nobena izmed znanih klasičnih pravljic ji ni všeč, v vsaki nagovarja in Saša. Vsem je šla prisrčna zahvala. Nagrade so prejeli: vrtcev: 1. skupina:

ekstempora in kolesarske dirke slalom bike. 39 otrok, malčkov iz vrtcev in šolarjev iz Gorice, Sovodenj, Števerjana, Kostanjevice in Štandreža, se je preizkusilo z barvicami v rokah in izdelalo zelo ljubke risbe, ki so jih ocenili Silvan Bevčar, Milenka Zavadlav in Loredana Nanut. Prvi trije uvrščeni v vsaki kategoriji so prejeli pokale, ki so jih poklonili rajonski svet Štandrež, občina, pokrajina, Zadruga banka, podjetja Tabaj, Paulin, Jožef Nanut, gostilna Turri, Maximarket, trgovina koles Čuk, bar Katiusa in Saša. Vsem je šla prisrčna zahvala. Nagrade so prejeli: vrtcev: 1. skupina:

r. 1. Patrick Cingerli (OŠ F. Erjavca, 5. r.); 2.: Victor Faggiani (OŠ F. Erjavca, 3. r.); 3.: Gabriel Braini (OŠ F. Erjavca, 3. r.). Dodatno nagrado je prejel 3. razred OŠ F. Erjavca za največje število udeležencev. Rafaela Zavadlav je razkrila nagrajenice kolesarske dirke slalom bike in se pri tem zahvalila goriški trgovini Čuk, Marjanu Breščaku in Simoneju Langvu za domiselnost pri izdelavi tekme. Prvo nagrado za skupino iz 1. in 2. r. je prejela Ema Marušič; za skupino 3., 4., 5. r. Patrick Cingerli; za srednjo Solo pa Simone Grendene.

Iva Koršič

Obračun prireditve e'Storia
Velik uspeh za sedmo izvedbo festivala

Daniel Goldhagen, Catherine Rommel, Azar Gat, Nicolai Lilin, Arkadij Babchenko ter druga znana italijanska in tuja imena. Uspešne so bile tudi

štiri ekskurzije t. i. e'Storiana, prav tako različne razstavne pobude. Sedmo izvedbo festivala je organiziralo združenje e'Storia,

zanjo zlasti brata Adriano in Federico Ossola, pod pokroviteljstvom goriške občinske uprave, Trgovinske zbornice, deželne FJK in zveze Ascom. Tudi tokrat sta pomembnem delež prispevali

Fundacija Goriške hranilnice in banka Friuladria. Manifestacija je odmevala tudi na državni ravni, saj so o njej pisali italijanski časopisi, poročal je tudi Radio1 Rai, ki je kot partner spremljal spored v živo pod vodstvom Enrice Bonaccorti, Federica Petranere in Sandra Capitaniya. Kot rečeno, so prireditelji tudi z letošnjo izvedbo zelo zadovoljni, čeprav so bili še do pred nekaj tedni zaskrbljeni zaradi pomanjkanja zagotovil glede potrebnih prispevkov.

Ze sedaj razmišljajo, da bi že v letu 2012 lahko naredili korak dlje, ko bi okrepili šotor s knjigami Bibliotenda, ki bi lahko postal pravi sejem zgodovinskih knjig.

S 3. strani

Prenovljeni statut ...

Tako je v novem dokumentu poudarjena zavzetost za razvoj cerkvenega in posvetnega petja, za izvajanje družbeno koristnih dejavnosti na cerkvenem, kulturnem, vzgojnem, informativnem, znanstvenem, raziskovalnem in drugih področjih; posebna pozornost je namenjena izdaji notnih zbirk, publikacij in audiovizualnih pripomočkov s področja cerkvene in posvetne

glasbe; spodbuja se nastanek novih zborov, predvideno je prirejanje tečajev za cerkvene organiste; ravno tako je predvideno popravilo orgel po cerkvah, kjer pojejo zbori Združenja. Posebej se omenja skrb za otroško in mladinske zборе. Odprta so tudi nova obzorja in možnosti za prihodnost, upoštevajoč to, kar je realno stanje v naši skupnosti, in to, kar so zahtevnosti novih deželnih pravil-

nikov in zakonov ter pravilnikov in zakonov Republike Slovenije, ki nam omogočajo, da posegamo po finančni pomoči. Pred vsem tem pa stoji člen, v katerem je glavno vodilo Združenja, ki "... je izraz slovenskega prebivalstva v goriški pokrajini in splošneje v deželi Furlaniji Julijski krajini; navdihuje se po vrednotah krščanstva in demokracije ter svojo dejavnost namenja zaščiti in vrednotenju jezika, kulture in identitete slovenske manjšine v Furlaniji Julijski krajini in na celotnem državnem teritoriju". Predsednik je nato prebral in

obrazložil člen za členom ter prisotnim, ki so to želeli, dajal vsa potrebna pojasnila. Pri tem se je razvil še zelo plodno soočanje, iz katerega je izhajala izredno velika zavzetost članov za razvoj in obstoj te organizacije, ki ima neprecenljivo vlogo pri ohranjanju in razvoju naše manjšine ter njene duhovne rasti. Na koncu je bil statut sprejet. Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica, ki je letos januarja dobilo nov pomlajen izvršni odbor, stopa novim izzivom naproti s sodobno, učinkovito temeljno listino, ki odpira poti v nove uspehe te naše ustanove.

Pokrajinsko tajništvo SSK - Gorica

SSk odločilna za uveljavitev goriških kandidatov

Prodoren uspeh levsredinskega tabora na upravnih volitvah za obnovo pokrajinskega sveta je sad enotnosti koalicije, ki je podpirala predsednika Enrica Gherghetto, kapilarni volilne kampanje v vseh okrožjih ter dobro zasnovanega volilnega programa. V tem sklopu in na podlagi sodelovanja z Demokrasko stranko je Slovenska skupnost še enkrat pokazala svojo odločilno vlogo, še posebno kar se tiče uveljavitve slovenskih in goriških kandidatov. Pri tem je negativni podatek nizka volilna udeležba, ki pa je bolj prizadela desnosredinski tabor. To je bila ocena pokrajinskih volitev, ki jo je podalo goriško pokrajinsko tajništvo SSK na nedavnem zasedanju. SSK se zahvaljuje vsem volilkam in volilcem za izkazano zaupanje v odločitve strankinega vodstva.

Slovenska skupnost meni, da je volilna zmaga v prvem krogu jasno znamenje volilcev, ki so nagradili predsednika Gherghetto in levsredinsko koalicijo zaradi resnega in stvarnega programa. Ta je usmerjen v prihodnost in temelji na gospodarskem razvoju, ki mora spoštovati okolje in upoštevati značilnosti ter zahteve območja. Slovenska skupnost je ponosna in počaščena zaradi tega, ker bo predsednik Gherghetta imenoval Maro Černic za podpredsednico Pokrajine Gorica. Ta izbira je seveda vnovična osebna potrditev Černičeve kot tudi vloge SSK v levi sredini in priznanje celotni slovenski narodni skupnosti na Goriškem. Obenem je goriško tajništvo SSK zelo zadovoljno z izredno pomembno zmago Mare Černic v volilnem okrožju Gorica VI (Štandrež -

Rojce), kjer je naveza Demokrasko stranka-SSK dosegla najboljši rezultat v občini Gorica. To pa je sad dobre volilne kampanje, ki jo je Maro Černic izpeljala ob vsakodnevni in požrtvovalni po-

Mara Černic (foto DPD)

moči sekcije SSK iz Štandreža ter drugih strankinih sodelavcev. Izvolitev štirih Slovencev v goriški pokrajinski svet je za SSK zgodovinski rezultat, ki temelji na sodelovanju in obojestranski

pomoči. SSK želi podčrtati pomemben dogovor s Slovenci iz stranke LES, da ni prišlo do nepotrebnih konkurenc v istih okrožjih. Omenjeni uspeh je gotovo tudi sad takega odgovornega ravnanja. Prav tako je bil uspešen dogovor med SSK in Demokrasko stranko, kar velja še posebno za goriška okrožja. Pri tem gre poudariti, da so uveljavitev Demokrasko stranke v Gorici omogočili tudi volilci SSK. Teh pa je na podlagi prejšnjih volilnih rezultatov najmanj 5%. Pokrajinsko tajništvo je tudi ocenilo, da so bili volilci SSK odločilni v okrožju Gorica II, kjer je bil izvoljen Aljoša Sosol, kakor tudi v okrožju Krmin II, kamor spada občina Števerjan. Paolo Bigot, kandidat Demokrasko stranke, ki je kandidiral v tem krminkem okrožju, je prvi med neizvoljenimi in bo prevzel mesto Mare Černic, ko bo nastopila funkcijo podpredsednice Pokrajine Gorica in bo odstopila z mesta pokrajinske svetnice. Pokrajinsko tajništvo SSK meni, da je rezultat leve sredine v občini Gorica pomembna podlaga za občinske volitve, ki bodo prihodnje leto. Goriška SSK pa bo svojo vlogo in politično strategijo izoblikovala na pokrajinskem kongresu, ki je napovedan na začetku jeseni. Na pokrajinskem kongresu bodo tudi obnovili strankine pokrajinske organe oz. pokrajinski svet in tajništvo.

SCGV E. KOMEL - ARSATIELIER Snovanja 2011

Glasba in ples v čutnem prepletu

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel s ciklom Snovanja poskuša prikazati glasbo v vseh njenih najlepših odtenkih. Ob klasično zasnovanih koncertih, na katerih se predstavljajo mladi talenti in profesorji Centra Emil Komel, pripravljata tudi večere, ki odstopajo od ustaljenih koncertnih okvirov. Tako je Center Komel minuli konec tedna v sodelovanju z Združenjem Piccolo Collio, ki skrbi za promocijo in razvoj kmečkega turizma v Goriških in italijanskih Brdih, priredil večer argentinskega tanga, imenovanega Milongas. Medsebojna sodelovanja različnih institucij vedno dajo odlične rezultate. Dogodek, ki je združil glasbo dveh znamenitih skladateljev, Argentinca Astorja Piazzolle in Francoza Carlosa Salzedo, čuten ples milongo in čarobno okolje

nejša izpeljanka tanga, zato je bolj sproščena in za spoznanje bolj robata. Tako kot argentinski tango izhajajo iz krogov amaterskih glasbenikov in plesalcev, ki so prihajali iz nižjega stanu. Glasba pa tudi ples sta prežeta z erotičnostjo in hrepenenjem. Celotno razpoloženje vodi takt ljubezni. Astor Piazzolla je bil skladatelj, ki je to ljudsko glasbo prenesel z ulic v svoja dela in ji vtil umetniške vsebine. Carlos Salzedo je svoj ustvarjalni credo najbolje izrazil s harfo. Harfa in violina se pri tem prikupno dopolnjujeta in sta s svojima zvočnima spektroma kot ustvarjeni za izvajanje tanga. Tako je bila odločitev za vključitev dela teh dveh skladateljev v program večera več kot dobra. Salzedov tango je tako pripravil temelje za razvoj večera, ki je bil večinoma namenjen Piazzolovi glasbi.

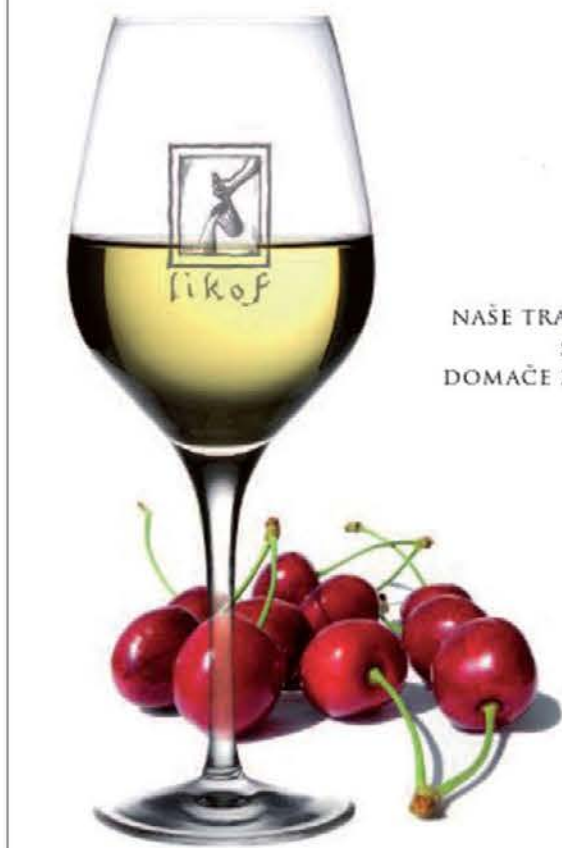
kmetije Sirk na Subidi so pritegnili številno občinstvo. Izbor prizorišča je bil izviran; zanimivo zasnovana kisarna, v kateri kmetija Sirk shranjuje svoj doma pridelani kis, je namreč zasnovana v obliki amfiteatra. Na prireditvi so nastopili harfistka Tatiana Donis in violinist Elia Vigolo ter plesalca Mara Maranzana in Michele Usoni. Celoten dogodek je povezovala Rossana Paliaga s skrbno izbranimi besedili, ki so nas popeljala na začetek 20. stoletja, ko so se v temnih ulicah argentinskih mest tesno drug ob drugem predano vdajali senzibilnim melodijam in strastnim ritmom zaljubljeni plesalci. Milonga označuje tako ples kot tudi glasbo in je v slogovnem smislu svobod-

Harfistka Tatiana Donis in violinist Elia Vigolo sta se sproščeno predajala opojnim melodijam in odstirala tančice mnogih čustvenih nians v skladbah. Karizmatična plesalca pa sta osvojila občinstvo z na videz lahkim gibom, ki pa je v osnovi vseboval tisto silovitost čustev zgodnje zaljubljenosti, ki je željna ugajati, a obenem se postavlja v dopolnjujoči odnos nasprotja narave moškega in ženske. Večer je bil vsekakor zanimiv prikaz še enega od prelepih obrazov glasbe, ki ponuja poleg slušnega užitka možnost umetniškega izražanja z gibom. Obe dejavnosti, povezani skupaj, pa tvorita enovito lepoto.

Metka Sulič

Dragemu sodelavcu
ANDREJU ČERNICU
ob uspešno opravljenem
državnem izpitu za časnikarja
iskreno čestitajo in želijo, da bi še naprej
tako ostro in pikro sukal svoje pero.

ČLANI UREDNIŠTVA IN UPRAVE NOVEGA GLASA

LIKOF
2011NAŠE TRADICIJE.
SADOVI
DOMAČE ZEMLJE.

ŠTEVERJAN (GO)

PETEK 3. IN SOBOTA 4. JUNIJA

PRAZNIK SE BO ODVIJAL NA RAZGLEDNI TOČKI BARONESSE TACCO

Obvestila

Mladinski dom išče vzgojitelja/ico za spremljanje dijakov nižje srednje šole pri popoldanskem pouku. Prošnje in curriculum vitae sprejemamo v pisarni Mladinskega doma - Gorica, ul. Don Bosco 60 - do vključno 9. JUNIJA 2011 ob 12. uri. Informacije na tel. 0481-546549 ali 328-3155040, e-mail mladinskidom@libero.it

Mladinski dom vabi mlade iz srednje šole na: pripravo na malo maturo od 6. do 10. junija; Izlive 2011 - Poletne dejavnosti od 13. do 24. junija; zeleni teden od 24. do 29. junija; pripravo na vstop v srednjo šolo od 5. do 9. septembra; vpis k pošolskemu pouku 2011/12 (predvpis). Informacije in vpis do 31. maja (50% popust na letni vpisnini): ulica Don Bosco 60, tel. 0481-546549, 0481-536455 ali 328-3155040.

SD Sončnica in AŠZ Olympia prirejata poletno središče Srečanja 2011 za otroke od 3. leta dalje od 13. junija do 29. julija v Zavodu Sv. Družine. Tel. št. 335 5952551 (Damijana).

Društvo slovenskih upokožencev za Goriško sporoča udeležencem izleta v Orlovo gnezdo, da bo v ponedeljek, 6. junija, odpeljal avtobus iz Gorice izpred "vage" pri pevskem mostu ob 4.50, nato s postanki v Podgori pri športni palači, v Štandrežu pri bankah in v Sovodnjah pri lekarni in cerkvi. Za informacije po tel. 0481 390688. Priporočamo točnost in veljaven dokument.

Poletne delavnice Mavrica-ŠC Melanie Klein v sodelovanju z občino Sovodnje prireja od 4. do 22. julija poletne delavnice za otroke od 3. do 10. leta starosti. Vpisovanje sprejemamo do 18. junija na goriškem sedežu ŠC Melanie Klein v Sovodnjah (pot na Roje 25) vsako soboto od 9. do 13. ure. Info na 334 1243766, vsak dan od 10.30 do 12. in od 18.30 do 20.30, www.melanieklein.org. **Slovensko planinsko društvo** v Gorici prireja ob 100-letnici ustanovitve večdnevni planinkoturistični izlet v Bolgarijo od 25. junija do 3. julija. Prevoz z avtobusom. Prednost imajo člani. **Vabilo na enodnevno romanje na Zaplaz** 27. junija letos v cerkev Matere Božje in na grob blaženega Alojza Grozdeta. Ogled Novega mesta in znamenitosti. Vpisovanje do 15. junija pri župnikih štandreške dekanije in g. Jožetu Markuži za devinsko dekanijo (tel. št. 040 2219066).

Darovi

MePZ Podgora se iskreno zahvaljuje vsem, ki so zboru namenili dar v spomin na Milko Tinta vd. Jarc: 50 evrov Mery; 40 evrov družina Miloševljevič in 100 evrov družina Milan in Lidija Jarc.

Bog povrni tudi vsem, ki so v spomin na Milko darovali za podgorsko cerkev: 50 Gina Jarc; 50 družina Ivan Mužič; 50 družina Korsič; 50 Marta in Alenka; 10 Ana Bandelj; 10 Albina; 50 NN; 100 brat in sestra; 100 evrov Milan in Lidija.

V hvaležen spomin na učiteljico Elviro Chiabai darujejo nekdanje pevke mladinskega zbora Štandrež za sv. mašo, ki bo 17. junija v Štandrežu, in za Karitas-Štandrež 155 evrov.

Zahvala

Pevke in pevci zbora Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Krajcem so veseli, da so lahko ob množici poslušalcev, ki so napolnili dvorano KCLB, praznovali 60-letnico delovanja, in se topla zahvaljujejo vsem sodelavcem, prijateljem in podpornikom za izkazano pozornost in pomoč.

Cestitke

Dekliška vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela je na 45. izvedbi zborovskega državnega tekmovanja v Vittorio Veneto osvojila dve prvi mesti, in sicer v kategoriji za ljudsko pesem in v kategoriji mladinskih zborov. Za izjemem dosežek čestita zboru in zborovodkinji Mateji Černic Zveza slovenske katoliške prosvete.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 3.6.2011 do 9.6.2011)
Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:
Petek, 3. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.
Nedelja, 5. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.
Ponedeljek, 6. junija (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna, zabavna in zborovska glasba - Zanimivosti v naši okolici - Iz krščanskega sveta - Obvestila.
Torek, 7. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.
Sreda, 8. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: kükavica - Izbor melodij.
Četrtek, 9. junija (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

DRUŠTVO ARS
vljudno vabi na odprtje razstave
IO RACCONTO - PRIPOVEDUJEM
razstavljali bodo: Juan Arias Gonano, Vera Elvira Mauri, Mariadolores Simone
razstavljena dela bo predstavil Jurij Paljč
Galerija Ars na Travniku, Gorica
petek, 3. junija 2011, ob 18. uri

SCGV EMIL KOMEL in ARSATIELIER
vabita na praznovedbo
MISSA GORITIENSIS za mešani zbor in trobilni kvintet (Federico GON)
Pesniška besedila: B. Marin, C. Michelstaedter, A. Gradnik, P. Zorutti, S. Domini
Mešani zbor in trobilni kvintet Arsatelier
Mirko Ferlan, dirigent
Tržič - Aris, gledališče sv. Nikolaja,
petek, 3. junija, ob 20.30
Mirenski Grad, Gnidovčev dom,
sobota, 4. junija, ob 20.30

SSG / Zadnja letošnja predstava v Gorici Iz fragmentov izrisan Cankarjev portret

Veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici se je v torek, 17. maja, zapisalo še zadnje poglavje letošnje gledališke sezone Slovenskega stalnega gledališča, ki je za Gorico predvidevala le štiri predstave zamejskega gledališča. Vse ostale abonmajske ponudbe bi si morali morebitni abonenti (niti enega vpisa ni bilo!) ogledati v Kulturnem domu v Trstu. Ta odločitev je bila porazna! Z njo se je SSG še bolj oddaljilo od goriških ljubiteljev gledališča in v njihovi zavesti se je še bolj okrepil njegov 'tržaški' predznak. Upati je, da se bo v prihodnji sezoni le kaj zasukalo na boljše. To malodušje se je v Gorici odražalo ob grozljivo praznih dvoranah. Tudi zadnje predstave se je udeležila le peščica dvajsetih najzvestejših spremljevalcev ustvarjalnih teženj našega teatra. Resnici na ljubo je treba priznati, da je bilo tokrat prava škoda, da se predstave ni udeležilo več gledalcev,

predvsem iz šolskega sveta. Na sporedu je bila namreč zanimivo zgrajena in dovršeno sestavljena lepljenka, ki si jo je zamislil, priredil in besedilo 'zlepil' režiser predstave Miha Golob ob dramaturški pomoči Krištofa Dovjaka. Golobovo ime je v SSG kar domače, saj je med drugim pred časom zrežiral uspešno enodejansko Maraton v New Yorku. Novi odskri stvaritvi je dal naslov Iv@n Cankar (Poln profil). Uporabnikom spleta oz. Facebooka je to povsem razumljivo, saj pomeni, da je nekdo dosegel veliko, zaokroženo število prijateljev. Paradoksalno je imel Cankar zelo malo prijateljev in še sedaj se v naše srce zapisuje z obremenjujočim predznakom, ki se nam je vtisnil v spomin iz šolskih klopi, ko je bilo pač treba zaradi

učnega programa poznati dela tega pisatelja, čigar veličine in miselne globine in občutljivosti

Luka Cimprič, Nikla Petruška Panizon, Primož Forte in v ospredju Romeo Grebenšek (foto A. Divo)

dijaki gotovo nismo nikoli prav dojeli. In prav te šolske predsojke in vrzeli poskuša s svojim

avtorskim delom brisati režiser Golob, ki je Cankarjev portret skušal čim bolj razločno in jasno izrisati iz njegovih literarnih stvaritev, povesti Grešnika Lenarta, dram Za narodov blagor, Kralj na Batajnovi, Pohujšanje v dolini Šentflorjanski, Lepa Vida, iz zbirke pesmi Erotika, iz pisem, člankov, feljtonov, predavanj, tudi tistega z njegovega prvega nastopa v Trstu, s katerim se začenja in končuje ta dramski mozaik.

Golob je s spoštljivim odnosom do našega velikega predstavnika moderne stkal uprizoritev, v ka-

teri se v prelivajočem se sosledju homogeno spajajo utrinki iz Cankarjevega življenja in njegovih mojstrov, saj so le-te pravzaprav neločljivo povezane z njegovimi življenjskimi sokovi. Golobu je uspelo gledalca voditi po Cankarjevih življenjskih in ustvarjalnih poteh ter ga pri tem privedi do tega, da Cankarja spozna in vzljubi z drugačne perspektive in vzbudi v njem željo po ponovnem bližnjem soočanju z njim in njegovimi idejami, kritičnimi pogledi na družbo in voditelje naroda ter sporočili, tudi o tem, kakšno naj bo gledališče. To pa je tudi danes zelo žgoča tema! K uresničitvi režiserjevih želja so nedvomno pripomogli igralci, člani jedra SSG Nikla Petruška Panizon, ki odigra ženske figure, Luka Cimprič in Primož Forte, ki v glavnem posebej jata Cankarjeve nasprotnike in negativne like iz njegovih stvaritev, ter Romeo Grebenšek, ki posebej jata Cankarja in like, nositelje njegovih idej. Tudi ostali omenjeni igralci prehajajo iz lika v lik in nepretrgano odvijajo in osvetljujejo posamezne trenutke Cankarjevega življenjske niti in njegove neomajne pre-

danosti umetnosti. Posebno pričljivo, s točno začrtanimi značajskimi obrisi in temperamentnostjo to posreduje Nikla Petruška Panizon, ki se kaže kot zapeljiva Hijacinta iz Pohujšanja ali neboljerna Nina in prestrašena Hana ter nič slabega sluteč Kantorjev otrok iz pretresljive drame Kralj na Batajnovi. Predstava je doživela odskri krst na malem odru tržaškega Kulturnega doma v Trstu in bi si v Gorici res zaslužila večjega odziva gledalcev, saj kot pravi režiser Golob v intervjuju, objavljenem v gledališkem listu izpod peresa Rosane Paliaga, je Cankar "izredno zanimiva figura znotraj teh "klavnih" časov, ki jih živimo. Ni naključje, da je Cankar danes še posebno aktualen, današnji, in to s celotnim opusom, ne samo s posameznimi "bodicami". Za zunanjo podobo predstave je z bistvenimi, najprej urejenimi scenografskimi elementi, ki se ob koncu spreveržejo v pravi odskri nered (je to morda odsev našega odnosa do Cankarja in njegovih idej?), poskrbel sam Golob. Stilni kostumi so zamisel Nine Holc, video je delo Žige Divjaka, računalniška obdelava projekcij Matica Drakulica, osvetlitev pa Petra Korosca. Lektorsko vlogo je kot vselej skrbno opravil Jože Faganel.

IK

Literarni četrtak na Mostovni v Solkanu Jurij Paljk in ljubezen do pesniške besede

Kakšna bo prihodnost knjig? Kaj čaka vse ljubitelje tiskane besede? Bodo hranili stare tiskane dragocenosti doma, kot da bi bile relikvije? Katera je vloga pesnika v današnjem času? Kdo sploh kupuje knjige, kdo jih bere? O teh in še mnogih drugih vprašanjih je govoril naš odgovorni urednik in pesnik Jurij Paljk na literarnem večeru na Mostovni v Solkanu v četrtek, 26. maja. Ker je srečanje potekalo na "slovenski" strani Goriške, je avtor izkoristil priložnost, da je Slovincem na oni strani meje podrobneje predstavil svet, v katerem dela in živi: zamejstvo. Večer je bil prijeten, saj so se vsi poslušalci prisrčno nasmejali ob pesnikovih pripovedih, ki so dobro osvetlile slabe in dobre strani zamejstva. Povedal je tudi, da so četrtkovi večeri na Mostovni edina možnost za branje in srečanje s pesniki na Goriškem; v preteklosti je bilo takih srečanj mnogo več. Njegove pesmi so zanj laična mo-

litev. Pri tem mu je pomembno, da gre za prehod misli na papir preko roke, zato ni še nobene pesmi natipkal na računalnik. Bel

papir ima namreč vsem piscem dobro znano moč, da jih pritegne. Citiral je tudi pisatelja, ki ga sam zelo občuduje, Pavleta Zidarja. Očitali so mu namreč, da preveč piše; v enem izmed svojih intervjujev je povedal, da ob belem listu dobesedno ponori.

V pripovedi se je spomnil tudi prijatelja Ivana Sirka, ki je napisal spremno besedo k njegovi prvi pesniški zbirki *Soba 150*. Z njim in ostalimi prijatelji so se v mladostnih letih pogosto pogovarjali o temeljnih vprašanjih, o smislu življenja in iskanju Boga. Prva pesniška zbirka mu pomeni slovo od mladosti, od sobe 150, v kateri je v študentskih letih preživel veliko časa, čeprav ni tam uradno stano-

val. Spregovoril je tudi o pomenu besede. Ta ima namreč strašno moč in je za vsakega zamejca še vedno sveta. Zato je bil tudi razočaran, ko je prejel Vojnovič nagrado iz Prešernovega sklada, ker se je tako poigral s slovensko besedo in jo

razgradil. V zamejstvu ni igranka z besedo: vsi zamejski pesniki imajo namreč drugačen odnos do jezika, kot ga imajo pesniki v matični deželi. Anja Mugerli, ki vodi literarne četrtke na Mostovni, je v Paljkovih pesmih odkrila občutek osamljenosti in zapuščeni, ki se iz zbirke v zbirko stopnjuje. Jurij Paljk je njeno branje in razumevanje pesmi potrdil, citiral pa je tudi prijatelja Nika Grafenauerja, ki je povedal, da je edino v samoti doma. Paljk je poudaril, da si med pisanjem poezije sam pred belim listom papirja, zato je pisanje pesmi vsekakor samotno opravilo. Povedal je, da pred belim listom čuti nemir in da se vsak, ki kaj ustvarja, sreča s samoto. Pascal je imel prav, ko je rekel, da se vsi problemi človeka začnejo, ker ne zna biti doma v svoji sobi. Jurij Paljk je omenil pesnike, ki jih rad prebira: Pavleta Zidarja, Tomaža Šalamuna, Emily Dickinson, Sylvio Plath, Sapfo, Toneta Pavčka in še mnoge. Na koncu pa je prebral še nekaj pesmi iz svoje prve pesniške zbirke in pesem Tekočina, ki so jo gledalci lahko prvič slišali na predstavitvi zgoščenke Tekočina skupine Vulture and the Guru.

Bee

PIKA NA (PESMI) Majda Artač Sturman

Molitev

Vse besede sem izgubil,
nem strdim v prelom svetov,
rad bi ljubil, ljubil, ljubil,
rad gradil bi svet si nov.

Kot otrok sem, ki se davi,
da besedo izjclja,
oj, ozdravi me, ozdravi,
dobri Bog, me vsega zla!

Reši, prosim, me iskanja
in obupa grenkega,
ki se v grlo mi zaganja
iz bolečega srca.

Ivan Hribovšek (1923-1945)

Če je danes poezija potisnjena v vlogo pepelke zaradi peščice ljudi, ki si vzame čas, da uživa ob njenem branju in se prepusti njeni lepoti in sporočilnosti, to še toliko bolj velja za religiozno liriko. V sodobnem vrvežu ni prostora za poezijo, za poglobljanje, za razmislek, za tihostanjske, za molitve. Torvstna lirika je navadno tudi zahtevnejša, bolj zapletena. A vendar koliko pesnikov se je v verzih zateklo k molitvi in je v pretjanje-

ni pesniški govornici izpovedalo svoje življenjsko iskanje, svoje doživljanje transcendence! Od Gregorčiča, Ketteja, Antona Vodnika, Kocbeka, Balantiča... Hribovškova Molitev se odlikuje po svoji preprostosti in tako rekoč ne potrebuje razlage, zapletenih besed. V tem je njen čar, saj jo dojamemo ob prvem branju, ko se nam pesnikova misel približa tudi skozi skladnost rime in ritma. V prelomnem času, v praznini besed in grenkem obupu se lirski subjekt kot otrok predaja Božji dobroti in vsemočnosti. Kljub temu da doživlja bolečino iskanja, vendar neizmerno zaupa Bogu. Povednost pesmi je zlasti v moči glagolskega izražanja, ki se izpostavlja tudi z izrazitim ponavljanjem, oziroma z geminacijo ... rad bi ljubil, ljubil, ljubil... pa še ... ozdravi me, ozdravi... Pomembno sporočilno valenco odigravata izraza beseda in svet, ki se od samostalnikov edina ponavlja dvakrat. Kaj je za človeka

huje in še toliko bolj za pesnika, kot onemeti, ostati brez besed, ki jih težko izdavi, izjclja kot otrok – in to v prelomnem času rušenja starega sveta, času, kot je bil Hribovškov in Balantičev? Posebnost Hribovškovega literarnega opusa je v njegovem oboževanju antike, ki se odraža bodisi v prevajanju (Katulova III. pesem o vrbčkovih smrti, prevod Sofoklove Antigone idr.) kot tudi v pogostem vpletanju antičnih božanstev in mitoloških junakov. Hribovšek je torej blizu grškemu Olimpu, ki je poseljen z antičnimi bogovi, ki so človeku zdaj sovražni, zdaj naklonjeni. V njegovi liriki se pojavljajo podobe Erosa, Prometeja, Atlasa, helenskih bogov, Palade Atene. A eno so pesniški topisi in reminiscence, drugo pesnikovo najgloblje čutenje. V zgornjih verzih se intimni pogovor z Bogom preliva v iskreno, neizumetnično lirsko izpoved.

Kratki

V Pilonovi galeriji odslej tudi spominska soba Lojzeta Spazzapana

V Pilonovi galeriji so uredili spominsko sobo Lojzeta Spazzapana. V njej je predstavljenih sedem slik iz obdobja, ko je umetnik živel in ustvarjal v Torinu, ki jih je galeriji darovala umetnikova hčerka Nuša Lapajne. Spazzapanovo sobo so odprli v navzočnosti ministrice za kulturo Majde Širca. Spominska soba slikarja Lojzeta Spazzapana bo odslej del stalne zbirke Pilonovih del, saj je bil Spazzapan tesen prijatelj slikarja Vena Piona, je za STA povedala direktorica galerije Irene Mislej. "Sedem slik je nekakšen preselek del, ki jih je v več kot dvajsetletnem obdobju, ko ji živel v Torinu, ustvaril Spazzapan. To so dela, ki so slovenski javnosti večinoma neznan", je dodala. Nuša Lapajne se je za donacijo odločila ob vrnitvi iz Trsta v Ljubljano. Galeriji je namenila slike, ki v idealnem loku pokrivajo leta, ki jih je umetnik preživel v Torinu, mestu, ki mu je ponudilo zatočišče. S tem je pomembno prispevala k boljšemu poznavanju Spazzapanovega opusa po odhodu iz Gorice v svet v času fašizma, so zapisali v galeriji. Sicer pa v ajdovski galeriji hranijo tudi precejšnjo arhivsko dokumentacijo o življenju in delu Lojzeta Spazzapana. To so predvsem pisma in izrezki iz časopisov, ki so lahko pomembna osnova za preučevanje del tega slovensko-italijanskega umetnika, je še povedala Mislejeva. Teh dokumentov niso želeli razstaviti v spominski sobi, saj bi jo povsem zapolnili z različnimi vitrinami, bodi pa na voljo raziskovalcem Spazzapanove dediščine. Izdali pa so tudi obsežen slovensko-italijanski katalog z razpravo Irene Mislej. V njem so objavljene ne le informacije o podarjenih delih, ampak je tudi prvič predstavljen dokumentacija, ki jim je bila izročena, ter listine in teksti iz lastnega arhiva.

Zlata uspeh Bodeče neže

Dekleta vokalne skupine Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela so v soboto, 28., in v nedeljo, 29. maja, nastopila na državnem zborovskem tekmovanju v Vittorio Veneto v dveh kategorijah: ljudske pesmi in mladinski zbori. Pevke, ki jih vodi Mateja Černic, so se spet izkazale in prejele zlato priznanje v obeh kategorijah. V kategoriji ljudskih pesmi so si prislužile 9 točk in si prvo mesto delile z mešanim zborom Corale Zumellese iz Belluna, v kategoriji mladinskih zborov pa so si z 9,6 točkami izborile absolutno prvo mesto. Tekmovanja se je udeležilo

32 zborov. Pomerili so se lahko v štirih kategorijah, poleg omenjenih sta bili še kategorija moških pevskih zborov in avtorskih projektov. Dekleta so se teden pred nastopom v Vittorio Veneto mudila na Nizozemskem na reviji za mladinske zore Singing together. Tja so jih povabili, ker so leta 2010 zmagale evropsko zborovsko tekmovanje v Belgiji.

Kratki

Likovno upodobljena zavezanost resnici v
bovški cerkvi / Neumljivost duha umetnosti v
globoki moči božjega

V organizaciji Društva ARS Bovec so v bovški gotski cerkvi Device Marije v Polju 21. maja odprli razstavo slik Krištofa Zupeta, prvaka

Silvester Gaberšček, Franc Zupet Krištof
in Janez Zupet na odprtju razstave

slovenskih portretistov. Umetnika in njegovo delo, med katerim prevladujejo portreti, je predstavil dr. Silvester Gaberšček.

Zupet Franc-Krištof, slikar, rojen 1939 v Ljubljani horjulskemu organistu in občinskemu tajniku Alojziju ter Ani r. Lončar. Družino so premočno zaznamovala vojna leta trpljenja. Po študiju in boju z boleznijo, dela Krištof v svobodnem poklicu s statusom samost. kult. delavca od 1987 leta. Študijsko je 1962 potoval na Dunaj, 1971 in 1989 v Rim, 1974 v Pariz, 1976 in 1980 v Firence. – Od 1976 je član DSLU. 1985 je prejel Župančičevo nagrado (za slikarske dosežke). – Od 1960 podpisuje svoja dela dosledno z imenom Krištof, ki mu ga je dal I. Mrak; duhovna razsežnost njegovega razmerja (mojster-učenec) in likovna zapuščina velike vzornice Karle Bulovec-Mrak sta odločilno zaznamovala zorenje Krištofove osebnosti ter oblikovala njegov umetniški nazor.

Pri njegovem delu in odnosu do družbe je dragoceno to, da se ne pusti zmesti pritiskom, in kot je med drugim povedal Silvester Gaberšček, se ne pusti zmesti modernizmom. Umetnina se rojeva skozi odredujoče trpljenje. Dopolnjuje delovni dan ... Krištof tudi noče zavajati z odvečnim, ampak želi v svojih delih izluščiti bistvo. Včasih na upodobljenem obrazu dokonča le njegov del in z njim poudarjeno pove, kar čuti in sporoča. V svojih dnevnikih o umetnosti je zapustil ljudem dragoceno oporoko - sporočilo, ki ga lahko razširimo na vse, kar človek počne: resnična umetnost je nerazdružno povezana z etiko in religijo. Brez teh npravnstveno - religioznih osnov se umetnost nujno skrči na goli larpartizem in razpusti v popoln kaos. Kako zgovorno trpeč, a resničen odgovor za današnjo izpraznjenost družbe, ki izhaja iz krščanstva že več kot dve tisočletji! / MM

Literarni natečaj revije Mentor

Revija Mentor razpisuje Natečaj veselničica za humorno kratko zgodbo. Natečaj je anonimen; kratka zgodba mora biti humorna ter mora kot taka stati inu obstati! Ne zanimajo nas variacije starih vicev, pripovedki izpod vaških lip ali krohota z veselic, ampak iščemo izmojstrene satirične prispevke, ki bodo dali pikri muzi, kar ji gre! Naj vam pero streže, vendar naj ne postreže preveč! Ustavite se nekeje na polovici avtorske pole alias 15.000 znakov s presledki; vsak avtor sme poslati zgolj in eno samo kratko zgodbo. Nič več kot toliko! Tri natisnjene izdave zgodbe s priloženim CD-ROM-om, na katerem naj počiva datoteka zgodbe v formatu Microsoft Word (. doc/. rtf/. txt), pošljite do 20. junija 2011 na naslov: Revija Mentor, za natečaj Veselničica, Štefanova 5, 1000 LJUBLJANA.

Pristavljamo še: razpis je anonimen, zato bodi zgodba opremljena s šifro, v posebni zaprti ovojnici pa naj počivajo pravi podatki, ki bodo na svetlo z rezalom za omejene dane šele po branju in odločitvi žirije. To naj se pripeti v roku meseca dni po izteku gornjega datuma. Žirija bo med branjem in odločanjem pila zgolj naravne sokove, oblečena pa bo v posebne veselničiske halje, ki jih priskrbi revija Mentor.

Žirija, v kateri se skrivajo kulturni mušketirji, po imenu Dragica Breskvar, Matej Krajnc in Peter Rezman, se bo potopila v veselničisko morje in izbrala najboljšo zgodbo, ki bo objavljena v reviji Mentor, dobila pa bo tudi finančni pospešek v višini 400 evrov.

Če bo presežkov obilo, da bojo kar vsevidilj padali z drevesa Newtonu na glavo, bo revija Mentor po dogovoru z zgoraj opisano in omenjeno žirijo ter avtorji objavila tudi kakšno dodatno zgodbo.

Žirija bo upoštevala, po svojem stasi ino glasi vzporejeno, zgolj sodobno napisane zgodbe, natipkane na divje rekvizite, ki se računalniki imenujejo. Gosja peresa, ki so premoča, krede, svinčniki in podobni prijatelji deda Metuzalema naj počijejo v predalu, ako je še kaj kaj tahi.

Naj vam bode tipka naklonjena in ne pozabite na gumb Save!

JSKD RS / Vizije

Kritičen pogled mladih
na današnjo družbo

Med 20. in 22. majem je Javni sklad Republike Slovenije v Novi Gorici pripravil že ustaljeni festival Vizije, vsakoletno srečanje mladinskih gledaliških skupin Slovenije. Letos so se mu prvič pridružile Rock Vizije, državno srečanje mladinskih rock skupin. V treh festivalskih dneh so si gledalci in žirija, ki so jo sestavljali igralci in pisateljica Maja Gal Štromar, igralka Medea Novak in pevec skupine Big Foot Grega Skočir, ogledali devet predstav najboljših mladinskih gledaliških skupin iz vse Slovenije in zamejstva. Za Vizije jih je med 42 prijavljenimi skupinami izbral selektor dramaturg Marko Bratuž, ki je v festi-

valski program vključil tudi Mladinsko skupino Slovenskega dramskega društva Jaka Štoka s Proseka z dramo Bertolta Brechta Malomeščanska svatba v režiji Gregorja Geča. V soboto, 21. maja, je bilo na sporedu pet koncertov najbolj obetavnih mladinskih rock skupin, ki so nastopile pred knjižnico v Novi Gorici. Predstave pa so bile v različnih novogoriških dvoranah. Festival Vizije ni tematski, na njem sodelujejo povsem klasične predstave ali take, ki se lahko opredelijo kot dramsko gledališče. Kriterij za izbiro je predvsem avtorski pečat. Festival želi namreč predstaviti inovativne pristope, ki jih od-

likujejo jasnost koncepta in izvedbe. Namen festivala ni le tekmovalnost, ampak predvsem možnost srečevanja in druženja mladih, ki si tako lahko izmenjajo in

Jack skupine Teater Šentjanž iz Avstrije, najboljša
gledališka predstava na letošnjih Vizijah

nabirajo ustvarjalne izkušnje. Nastopajoči na festivalu so se lahko udeležili gledaliških de-

lavnic in okroglih miz o ogledanih predstavah. Vodila jih je dramaturginja in gledališka kritičarka Ana Perne. Na slovesnem popoldnevu v SNG Nova Gorica v nedeljo, 22. maja, so razgla-

sili zmagovalce. Vizionarja za najboljšo gledališko predstavo je žirija namenila predstavi Jack

Osebnostno doživetje ob 60-letnici MePZ L. Bratuž
Odkritje 'zamejskega'
kulturnega bogastva

Ob poslušanju govora predsednika MePZ Lojze Bratuž na slovesni akademiji ob 60-letnici tega mešanega pevskega sestava mi še vedno zveni v ušesu misel, kakšno obogatitev v zbor prinašamo pevke in pevci iz Slovenije, ki je sicer nisem prvič slišala ... Moj oče se je k zboru priključil pred mano. S svojim navdušenim pripovedovanjem o doživljenjih na vajah, nastopih, koncertih, druženjih mi je vzbujal skomine. Kdor je kdajkoli okusil lepoto petja pri pevskih zborih, bo razumel, kakšno praznino povzroči, ko moraš skoraj popolnoma prenehati, pa čeprav je to zaradi tako lepe stvari, kot je rojstvo otroka ... Spomladi 2009 - ob pripravi na tekmovalje v Gorici, je na porodniški dopust odhajala ena od pevk. Po spletu okoliščin (ali Božji previdnosti ...) sem na njeno mesto stopila jaz. Brez težav sem se vključila v zbor.

Prijaznost in toplina dirigenta, sopevk in sopevcov mi je pomagala prebroditi še tisto zadrego, ki te žgečka po želodcu, ko prideš v novo okolje. Uživala sem vsako uro, prepričana, da se bo moja

staršev, ugotovil, da prihajam s pevskih vaj bolj spočita in bolj dobre volje, kot tja odhajam. Z novo sezono nisem bila več "začasna gostja", ampak sem postala del skupnosti. Če pustimo

MePZ Lojze Bratuž (foto DPD)

zborovska zgodba končala ob koncu sezone. Marsikdaj je bilo težko uskladiti vaje z družinski mi obveznostmi, sploh ker sta bili najmlajši stari komaj devet mesecev ... Pa je moj dragi mož, na katerega je padla glavina bremena varstva, saj zvečer nisva hotela obremenjevati starih

ob strani pevske užitke in korepetitorske izzive, pred katere me je postavil dirigent, me je izredno obogatilo spoznavanje življenja Slovencev v Gorici in okolici, kot ga do sedaj nisem imela priložnosti spoznati. Razumeti je treba, da je v mojem otroštvu in kasneje Gorica po-

menila mesto, kamor smo hodili po nakupih. Nekaj skupne zgodovine sem sicer spoznavala preko pripovedovanja svojih staršev, pa starejših katehetov, ki so obiskovali semenišče v Gorici. Z vključitvijo v ta zbor se je pred menoj razgrnilo vse bogastvo kulturnega življenja onkraj meje. Začela sem prebirati Novi glas, Slomedia je moj stalni spletni spremljevalec ... Zavedela sem se, koliko stvari se dogaja pred mojim nosom, a o njih nisem imela pojma. Pa ne vem, a gre to pripisati informacijskemu mrku

na naši strani ali moji dosedanji ignoranci. Res je, da sama živim dobrih petindvajset kilometrov stran od meje in prebivalci, ki živijo tik ob meji, mogoče tega ne čutijo tako. Ampak poudariti želim predvsem to, da lahko Slovenci, ki živimo v matični domovini, veliko črpamo iz bogastva delovanja in življenja zamejcev, ki se borijo za stvari, ki so nam samoumevne in se do njih obnašamo kot svinje z biseri... Saj se premika. Počasi. Tako kot počasi izgineva občutek nelagodja v želodcu, ko prečkam katerikoli mejni prehod in se prebujajo občutek domačnosti in povezanosti ...

Alenka Hvalica

Zaradi vsestranskih zaslug za napredek Slovenije
Zdravko Likar si zasluži
mednarodno priznanje

Predsednik republike dr. Danilo Türk je z Redom za zasluge odlikoval načelnika upravne enote Tolmin Zdravko Likarja, Ernesta Ružiča in Mihaela Glavana za izjemne dosežke v korist Republike Slovenije na različnih pomembnih področjih. Pred pomembnim praznikom slovenske osamosvojitve in demokratskih sprememb je v veliki dvorani predsedniške palače v Ljubljani 19. maja predsednik republike Slovenije dr. Danilo Türk podelil Red za zasluge, ki ga podeljuje za izjemno delo in zasluge pri uresničevanju suverenosti, blaginje, ugleda in napredka Slovenije na socialnem in političnem, kulturnem, gospodarskem in znanstvenem področju. Odlikovanci so dr. Mihael Glavan za izjemne prispevek k promociji slovenske pisne kulturne dediščine, Ernest Ružič za razvoj in ohranjanje Slovencev na Madžarskem in načelnik UE Tolmin Zdravko Likar za njegovo izjem-

no delo med Slovenci v Benečiji ter za zasluge pri ohranjanju vezi z zamejskimi Slovenci na področju naravne, kulturne in zgodovinske dediščine. Likar je iskal osebnostne stike in raziskoval to problematiko še v času študija; diplomiral je iz mednarodnega prava z diplomsko nalogo Mednarodno-pravno varstvo nacionalnih manjšin. Tu gre za splošna pravna načela kot možen vir mednarodnega varstva manjšin. Kot je bilo poudarjeno, je Likar, podkovan v tem znanju in nadarjen za komunikacijo, že več desetletij neutrujen in izjemno uspešen zagovornik pravic in povezanosti s Slovenci na italijanski strani. Njegova več kot tridese-

letna skrb in zavze-manje na vseh ravneh za slovensko manjšino v videmski pokrajini že doslej ni bila neopažena v Italiji. Uspeva mu graditi mostove med slovensko, furlansko in italijansko kulturo, kar dokazuje tudi prejem visokega italijanskega priznanja. Med pomembna odlikovanja sodijo tudi druga državna in občins-

posvetil drugemu vidiku slovenskega kulturnega izročila in povezanosti slovenske biti z zunanjim svetom. Skrb za kulturni razvoj slovenske narodne skupnosti v Italiji na območju, na katerem nikoli ni bilo lahko nikomur in od koder so se Slovenci množično izseljevali... Predsednik Türk je še podčrtal svojo podporo projektu evropske Poti miru od Bovca do Devina, na

ska priznanja, s področja zamejstva, npr. iz leta 1987 Medalja za slug za narod za tkanje stikov z zamejstvom od predsedstva SFRJ. Predsednik Danilo Türk je izjavil: "Zdravko Likar je svoje življenje

celotnem prostoru Alp in Jadrana, ki v snovanju Likarja in njegovih sodelavcev že pridobiva evropsko zgodovinsko in današnjo združevalno podobo.

MM

(Schaelchen Kaffee) Teatra Šentjanž iz Avstrije, rock vizionarja za najboljšo rock skupino pa je podelila skupini Freeway Machine iz Stične. Vizionarja za najbolj inovativen nastop je prejela Dramska sekcija KUD Stiplošek Gimnazije Brežice za predstavo Čas moj, vizionar za najbolj kompleksen gledališki izraz je razveselil Gledališko šolo 1. gimnazije Maribor za predstavo Dorian Gray, vizionarja za najboljšo skupinsko igro sta bila deležna Gledališka skupina Carpe Diem iz Lendave za predstavo Inferno in KUD Pozitiv iz Ljubljane za predstavo 15. bojevnika. Rokerjem so podelili dva posebna vizionarja. Vizionarja za najbolj inovativno rock skupino je prejela skupina Paraziti P. 13 iz Križna Gorenjskem, vizionarja za usklajenost skupine pa B. T. K. iz Ivančne Gorice. Žirija je bila mnenja, da so mladi s svojimi uprizoritvami dokazali, "da v

današnjem atomiziranem svetu še obstajajo posamezniki in skupine, ki si prizadevajo, da ne bi postali upogljiva, ubogljiva horda s plašnicami na očeh, temveč ljudje, ki jih ni strah razmišljati na glas. S svojimi vizijami ustvarjajo novo glasbo in novo gledališče". Festival Vizije je dobil stalno prizorišče v Novi Gorici, o katerem je Matjaž Šmalc, direktor festivala Vizije ter samostojni strokovni svetovalec za gledališko umetnost in lutkovno dejavnost JSKD, dejal, da je dobra odločitev. Na podlagi izkušenj preteklih let se festival vsakič nagrajuje. Šmalc se je zahvalil vodji Območne izpostave JSKD Nova Gorica Maji Jerman Bratec in njenim sodelavcem za dobro organizacijo. Prihodnje leto bo festival Vizije z Rock Vizijami izjemoma na Ptuj, kjer bo potekal pod okriljem Evropske prestolnice kulture, nato pa se bo spet vrnil v Novo Gorico.

IK

Kratke

SDGZ / Šolska praksa v podjetju

Tudi letos bo po podjetjih in ustanovah potekala šolska praksa dijakov slovenskih srednjih višjih šol. Zavodi Zois, Stefan in Slomšek na Tržaškem se v glavnem sami angažirajo za prakso svojih dijakov med šolskim letom ali poleti. Slovensko deželno gospodarsko združenje pa sodeluje že več let z licejem Prešeren in mu posreduje imena podjetij, ki bi rada sprejela dijake na prakso v poletnem obdobju.

Prva izmena prakse dijakov Prešerna bo od ponedeljka, 20. junija, do petka, 15. julija, druga od ponedeljka, 18. julija, do petka, 12. avgusta. Dijaki so na razpolago tudi za druge termine, glede na posebne potrebe in dopuste podjetij. Praksa je brezplačna. Zakonodajca določa, da podpišeta šola in podjetje konvencijo, v kateri so zabeležene pravice in dolžnosti dijaka oz. podjetja. Dijaki so civilno zavarovani (zavarovalnino krije šola), podjetje po svoji uvidevnosti lahko nagradi dijaka za prizadevanje in pridnost. SDGZ vabi vse zainteresirane včlanjene pisarne, hotele, agencije, banke, sorodne obrate in tudi trgovine, da se za nformacije in prijave javijo na tajništvo v Trstu na tel. 0406724824.

Zahvala volilkam in volilcem

Ob ponovni izvolitvi v tržaški občinski svet se želim javno zahvaliti vsem volilkam in volilcem, ki so mi potrdili zaupanje. Veselim se tudi volilnega uspeha kolegov Ukmarja in Furlaniča, kar jasno kaže, da so volilci cenili naše skupno sodelovanje, in upam, da bomo tako tudi nadaljevali v novem mandatu v korist naše celotne skupnosti. Zahvala gre seveda pokrajinskemu vodstvu stranke SSK in vsem, ki so v tej volilni preizkušnji pomagali, da sem lahko dosegel tako dober rezultat. Igor Švab

Častno občanstvo Riccardu Mutiju

Ko je maestro Riccardo Muti lani poleti stopil z odra na nabrežju pred Velikim trgom ob koncu koncerta prijateljstva, ki je bil sklepna točka pomembnega dne, ko so predsedniki Italije, Slovenije in Hrvaške v spravnem duhu počastili spomin na tragične dogodke iz 20. stoletja, je dobro vedel, da mu ta izkušnja ne bo prinesla slave: "Koncert sem vodil izključno zato, da bi dal svoj doprinos k tkanju prijateljskih vezi med tu živečimi narodi", je dejal glasbenik in dirigent, ko je bil v soboto, 21. maja, gost zadnje seje občinskega sveta, na kateri mu je tržaški župan Roberto Dipiazza izročil častno državljanstvo.

V dvorani občinskega sveta je Riccarda Mutija pričakala množica predstavnikov javnih in vojaških ter cerkvenih oblasti, večina občinskih svetnikov ter kandidata na prihodnji balotaži, Roberto Cosolini in Roberto Antonione. Njuna prisotnost je izzvala tržaškega župana, da je na duhovit način sklenil svoj poseg: "Kakor koli že bo tudi v prihodnje županov mestu neki Roberto..." Uvodoma je Dipiazza zelo resno poudaril, da je bil koncert prijateljstva eden izmed najbolj pomembnih trenutkov njegovega županovanja. Skupno petje 300 mladih glasov iz Italije, Slovenije in Hrvaške, ki so zapeli tri državne himne, je bilo za Trst zgodovinski trenutek: "V našem mestu je nekdanjo mržnjo

Foto IG

nadomestilo prijateljsko vzdušje", je dejal Dipiazza, po čigar mnenju je k uspehu dogodka prispevala vnema velikega števila ljudi, ki se niso ozirali po zavirajočih nagajenjih ekstremističnih sil. Župan se je za tedanje sodelovanje zahvalil gibanju Ravenna Festival, ki je s koncertom prijateljstva v Trstu ponovno dokazalo zvestobo svojemu poslanstvu: ta temelji na prepričanju, da kultura, zlasti glasba, lahko veliko stori pri snovanju prijateljstva med narodi. Kot je dejal Muti, se je tovrstna politika festivala že večkrat izkazala na vročih območjih Bližnjega vzhoda.

Trst je zaradi svoje zemljepisne lege in težavne preteklosti potreboval tovrstno pomoč. Muti je del uspeha tedanjega večera pripisal prizadevanju predsednika Napolitana in tudi župana Dipiazza. Koncert je presejal meje države, o njem so veliko poročali tudi v Združenih državah Amerike, je dejal dirigent, ki je obudil ozračje, v katerem so potekale vaje za koncert. Mladi so v prijateljskem vzdušju navezali stike, ki so zaradi jezikovnih ovir temeljili na gestah, na samem duhu dogodka. Muti je tudi spomnil, kako je koncert prijateljstva lani pozitivno učinkoval na trenutno politično rešitev težav v zvezi s klestenjem sredstev kulturnim dejavnostim. "Izguba kulture pomeni za narod izgubo lastne identitete", je svaril in poudaril pomen italijanskega glasbenega izročila, ki se žal polagoma izgublja zlasti v cerkvenih krogih: "Hudo mi je, ko spremljam bogoslužje ob zvokih povprečnih kitar in ob poplitenih besedilih. To je znak splošnega propadanja kulturnega tkiva".

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

KONCERT OB KONCU
ORGELSKEGA TEČAJAcerkev sv. Jerneja ap. na Opčinah
petek, 3. junija, ob 20. uri

Ob 45-letnici MoPZ Fantje izpod Grmade

Danes pa je en lep večer ...

Tako se je glasil naslov večera v štivanski župnijski cerkvi, na katerega so nas v nedeljo, 29. maja, vabili Fantje izpod Grmade s svojim zborovodjem Ivom Kraljem. Napoved, ki nas je privela v Štivan, pa je bila tiste sorte, ki v človeku vzbudi zavest, da vse mine. Tudi za priljubljeni moški zbor in njegovega dirigenta se je očitno končala neka doba, saj je bilo napovedano, da se Ivo Kralj umika kot zborovodja. Večer sam pa je bil tak, kot bi ga za Fante izpod Grmade lahko že vnaprej napovedali. Pristrčen in domač, pevsko ubran na znane priredbe ljudskih ali pesmi iz

železnega repertoarja moških zborov, kakor tudi novejših, že malo popevkarsko ubranih skladb. Petje, ubrano in prilagojeno razpoložljivim pevskim močem, kot velja za zbor, ki ga je sam zborovodja na koncu, ko se je zahvalil vsem prisotnim za

obisk in čestitke, označil za ljudskega, se pravi zbor, ki izhaja iz ljudstva in poje predvsem za ljudstvo, za zbor, to si upamo dodati, ki poje s srcem in zna ubrati take

domačih, tistih, ki so jim Fantje v teh 45 letih peli ob najrazličnejših priložnostih, na kulturnih prireditvah in koncertih, ki so jih prirejali na sedežu v Devinu, v sa-

Foto Z. Vidou

strune, ki nagovorijo poslušalca. Ne bomo navajali sporeda, le to, da so koncert začeli s posvetilom Materi Božji in s Ferjančičevo uglasitvijo Večernega zvona, pesmijo, ki so posvetili tudi spomenu na rajne pevce in prijatelje. Nabralo se je polno ljudi, zlasti

štivanski cerkvi in drugod, ali pri poročnih in pogrebnih mašah, pred spomeniki padlim ali tudi v osmici, ko so po vajah obiskali kakega prijatelja, ki se trudi, da vino ne le prideluje, ampak tudi prodaja. Kaj pomenita zbor in dosedanji zborovodja

za Devin in širšo okolico, je bilo povsem očitno, ko smo prisluhnili več kot desetim čestitkam, ki jih je uvedla Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, sledili pa so pozdravi in čestitke Ženskega zbora Devin in OPZ Ladjica, Godbenega društva Nabežina, SKD Igo Gruden iz Nabrežine, CPZ Šempolaj, zgoniškega in Šempolajskega župnika dr. Markuže, CPZ Zgonik in MeCPZ

Sv. Jernej z Opčin, ter devinskega župnika, g. Gianinija.

Vsi govorniki so poudarili nezamenljivo vlogo zborovodje Iva Kralja, ki so se mu prisrčno zahvalili in čestitali tudi sami pevci. V spomin so mu poklonili kamnito skledo s simboličnim reliefom, ki prikazuje grozd, noto in lipov list, se pravi trojno Kraljevo ljubezen do domače zemlje, glabe in slovenstva. Podobno so se zahvalili še zadnjemu predstavniku tistih fantov in mož, ki so zbor leta 1966 ustanovili, se pravi Leopoldu Antoniču, ki je še vedno aktiven pevec, ter Danilu Legiši za 40 let sodelovanja pri zboru. Vsekakor so potrdili tudi slovito gostoljubnost in vse povabili na svoj sedež, kjer se je praznovanje nadaljevalo pozno v noč.

V.J.

DSI Peterlinova dvorana

Le vkup, le vkup
uboga gmajna...

"V Sloveniji so po drugi svetovni vojni, predvsem med letoma 1945 in 1950, nastale in delovale ilegalne oborožene skupine, ki so jih imenovali bande. Te so izhajale iz preganjanja nekdanjih kmetov". Tako je v ponedeljek, 23. maja, v Peterlinovi dvorani spregovorila dr. Mateja Čoh, avtorica knjige "Za svobodo, kralja in domovino", *Ilegalne skupine v Sloveniji med letoma 1945 in 1952*, ki jo je Društvo slovenskih izobražencev v sodelovanju s Knjižnico Dušana Černetca povabilo v svojo sredino skupaj z zgodovinarjem Jožetom Dežmanom, nekdanjim direktorjem Muzeja novejšje zgodovine, predstavnikom Celovške Mohorjeve družbe v Ljubljani Martinom Lisecem in z Ireno Uršič, avtorico prispevka o preganjanju kmečkih družin na Primorskem.

V Peterlinovi dvorani so strokovnjaki spregovorili o novejših slovenskih zgodovinskih publikacijah, in sicer o doktorski disertaciji Mateje Čoh, predelani za kn-

jižno objavo, in o zborniku, ki je izšel ob razstavi Le vkup, le vkup uboga gmajna v prostorih Muzeja novejšje zgodovine. Takratni direktor muzeja Jože Dežman je na začetku zanimivega večera poudaril poslanstvo Mohorjeve družbe v besedah, da "bi ji lahko podelili priznanje za zvestobo svobodi in resnici". Martin Lisec pa je dodal, da

narodno spravo, javni zavod, ki ga je pred tremi leti ustanovila Vlada RS in raziskuje slovensko polpreteklo zgodovino. Jože Dežman je na začetku zanimivega večera poudaril poslanstvo Mohorjeve družbe v besedah, da "bi ji lahko podelili priznanje za zvestobo svobodi in resnici". Martin Lisec pa je dodal, da

Foto Kroma

je najstarejša slovenska založba bila ustanovljena leta 1851 in letos slavi sto šestdeseto obletnico svojega delovanja. Mateja Čoh je občinstvu spregovorila o oboroženih skupinah, ki so bile usmerjene protikomunistično. Povojna oblast je bila prepričana, da so imele cilj zrušiti tedanji družbeni in politični sistem v Jugoslaviji ter se zavze-

ukrepom oblasti, in sicer odkupom, oddaji, agrarni reformi itd.

Kot je poudaril Dežman, "bi partizanska vojska brez kmeta ne preživela. Brez njih namreč ne bi bilo protikomunističnega upora, saj so kmečki fantje predstavljali jedro domobranske vojske, poleg tega bi umrli od lakote".

Šin

LICEJ PREŠEREN Tekmovanje za Cankarjevo priznanje

Branje je prijetno doživetje!

V sredo, 25. maja 2011, je v veliki dvorani liceja Prešeren potekalo slovensko podeljevanje Cankarjevih priznanj. S knjižnim darilom, ki ga poklanja Sklad Nade Pertot, so šolniki nagradili prav vse dijake, ki so se udeležili tekmovanja.

Tekmovanje vabi učence in dijake iz vse Slovenije, da poglabljajo in bogatijo poznavanje materne jezika ob branju klasičnih in modernih piscev. Kot rdečo nit tekmovanja, ki je namenjeno različnim starostnim skupinam, so organizatorji izbrali *Nasmeh moje knjige*: s tem naslovom so očitno želeli poudariti predvsem branje kot prijetno doživetje, ki izhaja iz književnih interesov mladih bralcev (npr. interes za sodobno pravljico, avtobiografsko ali potopisno pripoved).

Številne nasmeh ali celo glasen smeh so med dijaki prve stopnje res sprožile zgodbe *Genijev iz Antologije sodobne slovenske kratke proze*. Dijaki druge stopnje so v mislih spremljali svetovno popotnico Almo Karlin na njen-

em trudapolnem *Samotnem potovanju v daljne dežele*. Tretja stopnja je v branje, ki naj bi mladim odkrivalo probleme sodobne družbe, ponujala kar dve deli: *Črni angel, varuh moj* Sonje Pore in *Dnevnik spopada* misionarja Pedra Opeke. Mentorji so z udeležbo dijakov zelo zadovoljni, saj se je šolskega dela tekmovanja udeležilo kar triindvajset di-

jakov in dijakin, za regijsko je bilo izbranih devet dijakov, za najvišje, zlato priznanje pa so se na vsedržavnem tekmovanju potegovale tri dijakinje. Skupna bera znaša osem bronastih, pet srebrnih in dve zlati priznanji. Posebno pohvalo zasluži dijakinja Tjaša Oblak, dijakinja III. kl. liceja, ki je v Ljubljani dosegla odlično tretje mesto.

Nagrajencem je priznanja izročila tržaška publicistka in kulturna delavka Vilma Purič, ki je dijakom razložila svoje podoživljanje knjig. Podčrtala je zlasti temeljno vlogo branja pri dorasčanju. Glede na uspešno sodelovanje dijakov pri tekmovanju za Cankarjevo priznanje na liceju Prešeren upajo, da so njene besede padle na rodovitna tla. Naj še dodamo, da je bila Barbara Zlobec mentorica druge skupine in obenem predsednica komisije, Elena Bastiani je sledila prvi skupini, Majda Artač in Neva Zaghet pa sta bili mentorici tretje skupine.

Foto Kroma

50-letnica Marijinega doma in 60-letnica cerkvenega pevskega zbora

Od preteklosti v sedanost do prihodnosti

V dvorani Marijinega doma v Rojanu se je prejšnjo nedeljo na slovesni prireditvi zbralo veliko Rojančanov, prijateljev in vseh, ki jim je ta ustanova pri srcu, da bi počastili dve pomembni okrogli obletnici: petdesetletnico Marijinega doma in šestdesetletnico Rojanskega cerkvenega pevskega zbora. Marijin dom je bil zgrajen leta 1961. Pobudnik in organizator je bil dolgoletni rojanski dušni pastir, pokojni Stanko Zorko, posebne zasluge za realizacijo zahtevnega projekta pa so imele predvsem Marijine družbenice in rojanske slovenske družine, ki so v ta namen mesečno darovale denarne prispevke. Od 28. maja 1961 so vse verske, šolske in prosvetne dejavnosti potekale v novem domu. Na slovesni prireditvi, ki se je udeležil tudi upokojeni škof Evgen Ravignani s številnimi uglednimi gosti, je uvodoma zaigrala pianistka Alenka Cergol, nato je nastopil Rojanski cerkveni pevski zbor. Ta deluje neprekinjeno od leta 1951, ko je rojanski kaplan Angel Kosmač ustanovil Mešani rojanski cerkveni pevski zbor. Leto 1965 je predstavljalo pomembno prelomnico, saj je do takrat tržaška radijska postaja oddajala latinsko mašo iz cerkve sv. Justa. G. Zorko pa se je do take mere zanesel na svoj zbor, ki je vztrajal pri petju, da ga je predlagal za prenos v živo. Tako so imeli pevci, dirigent in duhovnik še večjo odgovornost zaradi obveznih vsakotedenskih vaj in nastopov pred mikrofonom. To se še vedno nadaljuje, le da so se spreminjali zborovodje. Preko

štirideset let je zbor vodil prof. Humbert Mamolo, leta 2005 ga je nadomestil sedanji dirigent, prof. Bogdan Kralj.

mi leti, kako jih je g. Zorko organiziral kot "vseprošne težake", ki so pomagali rokodelcem za odprtje, poleti pa so hodili na

Foto Kroma

Po uvodni misli msgr. Franca Vončine je Rojanski zbor nastopil s tremi Marijinimi pesmimi in dvema posvetovalni, nato je Alenka Hrovatin v imenu predsednika Zveze cerkvenih pevskih zborov podelila dve plaketi. Prvo je prejel Rojanski zbor, drugo pa gospa Kristina Bembi za 60-letno sodelovanje na rojanskem koru. Sledili so spomini in pričevanja Aleksandra Korošca, člana pevskega zbora, ki je na humoren način predstavil nekaj veselih in lepih, a tudi žalostnih dogodkov. Spomnil se je, koliko elana in moči so imeli pred šestdeseti-

prosto voljno delo – zgradili so vse zidke okrog doma. V Koroševih spominih je zaživel prof. Jože Peterlin, ki jim je pomagal pri dramskem društvu, saj so nastopali od Bazovice do Gorice. Marijin dom je postal kulturni, a tudi

športni hram, saj so se vadili v namiznem tenisu, pozneje so se preizkusili tudi v odbojki in košarki. Vsako nedeljo po maši je bilo na vrsti druženje. Denar, ki so ga zaslužili pri igrah s kartami, so darovali v misijone.

Na podlagi zapisov g. Stanka Zorka je ob 40-letnici Marijinega doma nastal video, ki si ga je zamislila, zanj napisala besedilo in ga realizirala pokojna Matejka Peterlin Maver, pri interpretaciji pa ji je pomagal Franko Žerjal. Tako je lahko občinstvo na nedeljski prireditvi videlo, koliko truda je bilo vloženo v ta verski in kulturni hram. Ob koncu je zaigral tudi harmonikar Marko Manin, spored pa je povezovala Giorgina Pisani.

V številnih pozdravih gostov in v prelepih cvetličnih darovih je lahko marsikdo začutil pomembnost dogodka, saj se je v teh petdesetih letih uresničilo, kar je zaželel g. Zorko na slavnostnem odprtju: "Naj ta Marijin dom služi za pozivljanje verskega življenja, za odrske nastope, za razvedrilo in za ohranjanje narodne zavesti".

Metka Šinigoj

Častni tržaški škof Evgen Ravignani ob rojanskem dušnem pastirju msgr. Francu Vončini, vikarju za Slovence g. Tonetu Bedenčiču in p. Rafku Ropretu (foto Kroma)

Prejeli smo

Odmev na pojasnilo

Špoštovano uredništvo Novega glasa, v izdaji vašega tednika, ki nosi datum 19. maj, je ob poročilu o predstavitvi vodnika Kako lep je Trst, objavljeno tudi "Pojasnilo" izpod peresa Danila Lovrečiča. Ni naš namen polemizirati z njim in nekaterimi izjavami, ki po našem mnenju sodijo v čas hladne vojne, ne pa v leto

2011. Zahvaljujemo se mu za nekatere nasvete, ki jih bomo z veseljem upoštevali, zavrčamo pa očitke "Prikazati hočejo, kar jim je všeč, versko jih še vedno moti". Res je, v vodniku na primer nismo omenili vseh pet slovenskih škofov, ampak le tri: škofa Tomaža Hrena na strani 73, Jerneja Legata na strani 85 in Ivana Glavino na strani 57. Ta podatek bomo nedvomno

dopolnili v novi izdaji, ki jo že pripravljamo. V njej bo tudi poseben okvirček, posvečen slovenskemu bogoslužju na Tržaškem; iz prve izdaje je izostal zaradi pomanjkanja prostora, verski obredi v slovenskem jeziku pa so obravnavani v posameznih poglavjih: tako je na primer na strani 56 omenjena vsakoletna hvaležnica v stolnici sv. Justa, na strani 61 pa slovenska maša v cerkvi sv. Antona Novega (in fašistični napad na kaplana Franca Guština). Glede očitka, da v vodniku ni

omenjen Tone Kralj, pa tako: njegovo ime ni moglo najti mesta v poglavju Likovno ustvarjanje med tržaškimi Slovenci, ker Tone Kralj pač ne spada mednje. Zato pa je omenjen na strani 96, kjer bralcu priporočamo obisk katinarske cerkve, ki jo krasijo njegove poslikave. Toliko v dopolnitev informacije.

S spoštovanjem,

Erika Bezin,
Poljanka Dolhar
Martina Kafof
Mitja Tretjak

NAGRADA LUCHETTA Debatno srečanje

Vojna od Balkana do severne Afrike

Ali je mogoče potegniti rdečo nit, ki bi idealno povezovala vojne na Balkanu oziroma v nekdanji Jugoslaviji v devetdesetih letih in letošnje protestne vale v severni Afriki in splošneje v nekaterih državah islamskega 'svoda'? Glede na izsledke debate predpremierne srečanja novinarske nagrade Marco Luchetta, ki je bila pred nedavnim v gledališču Verdi, bi lahko sklepali, da bi tako razmišljanje ne bilo iz trte izvito. Res pa je, da ob sorodnostih obstajajo pomenljive razlike. Po mnenju novinarja Gigija Rive je tragedija ob razpadu Jugoslavije bila prvi znak "postmodernističnih vojn". Oboroženo

obračunavanje ni bila poslednja opcija med seboj sprtih držav, šlo je za spopad različnih civilizacij in morda prav zato je bila vojna še toliko bolj krvoločna. Soudeleženi pri vojnih operacijah in medijski operaterji so takrat namreč začeli uporabljati izraze, ki bi na različne načine opomnili pojem etnične različnosti. "V času, ko sem spremljal vojno v Iraku, sem v Bagdadu spoznal marsikatero hrvaškega in srbskega vojaka plačnika: zaupali so mi, da v drugačnih okoliščinah nadaljujejo vojno, ki so jo začeli na Balkanu", je dejal Riva. Nekdanji novinar državne televizije RAI in dolgoletni vodja novinarske izpostave le-te v Moskvi,

Sergij Canciani, je poudaril, da so se ob uporu beograjskih študentov zgledovali vrstniki v Kijevu in Kairu, ko so na ulicah protestirali zoper ukrajinski in egiptovski režim. Na podlagi izkušnje je Canciani dejal, da ruski esteblišment zaskrbljeno spremlja dogajanja v severni Afriki, saj je v ruski federaciji kar 23 milijonov muslimanov. Prav zato ruskega premierja Putina še kako skrbijo komunikacijske prednosti interneta. Na srečanju je bil govor tudi o nedavni usmrtni Bin Ladena. Riva je poudaril, da je vodja Al-Kajde v zadnjih letih izgubil zanos v muslimanskem svetu, dokončni poraz pa so mu prizadejali ravno protestniki v

Kairu, ki so daleč od vsakršnega versko – fundamentalističnega prepričanja zagovarjali le pravičnost demokratične ureditve.

Zanimivo je bilo razmišljanje nekdanjega slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla, ki se je lahko naslanjal na njegovo neposredno izkušnjo izpred dvajsetih let. Rupel je obrazložil, da je jugoslovanska kriza slonela na dveh postavkah: na demokratični in na nacionalistični komponenti. "V Sloveniji nismo nikdar razmišljali o demokraciji, ne da bi prej dosegli neodvisnost", je povedal Rupel in dodal, da je bila politična kriza v tedanji Jugoslaviji odvisna tudi

od propadanja socialističnega sistema v vzhodnem bloku. Po njegovem mnenju je bila implozija Jugoslavije vsekakor odvisna od

moderatorju Giovanniju Marziniju spregovorili tudi o problemu priseljencev. Ta tema je v zadnjih mesecih razvela italijansko

javnost, zlasti zaradi spornih političnih računov nekaterih vladnih predstavnikov. Dimitrij Rupel je povedal, da je v Sloveniji, ki šteje dva milijona ljudi, prišlo okrog sto tisoč bosanskih beguncev". Ali naj se 60-milijonski italijanski narod boji 15 tisoč pribežnikov iz severne Afrike?

zahtev po demokraciji in svobodi bolj kot od verskih in etničnih razlik. Na srečanju so sogovorniki ob

Tržaška knjigarna in Goriška Mohorjeva družba
vabita na predstavitev knjige

Samostojna
SLOVENIJA
bodi POZDRAVLJENA

Osamosvajanje Slovenije

v zamejskem periodičnem tisku 1988-1991

KATOLIŠKI GLAS • NOVI LIST
DOM • MLADIKA

V TRŽAŠKI KNJIGARNI
V TOREK, 7. JUNIJA 2011, OB 18. URI

Odprtje ceste Volče - Solarji

Cestna povezava za boljše povezovanje

Tolminski župan Uroš Brežan in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu sta v torek, 24. maja, name predala magistralno cesto Volče - Solarji, ki je najkrajša cestna povezava Tolminske in Benečije. Da je ta cesta pomembna, so dokazali lokalni prebivalci z obeh strani meje, ki so se množično udeležili slavnostnega odprtja. V uvodu je spregovoril župan Občine Tolmin Uroš Brežan, ki je poudaril pomen povezovanja Benečije in Slovenije, še posebej Tolminske. Poudaril je, da se tukajšnji ljudje zelo dobro zavedajo, da tudi na drugi strani meje živijo naši rojaki in z njimi tudi uspešno sodelujejo. Župan Brežan je poudaril čezmejne evropske projekte, še posebej kolesarsko pot, ki naj bi povezovala območje z obeh strani in je še v pripravi. Sogovornik z druge strani meje je bil novoizvoljeni župan Občine Dreka, Mario Zufferli, ki je goste nagovoril tudi v slovenščini in pri

Boštjan Žekš (foto DPD)

tem poudaril, da obe občini zelo dobro sodelujeta. Slavnostni govornik je bil minister Žekš. V nagovoru je dejal, "da je ta cesta

tudi, da je že dr. France Prešeren poudarjal sožitje med ljudmi. "Meje so tiste, ki na tej točki še ostajajo v nekaterih glavah, a bomo tudi te s podobnimi dejanji počasi začeli podirati", je dejal minister Žekš. Po tako spodbudnih besedah so vsi visoki gostje slavnostno prerezali trak, ki je zaznamoval še simbolno odprtje ceste, ki je v uporabi že leto dni. Kot je v govoru pripomnil minister, "so se tudi v tem primeru Tolminci izkazali za zelo preudarne ljudi in so cesto slavnostno odprli šele po enem letu, ko so bili povsem prepričani o njeni kvaliteti". Pobudo za gradnjo devet kilometrov dolge cestne povezave je že leta 1994 dal takratni tolminski župan Viktor Klanjšček. Sredstva za gradnjo pa so takrat, kot prvi v Sloveniji, prejeli iz evropskih sredstev programa PHARE (okoli pol milijona tolarjev). Dela so nato leta kasneje nadaljevali s pomočjo Direkcije RS za ceste in jih uspešno končali leta 2010. Celotna naložba, ki jo je v ureditev magistralne ceste Volče - Solarji med leti 2006 in 2010 vložila direkcija za ceste, znaša več kot štiri milijone evrov.

izjemnega pomena pri povezovanju ljudi. Povezave najprej gradimo z infrastrukturo, kar smo dokazali tudi danes. Drugi vidik povezovanja pa je sama želja po povezovanju in sodelovanju. In tudi ta je v tem obmejnem področju že vidna". Žekš je naglasil

20-letnica samostojne Slovenije Praznovanje tudi med Slovenci v Clevelandu

Slovenci v Clevelandu so zelo aktivni in prirejajo veliko dejavnosti, s katerimi utrjujejo slovensko tradicijo. Večkrat imajo razstave, na katerih prikazujejo različne slovenske dežele. Prirejajo tudi piknike in ples. Na svoji spletni strani so objavili sliko deklet in otrok, ki tudi v daljni Ameriki nosijo tipične narodne noše. Tako oblečeni so se namreč udeležili velikonočne sv. maše. Junija bodo priredili delavnico za otroke, na kateri bodo malčki spoznavali slovenske pravljice, uganke in izštevance. Priredili bodo tudi večdnevni festival, na katerem bodo spoznavali bogastvo slovenske kuhinje; ne bodo se osredotočili le na tradicionalno, pač pa bodo spoznavali tudi naj-

novjše slovenske dosežke; vse bolj se namreč uveljavlja "slow food", prav tako pa prihaja do velikih sprememb v vinarstvu. Proti koncu junija bodo imeli v gosteh priljubljeni slovenski pevski zbor, ki postaja vedno bolj

Prejeli smo

Izbrisana zgodovinska prisotnost Slovencev v Lipalji vasi

Dobro se spominjam svojega prvega obiska Lipalje vasi (San Leopoldo) leta 2002. Z velikim zanimanjem sem si ogledoval okoli sto let stare slovenske napise na nagrobnikih slovenskih duhovnikov. Ti nagrobniki so bili vzdani v zunanji zid cerkve. Lipalja vas je še v začetku 20. stoletja skupaj z Žabnicami, Ovčjo vasjo in Ukvami veljala za homogeno slovensko vas. Med drugo svetovno vojno se je predvsem iz Lipalje vasi in tudi iz Ovčje vasi velik del domačinov izselil iz političnih razlogov, njihove posesti pa so prevzeli italijanski priseljenci. Danes v Lipalji vasi govori slovensko le še peščica ljudi, veliko je priseljencev, potomci Slovencev pa so bili v okolju, odrezanem od stika s svojim narodom, počasi potujčeni. Ostali

so samo slovenski priimki in ledinska imena, še ta navadno ponemčena ali poitalijančena. Čeprav me je pot še velikokrat vodila mimo Lipalje vasi, se v njej po letu 2004 nisem več ustavil. Vse do pred kratkim, ko sem si znova želel ogledati stare nagrobne napise. Vendar sem jih tokrat iskal zaman. Cerkev je bila od mojega zadnjega obiska temeljito obnovljena, o vzdanih slovenskih napisih pa ni bilo več nobenega sledu, pač pa so na cerkvi ostali nemški nagrobni napisi. Ob spoznanju, da so bili slovenski spomeniki odstranjeni, sem osupel in brez besed obstal pred zaklenjeno cerkvi.

Lipalja vas spada pod župnijo Tablja (Pontebba). Kdorkoli je odstranil slovensko kulturno dediščino s cerkve, ga je ta morala

hudo motiti in je to storil zavestno. Z odstranitvijo pa so bili dokončno izbrisani edini vidni dokazi slovenske zgodovine vasi, na katere je lahko naletel naključni obiskovalec. Sprašujem se, kako je mogoče po tistem odstraniti kulturno in zgodovinsko dediščino s cerkvene stavbe? Zato pozivam ustrezne institucije, predvsem Ministrstvo za zamejce v zamejstvu in po svetu, naj zadevo raziščejo in zahtevajo vrnitev spomenikov na prvotno mesto. Le upamo lahko, da le-ti niso bili uničeni. Dogodek v Lipalji vasi vzbuja skrb in nakazuje, kaj čaka slovenske vasi in kulturno dediščino v Kanalski dolini v prihodnosti, ko bo moč slovenstva še postopoma upadala.

Janez Turk
Ljubljana

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Demokracija je čisto vsem

Ko imaš pred sabo bel list - ali pa bel ekran pred tipkovnico -, se ti zelo avtomatično postavi dilema, do kolikšne mere si se pripravljen odpreti. Kdaj so osebna srečanja, doživljanja, vzponi in padci lahko prava vez med piscem in bralcem, ker je življenje vsakogar od nas sestavljeno iz njih. Takih ali drugačnih. Kdaj pa so ta srečanja, ti vzponi in ti padci tako tvoji, da jih ne uspeš deliti. Vprašanje ne bi bilo tako zelo bistveno, če ne bi ravno v tem obdobju srečala izrednega novinarja, ki izstopa po dostojanstvu in globokem spoštovanju človeka, ki mu ni para. Pred časom so mu - kot tolikokrat prej - dodelili nalogo, ki bi strla vsakogar. Moral je k sorodnikom žrtve barbarskega umora ali hude prometne nesreče, primoran jim je bil postavljati tisti nečloveški "Kako se počutite"? Reakcija, ki jo je tisti "Kako se počutite"? kasneje izzval, je bil izstop iz takega medijskega kolesaja, ki ne bi upoštevalo človekove duše in ne bi težilo k izboljšanju sveta, v katerem živimo. Zato danes razmišljam, kako dejansko krvavo potrebujemo resničnega kolesaja, drugačnih novic, ki bi nam pokazale, da ima življenje vendarle globok smisel, da človek vendarle ni samo volk.

Kolikokrat nemo spremljamo svet, ki se nam zdi tako tuj v barbarskosti? Globoko v sebi se vprašamo: ali nam je res treba vseh detajlov o umoru, ali kot družba v čem napredujemo, če se izgublamo v neskončnih medijskih debatah o takih ali drugačnih zločinih? Kaj nas sploh žene, da so take oddaje množično gledane? Ali

izzovejo v nas podobno slo po krvi ali nadvladi kot bitke v rimski areni? Kaj je v nas tako zelo živalskega in kaj tako skrajno povezanega z nadvlado enega človeka nad drugim?

Spominjam se obdobja takoj po koncu univerzitetnega študija. Zašla sem v globoko krizo. Zamajala so se mi prepričanja, ki so nam jih tako vestno vcepili med predavanji. Upravljanje res publicae kot svetinja, politika kot čisti odraz potreb, hotenj, stremiljenj državljanov. Pravijo, da

se z univerzitetno diplomato zaključijo eno in prične povsem novo obdobje. Zase lahko gotovo rečem, da sem bila ena pred in med univerzitetnim študijem, v množičnem drugačnem pa potem. Kmalu sem odkrila, da ni vse tako zelo transparentno in dobronamerno, da je idealistov še vedno le za prste ene roke. Spominjam se upor-

niškega besednega zaganjanja v starše, češ da so mi risali neobstoječo realnost, kjer sta poplačani le poštenost in marljivost.

Danes vem, da bi in bom s svojim otrokom ravnala enako. Morda je na vsakem posamezniku, da takrat, ko pač nastopi njegov čas, odkrije, da je realnost vendarle zelo lisasta.

Pred dnevi sem po naključju srečala kolegico iz univerzitetnih dni: "Še vedno se spominjam profesorjevega stavka, za katerega sem šele danes, po dvajsetih letih, odkrila resnično veljavo: demokracijo udejanjša dan za dnem, in to velja za vsa področja".

"Danes sem odkrila, da so v ta področja zares vključene vse sfere našega življenja, od poklicne do privatne".

Mestno središče (67)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Z bolnišnico sv. Justa je tesno povezano ime zdravnika dr. Riccarda Pampurija, danes prištete ga k svetnikom.

Ta veliki dobronik bolnikov je bil rojen leta 1897 v kraju Trivolzio blizu Pavie. Že zelo zgodaj je ostal brez staršev, zato so zanj skrbeli sorodniki. Čeprav je mladeniča mikal redovniški poklic, se mu je sorodnikom na ljubo odpovedal. Med prvo svetovno vojno je leta 1917 pomagal pri strežbi bolnikov v kraju Villa Vicentina in je tu tudi sam zbolel. Leta 1921 je dokončal študij in postal zdravnik. Naslednje leto je bil sprejet med frančiškane kot redovnik - laik, pozneje pa med Usmiljene brate sv. Janeza od Boga. Tu je prejel redovno ime Riccardo. (Njegovo krstno ime je bilo Erminio, Filippo, Emilio).

Leta 1928 je zbolel za jetiko in takrat je nekaj časa preživel v našem mestu v bolnišnici pri sv. Justu. Zaradi milega podnebja je namreč Gorica slovela kot posebno primeren kraj za zdravljenje pljučnih bolezni. Z dobroto in lepo besedo je tudi tu bil blizu ostalim bolnikom. Dr. Pampuri je umrl v Milanu 1. maja 1930.

Kjerkoli je deloval, se je v celoti in z veliko ljubeznijo posvečal bolnikom. Ljudje ga zato niso zaman imenovali "sveti doktor". Dr. Pampuri je bil prištet k blaženim 4. oktobra 1981, za svetnika pa je bil proglašen 1. novembra 1989.

Ustanovitelj reda Usmiljenih bratov Sv. Janez od Boga
Rojen je bil na Portugalskem v kraju Montemor o Novo vzhodno od Lizbone okrog leta 1492. Ime mu je bilo Janez Ciudad.

Njegovo življenje je bilo zelo pestro in tudi zelo burno, saj ga je neki tujec že kot otroka z zvijačo odpeljal od doma. Janez ni nikoli več videl staršev. Pozneje je postal vojak. V raznih vojskah se je boril najprej proti Francozom, nato proti Turkom, ko so leta 1532 prišli pred Dunaj. Od tod je odšel na romanje v Kompostelo, nato se je odpravil v Afriko, kjer je v mestu Ceuti pomagal nekemu portugalskemu ubožanemu plemiču in njegovi družini. Od tu se je podal v Španijo. Ustavil se je najprej v Gibraltarju. Zatem se je preselil v Granado, kjer si je kupil majhno trgovino, v kateri je prodajal knjige, molitvenike in svete podobe.

Leta 1537 je v mesto prišel pridigat Janez Avilski, iz reda karmeličanov, danes prištet k svetnikom, ki je slovel kot odlični govornik. Janeza so njegovi govori tako pretresli, da je od žalosti nad svojimi grehi bil kot iz uma. Zaprli so ga v umobolnico in tu je videl, kako grdo so ravnali z bolniki. Takrat se mu je vzbudila misel, da bi ustanovil bolnišnico za najbolj revne bolnike, kjer bi jim z ljubeznijo stregel.

Podal se je na pot v Guadalupe, da bi si tam izprosil pomoč božje Matere. Vrnil se je nato v Granado in tu z delom toliko zaslužil, da je najel hišo in v njej nastanil bolnike, ki niso imeli ne sredstev ne doma. Da jim je preskrbel vse potrebno, je vsak dan hodil zanje po mestu beračit.

Ko so ljudje spoznali njegovo nesebično delo, so

Cerkev sv. Justa (foto DPD)

ga začeli tudi sami podpirati. Nadškof v Granadi mu je preskrbel večjo hišo, da je lahko sprejel večje število bolnikov. Škof v mestu Tuy mu je dal celo novo ime: Janez od Boga ter obleko, kot so jo nosili redovniki.

Janez od Boga je ustanovil družbo laikov za strežbo bolnikov. Papež Sikst V. je to Družbo leta 1586 spremeril in red Usmiljenih bratov. Zaradi tako pomembnega dela so Janezu od Boga bili naklonjeni škofje, kralji in knezi, pa tudi ljudstvo ga je nadvse cenilo, njegovi bolniki pa ljubili, saj so videli, s kolikšno ljubeznijo skrbi zanje.

Janez od Boga je umrl v Granadi 8. marca 1550. Papež Urban VIII. ga je leta 1630 proglašil za blaženega, k svetnikom pa ga je prištel Aleksander VIII. leta 1690. Papež Leon XIII. ga je leta 1886 imenoval za zavetnika bolnišnic, bolnikov in bolniškega osebja.

Sv. Janeza od Boga imenujejo tudi "berač iz Granade".

Red Usmiljenih bratov se je razširil po vsem svetu, kjer potrebnim prinaša pomoč in uteho.

/ dalje

Že v antiki so jih skušali razvozlati

Skrivnosti nebesnih pojavov

Nebesni pojavi so že zelo zgodaj pritegnili človekovo pozornost. Z opazovanjem vzhajanja in zahajanja Sonca, Luninih men, gibanja planetov ter drugega dogajanja na nebu so si ljudje skozi stoletja in tisočletja ustvarjali vedno natančnejšo podobo sveta, ki jih obdaja. Iz raznih zgodovinskih najdb vemo ali lahko domnevamo, da je bilo nebo še pred izumom pisave predmet zanimanja ljudi. Z razvojem visokih kultur se je začelo sistematično opazovanje neba in iskanje zakonitosti, ki mu vlada. Med prvimi so bili Kitajci. Najpomembnejši so njihovi zapisi

o sončnih mrkih, saj med njimi najdemo tudi najstarejšega zabeleženega, ki je bil dva tisoč let pred Kristusom. Babilonci so tri tisoč let pred Kristusom začeli popisovati vse nebesne pojave. To znanje je prvotnim civilizacijam služilo v verske namene in za merjenje časa, na primer za setev, delo na polju in podobno. Babilonci so povezovali dogodke na Zemlji z dogajanjem na nebu ter enačili telesa v osončju z bogovi. Prav tako kot Kitajci so se tudi oni zanimali za redke pojave, kot so sončni mrki. Te so si zapisovali in v nekaj stoletjih ustvarili bogat

kronološki pregled mrkov in drugih pojavov. Iz primerjanja s starejšimi zapisi so na preprost način prišli do pomembnih ugotovitev. Poznali so dolžino leta in čas, ki ga Luna potrebuje za obhod okoli Zemlje. Odkrili so tudi Saros-

vo periodo, ki nam pove, da se vsakih osemnajst let, deset dni in osem ur ponovijo medsebojni položaji Zemlje, Sonca in Lune. To pomeni, da lahko sončne mrke tudi napovemo. Nedaleč od mezopotamskih narodov so prav tako tudi Indijci pokukali med zvezde in na podlagi tega osnovali starohindujsko filozofijo. Imeli so celo daritvene oltarje, orientirane na astronomske pojave. Seveda ne smemo pozabiti na visoke kulture, ki so se razvile na drugi strani Atlantika. Maji so bili odlični astronomi in matematiki (poznali so ničlo pred nami). Gra-

li ne zaidejo za obzorjem. Znanstveniki so odkrili, da jaški v veliki Keopsovi piramidi v Gizi gledajo proti zvezdi Severnici, proti ozvezdju Orionu, prebivališču Ozirisa, boga mrtvih, in proti zvezdi Siriju, znanilki poplav Nila. V antiki je še en narod močno pripomogel k razvoju astronomije, to so bili stari Grki. Zaradi obsesnosti njihovih ugotovitev in domiselnih rešitev vprašanj, ki so si jih postavili (in omejenega prostora), se jim bomo v celoti posvetili naslednjic.

Andrej Brešan

Odmevi iz šolskega sveta Ali je v šoli še možno vzgajati?

Iz ankete, ki je krožila pred časom po nekaterih šolah, izhaja, da imajo učitelji oziroma profesorji zelo malo učinka na vzgojo učencev in da jim ne posredujejo več vrednot. Vsaj 80% vseh anketirancev je tako odgovorilo na vprašanje: "Ali se razvijajo in pridobivajo učenci v šoli nove vrednote"? Vsi so se strinjali s tezo, da je naloga učiteljev tudi ta, da vzgajajo za vrednote. Po drugi strani so iste osebe prepričane, da imajo prijatelji in multimedijska sredstva mnogo večji vpliv na otroke in mlade. Tudi vzgoja v družini – tako anketiranci – bolj vpliva na otroke. Zakaj je vzgoja v šoli tako neopazna? Ali ne igra tu velike vloge dejstvo, da večina staršev malo upošteva mnenje šolskih delavcev in prevečkrat kritično obravnava šolo ter brani svojega otroka tudi,

ko je razvidno, da se ta premalo potrudijo oziroma slabo vede? Nikoli v zgodovini ni bil kak poklic tako zapostavljen in tako slabo ocenjen kot poklic učitelja v zadnjih štiridesetih letih. Zanimiva je bila tudi trditev anketirancev, da je šola nekoč nudila več učencu, učencem se je v šoli več naučil kot danes. Marsikatera fakulteta na univerzi je bolj podobna nekdanji višji šoli in tudi nudi toliko, kot jo je le-ta pred nedavnim. Nemški pesnik Wilhelm Busch, ki se je precej ukvarjal z vzgojo otrok, je nekoč dejal, da "krepost je treba spodbujati, zlo pride samo". Dejstvo je, da v današnji družbi, kate-

mi zveni klic k vrednotam skoraj kot nekaj nerazumljivega, nepotrebnega. Šola verjetno ni izjema v tem.

Karlo Nanut

dili so opazovalnice nebesnih pojavov in njihovi templji so bili oblikovani po astronomskih ciklih, ki so bili skrbno zabeleženi na tablicah. Azteki so verjeli, da potrebuje sončno božanstvo vsak dan človeško kri, da lahko naslednji dan zopet vzide, kar je pomenilo tragičen konec mnogih, večinoma vojnih ujetnikov, ki jih je ta narod zajel. Prav tako so tudi Inki častili sončnega boga in ga imeli za svojega prednika. K antični astronomiji so veliko prispevali tudi Egipčani. Določili so dvanajst zodiakalnih ozvezdij, ki jih poznamo še danes. Tudi ostale zvezde so združili v ozvezdja, vendar so bila ta drugačna od današnjih. Astronomska opazovanja so jim služila predvsem za merjenje časa, za določanje poplavnega obdobja Nila, časa setve in žetve. Pomembna pa so bila tudi za orientacijo piramid, ki so imele svoje stranice obrnjene na štiri strani neba. Egipčani so ravno tako imeli Sonce za eno najpomembnejših božanstev. Verjeli so celo, da mrtvi kralji prebivajo v severnih zvezdah, ki nikoli ne zaidejo za obzorjem. Znanstveniki so odkrili, da jaški v veliki Keopsovi piramidi v Gizi gledajo proti zvezdi Severnici, proti ozvezdju Orionu, prebivališču Ozirisa, boga mrtvih, in proti zvezdi Siriju, znanilki poplav Nila.

V antiki je še en narod močno pripomogel k razvoju astronomije, to so bili stari Grki. Zaradi obsesnosti njihovih ugotovitev in domiselnih rešitev vprašanj, ki so si jih postavili (in omejenega prostora), se jim bomo v celoti posvetili naslednjic.

notranja prepričanja in ideali. Slovenski teolog, jezuit in slikar Marko Ivan Rupnik je v predavanjih, ki jih je imel v Gorici, vedno govoril o velikem pomenu nedeljske maše in krščanskih vrednot v današnji družbi, pa tudi to, da se v resnici katoličani omejujejo le na neopazno nedeljsko dolžnost, od katere ni sledu v vsakdanjem življenju posameznika človeka. Danes že v družbi sa-

Rožni vrt pri Sv. Ivanu v Trstu cveti in raste

Lepota in moč vrtnic sta brezmejni

Park in prostori nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu v Trstu so v zadnjih letih doživeli pravi preporod, katerega pomen sega onkraj mestnih obzidij. Njihova svetla zgodovina sega v začetek '70. let, ko je vodenje tamkajšnje umobolnice prevzel psihiater Franco Basaglia. Ta vizionarski um je mednarodni psihiatrični skupnosti pokazal revolucionarni tržaški model ukvarjanja s psihično in duševno

mislim in za katerega dnevno skrbi krajinski arhitekt Vladimir Vremec. Začelo se je z gredicami in vzpenjačami ob cesti, ki pelje skozi park, karizmatični in ustvarjalni Slovenec z Opčin pa je kot velik poznavalec vrtnic snoval vrt prekrasnih vrtnic, ki so ga odprli oktobra 2009. Vrtnice so cvet številka ena med okrasnimi rastlinami, najlepše, a tudi najprestižnejše in najzlahnejše. "Vrtnica ima s svojo lepoto moč, da premaga vse prepreke, z njimi

nice, med njimi beremo imena filmskih igralk, modnih oblikovalcev, znanih pijač, kraljic in politikov, Slovenci bomo lahko zadovoljno občudovali tudi vrtnico Prešeren. Ta prekrasna sorta pa je v nenehnem spreminjanju, tudi v Trstu dnevno nastajajo nove vrtnice, tako da zbirka ni in ne more biti končana. Dr. Vremec namerava posaditi tudi kitajske in japonske vrtnice, ki jih bo lastnoročno prinesel z Daljnega vzhoda, kar bo vrt obogatilo z najdragocnejšimi vrtnicami na svetu, saj je predvsem na Japonskem kultura vrtnic izjemno razvita. Kako pa se pravzaprav gojijo te izjemne rože? Gojenje vrtnic ni lahka stvar, saj se stalno spreminjajo po naravni poti zaradi mutacij oz. jih človek s križanjem in vestno kontrolo razvija v iskanju neverjetnih barvnih odtenkov, vonjav in estetskih lastnosti. Prijatelje vrtnic imenujmo zato kar 'žlahntničeli', ker je ustvarjanje prekrasne vrtnice zahtevno, daljnoročno in natančno delo, ki

boleznijo. "Nič ni skrajno in večno bolnega", je pravil, psihične bolnike je torej potrebno rešiti izolacije in potisnjenosti na obrobje, jim povrniti osebno dostojanstvo ter vključiti v družbo. Leta 1977 je za vedno zaprl tržaško umobolnico, leto kasneje pa z zakonom 180 zaprl te ustanove po vsej državi in jih zamenjal z manjšimi, območnimi centri. S tem je omilil življenjske muke velikega odstotka prebivalstva, ki je do tedaj bilo povsem zanemarjeno. V tem zgodovinskem kontekstu se danes sprehajam po nekdanjem parku svetoivanske umobolnice, ki je danes eden najsoodobje in najperspektivnejših mestnih območij, usmerjenih v prihodnost. Prostor, ki ga je še pred tridesetimi leti javnost imela za 'nečistega' in norega, se danes spreminja v oazo lepote, narave, srečevanja, umetnikovanja, izobraževanja in raziskovanja. V prenovljenih stavbah namreč delujejo številna društva in organizacije, muzeji in šole, pred kratkim pa sem se zadržal v zunanosti, kjer vedno bolj množični obiskovalci najdejo pravi biser naravne lepote. Park Sv. Ivana v Trstu je namreč postal tudi domovanje prekrasne rožnega vrta, ki si ga je za-

sem želel nekoč prepovedani prostor mesta približati in odpreti vsem", pravi Vremec, in res je. Uspeva mu. Danes je v vrtu Sv. Ivana preko 6000 različnih vrst vrtnic vseh barv, odtenkov in oblik. Projektant Vladimir Vremec je s svojo nalezljivo ljubeznijo do lepega in strokovnim znanjem postavil pravo zbirko na odprtem. V spodnjih delih parka lahko opazujemo najstarejše primerke vrtnic s konca 18. stoletja, osrednji rožni vrt pa krasi zgornji del nekdanje umobolnice. Sprehod skozi vrtnice je sprehod skozi zgodovino. Najprej mimo najmlajše vrtnice, datirane 2011, nato pa skozi leta in desetletja nazaj vse do prve sodobne vrtnice, Paris iz leta 1867. Spoznal sem, da so vrtnice pokazatelj časa. Tako je leta 1945 nastala vrtnica Peace oz. Joy (Mir, sreča); do danes so jih kot pravi simbol miru prodali preko 150 milijonov. Pomislite pa, kakšne so vrtnice iz obdobja okrog leta 1968. Pretežno so rdeče barve, kar kaže na mladinsko seksualno revolucijo in osvobajanje tistega časa. Zgodovina v svetu vrtnice, torej.

Rožni vrt pri Sv. Ivanu v Trstu hrani po en primerek vsake vrtnice, ki si ga je za-

zahteva veliko znanja in potrpljenja. Raznolikost in pestrost vrtnic obiskovalca svetoivanskega rožnega vrta popolnoma preplavi, celo takega, ki kot jaz ni poznavalec. Sprehod po nekdanji umobolnici Sv. Ivana v Trstu je res pravo doživetje, posebno v maju, ko se narava bohoti s prekrasno življenjsko energijo. Vrtnice so prav sedaj v polnem razcvetu in obiskovalec je pred tako lepoto kar zaslepljen. Parkirajte avto na vrhu parka, obujte pohodne čevlje in odpravite se med barve, vonjave in zvoke oaze miru v osrčju mestnega vrveža. Moj obisk sta pričakala glasbeno ustvarjanje obetavnih performerjev, pa še sprehod mimo cerkvice, državnega muzeja Antarktike, gredic in umetnin na odprtem do rožnega vrta, ki vas bo, verjemite, presenetil. Mogoče velja prisluhniti dr. Vremcu, ki pravi, da je "z vrtnicami človek večno mlad", prepričan sem, da se bo s preurejenim parkom nekdanje umobolnice pomladil tudi Trst sam. Takega si vsi želimo!

Jernej Šček

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 31. maja, ob 14. uri.

Popularni Youtube

Dnevno gledanih tri milijarde videov

Številno pogledanih videoposnetkov na spletni strani za izmenjavo videov Youtube je preseglo tri milijarde, kar je 50 odstotkov več kot lani. Posnetek si dnevno pogleda skoraj polovica svetovnega prebivalstva oz. si vsak prebivalec ZDA na Youtubeu na

dan pogleda najmanj devet posnetkov. Tudi dolžina naloženih po-

snetkov se je povečala. Vsako minuto je na Youtubeu naloženih za 48 ur dodatnih videoposnetkov, potem ko jih je bilo ob koncu lanskega leta na minuto naloženih za 35 ur. Leta 2007 je bilo vsako minuto naloženih za osem ur posnetkov, je poročala francoska ti-skovna agencija AFP. Youtube, ustanovljen maja 2005, je leta 2006 kupil ameriški spletni velikan Google, ki je za nakup odštel 1,65 milijarde dolarjev.

Pravi raj za ljubitelje gorskih užitkov

Nepoznani vrhovi Banjske planote: Lašček

Na Banjsko planoto izletniki ne zahajamo pogostokrat, ne vem pa zakaj: tako lepa je tale pokrajina, med Krasom in gorami, mrzla in vetrovna pozimi, a polna zelenja in pisanih barv spomladi in poleti, ko nam gozdovi in travniki nudijo tudi prijetno osvežitev, ki je na Krasu in ob morju tako pogrešamo.

Možnosti za izlete je na Banjski planoti kar veliko, nekatere poti so lepo markirane, druge prepuščajo pohodnika lastnim orientacijskim sposobnostim, vse pa so lepe, tihe, samotne in polne naravnih znamenitosti, prelepega cvetja, pa tudi malin, čemaža in kopriv ne manjka, v veselje otrok pa je ob sezoni gozdnih jagod na pretek.

Izmed številnih vrhov in pešpoti je meni najbolj pri srcu Lašček, bodisi

zaradi prelepega razgleda bodisi zaradi številnih dostopov, ki vsekakor niso naporni in strmi. Izhodišče za Lašček je vasica Lokovec, marsikomu znana zaradi odličnega kravjega sira, ki ga tu proizvajajo. V resnici so Lokovci trije, Spodnji, Zgornji in Srednji, pravega vaškega središča pa ni, saj gre v resnici za večje, raztresene domačije s hlevi, pašniki in goz-

dom. Zaradi te svoje geografske posebnosti velja Lokovec za najdaljšo vas v Sloveniji, vsa je skrbno urejena, domačije so lične in čiste, okrašene s prelepimi vrtovi in balkonskim cvetjem, pa čeprav se zdijo na prvi pogled popotniku nekoliko plahe in sramežljive, ko se za smrečjem in košatimi lipami skrivajo pred radovednimi pogledi. Glavni gradbeni material je bil

v preteklosti kamen, še lahko vidimo lepe portale in vodnjake, ki se spajajo z alpskim stilom kašč in balkonov. V vasi je bilo v preteklosti razvito kamnoseštvo, pa tudi kovaštvo, prav odličnim kovaškim mojstrom gre zahvala, da so za mali skriti Lokovec izdelali celo na cesarskem dvoru na Dunaju.

V vasi si je vredno ogledati cerkev sv. Petra in Pavla, ki je bila zgrajena okrog leta 1800, prav ob cerkvi pa je izhodišče našega izleta na Lašček skozi Reštelo.

Od cerkve, pozabili smo povedati, da je božji hram v Srednjem Lokovcu, imamo po asfaltu še petnajst minut do zaselka, po večini gre za 'vikendaško' naselje, Reštela, po ostrem ovinku pa nas markacije usmerijo desno na kolovoz v gozd. Od tod gremo položno proti vrhu, veliko je gozda, ne manjka malin, najlepše na poti pa je razgled na Julijske Alpe. Na začetku kolovoza si na naši desni lahko ogledamo tudi Šarmusko brezno, pa pašnike in gozdne jase, kjer lahko tudi v miru malicamo. Do vrha, ki se ponaša s ča-

stljivo višino 1071m, bomo rabili iz Lokovca kaki dve uri, z Reštela pa pol ure manj, za napor pa nam ne bo žal, kajti vrh je razgleden in miren, pravi raj za ljubitelje gorskih užitkov. Na vrhu je poleg žiga klop za počitek, svišč in drugo cvetje nam razveseljuje srce, pogled pa se razprostira od Furlanije do Triglava in drugih Julijcev, tja daleč do Trzaskega zaliva in Trnovske planote. Ljubitelji Laščka znajo povedati, da se ob lepem, jasnem vremenu, ko vzameš zgodaj pot pod noge in si na vrhu pred poletno pripeko, z gore lahko opazijo celo ladje na

morju. No, ko smo mi obiskali Lašček, je bilo nekoliko megleno in ladij ni bilo, razveselili pa smo se miru in ptičjega petja ter razgleda na zeleno morje pod nami, kjer so nam kot majhne ladje mežikale osamljene domačije, lične in tihe v objemu pomladnih barv.

Naj za konec povemo, da je pot primerna čisto za vsakogar, tudi za tiste, ki so kmalu zadihani in strmine nimajo radi, na najvišji vrh Banjske planote pa se lahko brez skrbi odpravimo v vseh letnih časih.

Suzy Pertot

Uspeh nogometnega moštva iz Vidma

Udinesejeva pravljica s trdnimi temelji

Pojem uspešnosti v športu je v naši deželi nogometni klub Udinese. Letos so se videmski nogometaši preko sijajnega četrttega mesta v najvišji državni konkurenci drugič v svoji zgodovini uvrstili v predkrog evropske Lige prvakov. Pred petimi leti so se uvrstili celo v tekmo-

stil dober vtis, in veteran Toto' Di Natale, ki je bil drugo leto zapored celo prvi strelec prvenstva pred Cavanijem, Eto'ojem, Pazzinijem, Tottijem, Ibrahimovičem, Patom in Robinhom! V letošnji sezoni je dosegel 28 zadetkov, potem ko jih je v prejšnji še enega več. Slovenski vratar Samir Han-

Kakorkoli že, četudi bi se pri tem zalomilo in bi na primer mladi talenti odšli, bo društveno vodstvo bržkone nadaljevalo po zdravi poti. Prva skrb so za Pozza in sodelavce urejeni računji, uspešno pa je tudi delo na terenu z mladinskimi selekcijami po Furlaniji. Ne nazadnje gre za klub, ki je že izdelal načrt za izgradnjo novega stadiona s najnovejšo tehnologijo in bi menda bil edini v Italiji, ki bi bil tudi sam sposoben upravljati tako strukturo po angleškem vzoru. Skratka, edinstvena zgodba o uspehu z malimi, toda premišljenimi koraki. Zato ni naključno, da imajo črno-beli pri nas in tudi čez mejo vse več privrženecv in občudovalcev. Na spisku igralcev je bil letos še en Slovenec, mladi Koprčan Jan Koprivec, ki je sicer kot tretji vratar bil brez minutaže. Je pa bogatil vrste vse številnejših slovenskih nogometašev v prvi italijanski ligi.

Samir Handanović

danovič se je še enkrat izkazal kot ključni mož ekipe, ki bi ga radi imeli v marsikaterem vodilnem evropskem društvu. Isto velja za pravo odkritje prvenstva, to je mladi Čilenec Alexis Sanchez, ki je zbral 12 golov in dokazal nadpovprečne, da ne rečemo šampionske vrline. Sploh bo najtežja naloga za Udinesejevo upravo v prihodnjem mesecu ravno obdržati čim več igralcev, ki jih snubijo od vsepovsod. Di Natale je že najavil, da bo ostal v dresu videmskega kluba do konca kariere, tudi Handanovič se mogoče ne bo selil, za ostale pa bo verjetno odločitev padla šele ob koncu poletja, ko bo znano, ali bo Udinese med 32 udeležencev Lige prvakov.

Poleg dveh Udinesejevih vratarjev so namreč barve raznih klubov branili Armin Bačinovič in Josip Iličič (oba Palermo), Boštjan Cesar in Bojan Jokič (Chievo) ter Rene Krhin (Bologna). Vse omenjene ekipe so odigrale uspešno prvenstvo, ob Handanoviču so v vodilni vlogi nastopali zlasti Bačinovič, Cesar in Iličič, ta je bil tudi eden največjih presenečenj A lige. Slovenski pečat komaj končani sezoni pa je neizbrisno vtisnil tudi izkušeni trener slovenskega porekla Edy Reja iz Ločnika na Goriškem, ki je prepričljivi Lazio privedel vse do končnega petega mesta na prag Lige prvakov.

HC

TENIS
Ženska B liga: Lumezzane - Gaja 2:2
NOGOMET
Promocijska liga - Play-off: Juventusina - Vigonovo 1:3
1. amaterska liga - Play-off: Primorec - Varma 0:2

KOŠARKA
C2 liga - Play-off: Breg - Roraigrande 86:72, Bor - Tolmezzo 68:58
Bor in Breg sta se uvrstila v polfinale.
ODBOJKA
Play-off moške C in D lige: Sloga - Olympia 1:3

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

75

"Mene nima nihče rad"! mi je te dni med telefonskim pogovorom rekla prijateljica, ki sem ji sicer takoj oporekal, a ta njen "mene nima nihče rad", mi je ostal v ušesu, saj je odraz duha sedanje razdrobljene, "tekoče" družbe, v kateri se zares na prvi pogled zdi, da nihče nikogar nima rad. Te dni so prišli Ratko Mladić, kateremu so v času zadnje balkanske vojne nadel nečeden vzdevek "balkanski klavec", ker naj bi bil prav on odgovoren za množičen poboj bosanskih možkih ujetnikov v danes svetovno znani Srebrenici. Fotografije generala Mladića, ki se je 16 let skrival, da bi ušel mednarodni tiralcici ter seveda roki pravice, so obkrožile svet in nam pokazale ostarelega človeka zbeganega izraza; kasneje so nam tudi povedali, da je zadnje čase Mladić bolan, preživel, da je tri možganske kapi, tudi zato, da danes šepa in je v nezavidljivem zdravstvenem stanju. Ob pogledu na človeka, ki sem ga kot mladenič spoznal v Beogradu, ko je bil pri 36 letih major na Banjici v Beogradu, se mi je zares milo storilo; danes je nekoč ponosni major v cvetu moške zrelosti ter ponosa neboljen starček z zbeganim pogledom, nič ni ostalo niti od ošabne drže, ki jo je imel, ko je bil general in je obstreljeval Sarajevo... Neprijetno mi je bilo, ko sem bral vse obtožnice na njegov račun, priznam, da se mi je zelo zasmilil, da, zasmislil se mi je Ratko Mladić. Čisto človeško. In zvečer sem zato z olajšanjem poslušal mater, ženo in hčer iz Srebrenice, ki je javno v televizijsko kamero vsemu svetu povedala, da ob prijetu Mladića sama ne čuti ničesar, pa čeprav je v Srebrenici izgubila očeta, moža in sina, vse svoje nadražje torej, in je zadnja predstavnica svojega rodu. Preprosto je rekla, da je prej vseeno, če so ga prijeli, da ji je vseeno, ali so ga ali ne, njenih dragih ji namreč nihče ne bo mogel vrniti, kot tudi Mladiću nihče ne bo mogel vrniti hčerke, ki je kot dvajsetletno dekle najbrž prav zaradi njega naredilo samomor. Prijeti ubežni general je namreč policijo, ko ga je našla v Lazarevcu, samo neboljeno prosil, ali bi ga lahko peljali na grob njegove ljubljene hčerke...

"Mene nima nihče rad"! bi najbrž danes lahko rekel bolehn general, ki ga te dni pošiljajo v Haag, kjer mu bodo sodili. Če bi lahko kaj dejal o njem, bi moral svoje spomine razdeliti na dvoje, na prvi del spominov, ko sem kot mlad fant služil vojaški rok in v Beogradu na Banjici na akademiji spoznal veliko arogantnih oficirjev, a Mladić ni bil med njimi, vse prej kot to je bil!!!, in na drugi del spominov, ki so vezani na balkansko vojno, pokol v Srebrenici, obstreljevanje Sarajeva, izgubo prijateljev v tej zadnji, prekleti, stokrat prekleti balkanski vojni.

"Mene nima nihče rad"! je odmevalo v moji glavi. Ko sem razmišljal o grozodejstvih, ki jih je takrat storila vojska pod Mladićevim vodstvom, sem seveda sam pri sebi nemočno ugotavljal, kako krhko je vse to naše življenje, in sem tudi zato morda z

nevelikim navdušenjem pritrtil prijatelju Fabiu Gergoletu, ki je telefoniral takoj, ko je izvedel za Mladićevo prijetej, in me nagovoril z besedami: "Danes je lep, danes je velik dan. Glavno je, da so ga prijeli in pomembno je to, da je živ"! Fabio je bil med balkansko vojno reporter z vojnega območja, vedno sem mu rad prisluhnil, ker je topel, ker je Fabio dober človek, pošten kronist in zato, ker ga imam rad. Ja, Fabiota (in ne Fabia!) imam rad, ker je morda edini od vseh, ki so hodili na vojno področje, vedel, kako hudo mi je, ko sem jih, reporterje z vojnega območja, poslušal: ne nazadnje sem bil v Jugoslaviji rojen, sem se navezal na Srbe, Bosance, na vse vpletene v vojno, ne nazadnje še danes zelo pogrešam nekdanji jugoslovanski kulturni prostor in še danes rad povem, da sem osebno poznal Mladića, ki leta 1977 v Beogradu ni bil tak, kakršen je bil med balkansko vojno. In ne nazadnje sem v tej prekleti vojni izgubil kar nekaj prijateljev, med njimi tudi Sašota, ki mi je na poroki napravil edine poročne fotografije...

"Mene nihče nima rad"! bi lahko danes rekli slovenski dijaki v Gorici, ki so jih po dnevnem časopisu te dni grdo, zelo grdo pomazali, in to veliko bolj, kot so oni tik pred "valetu", maturo torej, pomazali slovenski šolski center v Gorici. Seveda ni tako, dragi dijaki, osebno vam lahko povem, da me je vaša profesorica Flavija poklicala in mi povedala, naj ne nasadam gredum pisanju dnevnikov o vas, da ste sicer nekaj nereda v šoli res naredili, da pa niste ničesar uničevali in tudi po zidovih, da niste pisali in nobene škode naredili, o čemer sta mi sicer že povedali doma vaši kolegi, moji hčerki, ki sem jima verjel in zato nisem šel gledat "kraja zločina"! Preprosto sta povedali, da tega, kar vam očitajo, niste naredili in mi je bilo to dovolj. Tudi zato, ker vem, da se pri nas vse prerado pretirava, da se velikokrat na vaš račun pišejo oslarje, in tudi zato, ker se mi zdí neumnost, da policija sredi noči legitimira 27 dijakov samo na slovenski šoli, jih pri tem tudi verbalno napade, predvsem pa zato, ker sem v mladosti tudi sam naredil kako neumnost, dosti neumnosti, ki mi najbrž niso ravno v čast, a hudega tudi dosti niso naredile! Že res, da bi vaša "valeta" lahko bila čisto v redu tudi brez nepotrebnega nočnega obiska šole in nepotrebne nočne vožnje v brezvezno diskoteko v Lignano, a to boste najbrž spoznali čez leta, sedaj pa je pomembno, da veste, da vas imamo radi, profesorji seveda in tudi vaši starši, pa čeprav se vam prevečkrat zdi, da vas ne razumemo! Ko se velikokrat na glas sprašujem: "Kaj sploh počnem tukaj"?, moram včasih napisati tudi preprosto resnico, da bi bilo med nami vsem veliko lepše, prijetneje, če bi bili med seboj bolj človeški, bolj usmiljeni drug do drugega. Da nam ne bi bilo treba, in nam zares ne bi bilo treba!!!, slišati srhljivega: "Mene nihče nima rad"!

Ratko Mladić

POGOVOR Damijana Češčut

Razigrano poletje za otroke od tretjega leta starosti

Športno združenje Olympia v sodelovanju s Skupnostjo družin Sončnica že pripravlja letošnje poletno središče Srečanja 2011. O tem, kaj se bo poleti sedem tednov dogajalo v prostorih Zavoda Sv. Družine, je spregovorila koordinatorka poletnega središča Damijana Češčut, ki že vrsto let trenira otroke pri Olympii.

Lansko leto je bilo poletno središče zelo uspešno. Kaj pričakujete pa letos?

Radi bi, da bi bilo letos vsaj tako uspešno kot lani. Pri vpisih občutimo sicer malo krize. Marsikdo je poklical in vprašal za informacije, a ko je izvedel za ceno, je dejal, da bo pomislil. Mislim, da se to dogaja iz dveh razlogov: zaradi splošne krize in zaradi tega, ker smo zvišali denarni prispevek za drugega otroka. Morali smo ga zvišati zato, ker so nam podražili ceno kosila. Vpisovanja sicer potekajo dobro, a marsikdo se je odločil, da bo letos povedal sproti, koliko tednov bo otrok

ostal v središču. Lani je bil za starše manjši problem vpisati otroke vseh sedem tednov. Upam, da bo vsekakor toliko otrok, kot jih je bilo lani.

Kakšen bo letošnji program?

Ali načrtujete kakšne novosti?

Program bo približno tak kot lansko leto. Imeli bomo delavnice: športne s poligonom, lovom na zaklad, nogometom, od-

bojko, plesom, skateboardom, torej tudi s takimi dejavnostmi, ki jih ne moremo imeti med letom. Tudi letos bomo seveda uporabljali bazen. Če bo zelo vroče, bodo otroci v njem zelo uživali in se obenem malce ohladili. Ostale delavnice pa so likovna in delavnica ročnih izdelkov, v kateri bodo tudi letos uporabljali odpadni material. Seveda bomo kdaj pa kdaj tudi kaj zapele, enkrat tedensko bomo odhajali v CISI, saj z njimi sodelujemo že veliko let. Upam, da bo tudi letos v Gorici toliko ponudbe kot lansko leto. Lani smo si namreč enkrat tedensko ogledali različne razstave v mestu, npr. razstavo glasbenih instrumentov na gradu in razstavo o lego kockah v parku Coronini. Letos ne načrtujemo posebnih novosti; te se sicer po navadi poradijo sproti. Včasih dajo tudi otroci

kakšno dobro idejo za izlet; to potem skušamo upoštevati. Lani smo priredili tudi nekaj tekmovanj, npr. v poligonu. Najboljše smo tudi nagradili. Otroci so najbolj uživali, ko so tekmovali proti trenerjem; včasih so jih tudi premagali.

mi so namreč res prijazne. Veliko dejavnosti lahko izpeljemo predvsem zato, ker imajo tako lep park. Otroci imajo ta prostor zelo radi in so sami izrazili željo, da bi se srečali s sestrami, da bi jim one povedale kaj več o Zavodu. Lani nam žal ni uspelo orga-

Foto DPD

Tudi letos bomo imeli izlete: konec junija nameravamo v Slovenijo, v muzej, kjer bodo otroci lahko sami spoznali, kako iz zrna pridobivamo moko in kako pečemo kruh. Upamo tudi, da nam bo uspelo izpeljati izlet k Tolminskim koritom.

Že sedaj se moram zahvaliti sestram Zavoda Sv. Družine. Z na-

nizirati srečanja, letos pa bomo povabili k nam sestro, da nam bo povedala kaj zanimivega o zgodovini Zavoda Sv. Družine.

Kdo so animatorji?

Animatorji smo Miha Vogrinčič, Marija Iussa, Maja Devetak, Matija Komel in jaz, ki vse skupaj koordiniram, a sem tudi oz. predvsem animatorka. Vsi smo tudi trenerji in vaditelji pri Olympii. Imamo tudi nekaj pomočnikov - dijakov: Matija Zorzut, Peter Vogrič, Tadej Pahor

in Gioia Innocenti. Tudi pomočniki med letom trenirajo pri Olympii.

Kako poteka tipičen dan v poletnem središču?

Otroci prihajajo med 7.30 in 9.00. Ob 9.00 imamo jutranji zbor, preberemo duhovno misel

ali kratko pravljico, o kateri potem lahko otroci kaj napišejo ali narišejo. Po tem kratkem jutranjem zboru, ki po navadi traja pet minut, se začne športno jutro. Najprej imamo vsi skupaj telovadbo, približno petnajst minut, nato pa še deset minut iger: Stafete, poligone ipd. Ob 9.30 se razdelimo po delavnicah: nekateri gredo v likovno delavnico, drugi v CISI, tretji v telovadnico Olympia. Ob 10.30 imamo malico, nato pa se otroci preoblečejo v kopalke in gredo po skupinah v bazen. Če je grdo vreme, se nadaljujejo delavnice. Medtem ko je ena skupina v bazenu, se ostali sončijo, rišejo, igrajo ali pa so v delavnicah. Ob 12.30 gredo vsi iz bazena in imajo pol ure časa, da se posušijo. Ob 13.15 je kosilo. Starši morajo priti iskat otroke, ki ne jedo v središču kosila, do 13.30. Otroci, ki ostanejo tam na kosilu, imajo potem prosti čas in se lahko igrajo; starši jih pridejo iskat med 14.30 in 15.00.

Bee

V Evropskem parlamentu

S filmom so se predstavili Beneški Slovenci

Povezovanje Slovencev prek Evropskega parlamenta se je nadaljevalo tudi, ko so bili na povabilo evropskih poslancev iz Slovenije, Italije in Avstrije na obisku v Bruslju predstavniki Slovencev avstrijske Koroške, Beneške Slovenije in Belgije. Več kot 100 Slovencev in Italijanov si je na povabilo evropskega poslanca Lojzeta Peterleta in evropske poslanke iz Furlanije Julijske krajine v Italiji, Debore Serracchiani, ogledalo film z naslovom *San sanju, da pride an dan...* Predvajanja se je udeležila tudi evropska poslanka ELS iz Slovenije dr. Romana Jordan Cizelj.

Lojze Peterle, evropski poslanec Evropske ljudske stranke - krščanskih demokratov (ELS) iz

Slovenije, je zbrane nagovoril z besedami: "Pozdravljam Beneška

ne, Rezijane, Koroške in belgijske Slovence. Takega obiska EP še ni doživel!" ter dodal: "Be-

neški Slovenci so morali po drugi svetovni vojni na tisoče zapustiti domove. Vesel sem, da bomo danes lahko spoznali njihovo izseljensko zgodbo. Vem, da so kot rudarji v Belgiji ohranili svojo beneško slovensko zavest in ostali povezani s svojo domovino".

je pozdravila predvajanje filma ter čestitala avtorjem in prisotnim nastopajočim, "saj je pomembno, da zgodovino poznamo in se iz nje učimo za prihodnost". Dante Del Medico, predsednik Zveze slovenskih izseljencev Furlanije Julijske krajine "Slovenci po svetu", je povedal: "Beneški

vensko identiteto. To velja predvsem za tiste Beneške Slovence, ki so razseljeni po svetu. Tisti med nami, ki so se vrnili iz tujine, so bili bistveni protagonisti preporoda Beneške Slovenije, tako imenovane 'beneške pomladi' v šestdesetih in sedemdesetih letih", ter dodal: "Nove generacije, četudi jim včasih

manjka jezikovna kompetenca, se zanimajo za slovenstvo in se čutijo Slovenci". Martina Repinc, avtorica dokumentarnega filma, je predstavila ključne poudarke filma ter izrazila veliko veselje, da se ta film predvaja v Evropskem parlamentu: "Pomembno je, da je tudi deželni sedež Furlanije Julijske krajine RAI podprl projekt, ki je najprej nastal v slovenskem jeziku in je bil potem preveden v italijanščino. Po dokončani digitalizaciji pa so ga po petih letih končno lahko gledali tudi v videmski pokrajini". Na predvajanje je prišel tudi generalni direktor RAI 3 FJK gospod Roberto Colli-

ni. Dokumentarec z naslovom *San sanju, da pride an dan* opisuje sanje vsakega emigranta, ki želi, da bi se nekoč vrnil in ponovno služil kruh v svojem domačem kraju. "Film prikazuje življenjske zgodbe 12 Benečanov, ki so po drugi svetovni vojni emigrirali v Belgijo za delo v rudnikih. Pomembno je, da se ta spomin ohrani, saj so ti ljudje takrat na začetku gradili Evropo", je še dodala Repinc. Predvajanja dokumentarca se je udeležilo osem Beneških Slovencev in Slovencev, nastopajočih v filmu. Predstavnika slovenske manjšine v videmski pokrajini, predsednika krovnih organizacij Slovencev v Furlaniji Julijski krajini Luigia Negro iz Slovenske kulturno gospodarske zveze in Jurij Bankič iz Sveta slovenskih organizacij, sta prav tako prisostvovala dogodku. Na sprejemu po predstavitvi in ogledu filma je zbranim zapel moški pevski zbor Slovencev iz avstrijske Koroške Jepa Baško Jezero.

Spomini na koncentracijsko taborišče Gonars (1)

Doba italijanske okupacije Slovenije

Nedavno je bila v galeriji Ars na Travniku v Gorici odprta razstava slikarja Božidarja Teda Kramolca iz Kanade z naslovom *Gonars - Riske iz taborišča*. Ob ogledovanju taboriščnih risb mi je spomin segel daleč nazaj v leto 1942 (v mesecu od marca do maja). Bila je to doba italijanske okupacije Slovenije. Dobršen del Slovenije, Ljubljano z okolico, Notranjsko, Dolenjsko in Belo krajino - je namreč po 6. aprilu 1941 zasedla italijanska vojska in vzpostavila trdo vojaško oblast (pod poveljstvom Generalnega štaba 11. Armadnega zbora). Vzporedno z njo je bila s kraljevim odlokom vzpostavljena še civilna upravna oblast, t. i. Ljubljanska pok-

rajina - Provincia di Lubiana -, ki ji je načeloval visoki komisar. Da bi zavrla delovanje OF in uhajanje mestnega prebivalstva v partizanske vrste, je vojaška oblast v drugi polovici februarja 1942 ogradila vse mesto Ljubljano z visoko ograjo iz bodeče žice. V mesto in zlasti iz njega je bilo mogoče prehajati samo na nekaterih strogo zastraženih prehodih. Za prehod je bila potrebna posebna dovolilnica in osebe ter vozila so bili skrbno preiskani.

Vojska je mesto ogradila, da je mogla začeti racije, ki so se začele zadnje dni februarja 1942 (čez kak mesec pa tudi v pomembnejših večjih krajih podeželja). Vojski so obkolili del mesta, preiskali prebivalce in

mnoge odpeljali. Na udaru so bili moški od 16. do 50. leta starosti: predvsem študenti, profesorji, učitelji, brezposelni, begunci iz Slovenije pod nemško oblastjo, osumljenci, simpatizerji OF, anti-Italijani. Odpeljali so jih v vojašnice, nato pa - ne da bi preiskovali, ali so krivi ali ne - v internacijo v taborišča. Obsežno racijo v Ljubljani je vojska izvedla v marcu 1942. Številčno mnogo obsežnejša racija pa je bila izvršena zadnje dni junija 1942 na Vidov dan. V marčnih racijah v Ljubljani je bilo prijetih in odpeljanih med študenti mnogo članov Marijine kongregacije in Dijaške katoliške akcije - mladcev. Veliko skupino v marcu prijetih je vojska odpeljala in zadržala

nekaj dni v Čiginju in Trebuši pri Čepovanu, nato pa odpeljala v taborišče v Gonars. Taborišče Gonars je bilo ograjeno in namenjeno morebitnim ruskim ujetnikom. Ker pa teh ni bilo, je bilo določeno za interniranje iz Ljubljanske pokrajine in konec leta 1941 na hitro

zgrajeno. Za to skupino in njeno namestitev je izvedel dr. Janko Kralj iz Gorice, ki je takoj sporočil v Ljubljano. Sporočilo sem nesel podpisani, ki sem prav takrat bil pri njem v Gorici. Že od jeseni 1941 sem namreč opravljal "kurirsko službo" med Ljubljano - Slovensko le-

gijo in dr. Kraljem, dr. Kacinom, Kemperletom in drugimi ter Ljubljano - škofijo in KA, msgr. Brumatom, dr. Močnikom, dr. Čukom, dr. Krekom, članom "begunske" vlade. Od dr. Kralja so poročila bila poslana v Vatikan in od tam v London. Moja "kurirska" pot me je popeljala tudi v Trst do Jojota Gobca, sodelavca Vauhnikove obveščevalne mreže za zaveznike, in pa do p. Corteseja v Padovo! "Kurirsko" pot sem mogel opravljati, ker sem kot italijanski državljani, doma iz Žabnic - Camporosso, imel prepustnico za prehod meje z namenom, da bi obiskal rojstni kraj in sorodnike. Prepustnico sem prejel po posredovanju neke terenke OF S. B. iz Ljubljane, ki je bila povezana z nekim italijanskim policijskim komisarjem - kvesturinom, v službi v Ljubljani. To je pa druga "zanimiva" zgodba.

Martin Kranner

Kostnica v Gonarsu